Št. 50 (1185) Leto XXIII
NOVO MESTO četrtek
14. decembra 1972

DOLENJSKI LIST

KOČEVJE – O izkoriščanju prostega časa mladih, klubu in prestopništvu mladih bodo med drugim razpravljali na današnji seji občinske konference Zveze mladine.

BREŽICE – Odbor za organizacijo mladinskega prvenstva v gimnastiki za posameznike se bo jutri sestal že drugič.

KRŠKO – Medobčinski svet ZK Posavje je v torek obravnaval predlog za izdajo zakona o osebnem delu občanov in preveril uresničevanje sklepov, ki jih je sprejel na seji 2. novembra.

TREBNJE – Včeraj popoldne je bil razgovor o uresničevanju ustavnih dopolnil, vodil ga je Vlado Beznik, podpredsednik republiške konference SZDL.

SEVNICA – Jutri popoldne se bodo v Sevnici sestali študentje z direktorji delovnih organizacij, predsedniki delavskih svetov, predstavniki družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in izobraževalne skupnosti. Govorili bodo o razvoju občine in sodelovanju.

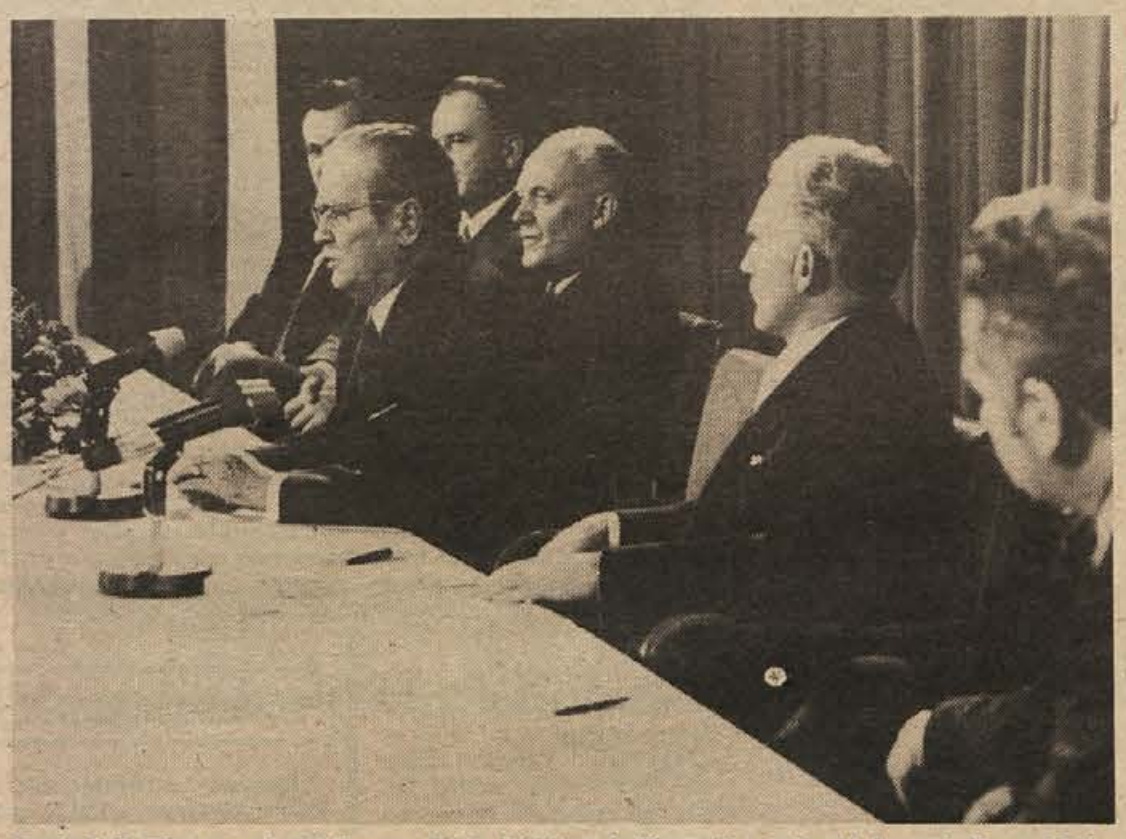

Predsednik Tito govori političnemu aktivu Ljubljane in Slovenije v unionski dvorani. (Foto: Marjan Ciglič)

PREDSEDNIK REPUBLIKE NA OBISKU V SLOVENIJI

Ne na Vzhodu ne na Zahodu!

V ponedeljek je položil venec na grobnico narodnih herojev v Ljubljani, nato pa govoril ljubljanskemu in slovenskemu političnemu aktivu – Zvečer svečana večerja v Skupščini

Predsednik republike Josip Broz Tito s soprogo Jovanko se že več dni mudi na uradnem obisku v Sloveniji, kamor je dopotoval minulo soboto. V ponedeljek popoldne je položil venec na grobnico narodnih herojev v Ljubljani, nato so mu v poslopju republiške skupščine izročili najvišje slovensko lovsko odlikovanje, nakar je imel v veliki unionski dvorani govor na zboru ljubljanskega in slovenskega političnega aktiva. Po zboru je bil gost na svečani večerji, ki mu jo je priredil v poslopju skupščine predsednik Sergej Kraigher s soprogo. Med večerjo sta predsednika Tito in Kraigher izmenjala zdravici.

Čas od polaganja venca na grobnico herojev do večerje, pred katero je Partizanski invalidski pevski zbor zapel dragemu gostu nekaj borbenih pesmi, je predsednikova soproga Jovanka izrabila za ogled zavoda za rehabilitacijo mladine v Kamniku in ljubljanskih kliničnih bolnišnic.

Na zboru ljubljanskega in slovenskega političnega aktiva v veliki unionski dvorani so pred predsednikom Titom govorili Vinko Hafner, sekretar komiteja mestne konference ZKS Ljubljana, inž. Peter Kunc, direktor jeseniške železarne, Jože Globačnik, vršilec dolžnosti predsednika Zveze sindikatov Slovenije in Stane Gavez, pred-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Graja in pohvala poslancu

Poslanec Franc Korelc je bil zaradi napačnega glasovanja v zadevi Vujčič grajan

Poslanec Franc Korelc je poizkušal na skupni seji občinskega komiteja ZK Kočevje in izvršnega odbora SZDL prikazati svoje vzdržanje pri glasovanju v zadevi Vujčič kot protest proti slabemu informiranju poslancev in proti nekaterim drugim nepravilnostim. Poudaril je tudi, da je pripravljen vrniti poslanski mandat in odstopiti kot direktor ITAS, če meni SZDL in ZK, da je to potrebno.

Prisotni so v dolgi razpravi zelo stvarno in človeško obravnavali celotno dosedanje delo Franca Korelca. Poudarili so, da njegovo vzdržanje pri glasovanju v zadevi Vujčič zasluži kritiko in strogo grajo ter da zanj ni nobenega opravičila. Vendar pa je treba pri obravnavi poslanca Korelca upoštevati vse njegovo dosedanje delo, ne pa le tega napačnega glasovanja. Vsi, ki so sodelovali v razpravi, so ocenili, da je bilo vse dosedanje delo Franca Korelca pošteno, dobro in koristno za občino. Zato so vsi poudarjali, da so prepričani, da bo Franc Korelc tudi v bodoče dobro opravljal svoje naloge kot poslanec in direktor ITAS.

Primer napačnega glasovanja pa mora biti šola za vse ljudi, ne le za one na najodgovornejših mestih, da je vsak odgovoren za to, kako glasuje. Vsak mora vedno dobro pretehtati, za kaj in za koga bo dal glas. Izgovor, da „sem glasoval tako, ker je tako glasoval tudi ta in oni" ni nobeno opravičilo. V mnogih organizacijah, društvih, samoupravnih organih namreč nekateri še vse preradi dvignejo roko takrat, ko jo dvigne kakšen predstojnik, namesto da bi vsak vedno glasoval le po svoji vesti.

J. P.

Novomeški koncert simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, ki ga je vodil dirigent Samo Hubad, solist pa je bil violinist Dejan Bravničar, je prejšnji teden pomenil pravo doživetje za učence osnovne šole „Katja Rupena" – (Foto: Bojan Kovač, foto krožek OŠ Katja Rupena)

Sevnica vztraja

„Pripombe zakonodajalca so nevzdržne," so menili odborniki sevniške občinske skupščine, ko so na seji v ponedeljek govorili o koncu svojega predloga v republiški skupščini, ki bi sicer pomenil eno ali vsaj manj regij zdravstvenega zavarovanja v republiki in predvsem manj bolečih krivic pri zdravstvenih uslugah zavarovancev med regijami.

Odborniki so naročili predsedstvu občinske skupščine in vodstvom družbenopolitičnih organizacij, naj predočijo to problematiko vsem devetim občinam celjskega Zavoda za zdravstveno zavarovanje. Predstavniki občin naj bi se v organih Zavoda za zdravstveno zavarovanje zavzemali za samoupravno dogovarjanje med ostalimi regijami. Malo več upanja, da se bo zadeva le premaknila (sevniški zakonski predlog potuje že dve leti) daje tudi dejstvo, da je CK ZKS v petek zaprosil sevniško občinsko skupščino za gradivo o tem vprašanju. Predsedstvo občinske skupščine bo zaprosilo tudi za sprejem pri predsedniku izvršnega sveta SRS inž. Marjanu Marincu za razgovor o svoji pobudi.

A. Ž.

Za obe občini ena skupnost

Za občini Ribnica in Kočevje ena skupnost za varstvo okolja – Različna mnenja o članstvu

Na skupnem sestanku iniciativnega odbora za ustanovitev skupnosti za varstvo okolja Ribnica in predstavnikov komisije za varstvo okolja, ki je bil pred kratkim v Ribnici, so se takoj sporazumeli, naj bi za območje obeh občin ustanovili le eno skupnost za varstvo okolja. Vsi so se strinjali, naj bo sedež skupnosti v Ribnici.

Enotnega mnenja so bili tudi, naj se industrija razvija v skladu z naravnimi možnostmi, kar pomeni, da na tem koncu ne bi smeli ustanavljati podjetij, ki potrebujejo veliko vode. Skupnost se bo zavzemala za čisto okolje. Vendar ne bo zahtevala, naj bi tovarne čez noč uredile vse tisto, česar doslej niso.

Zelo različnega mnenja pa so bili prisotni o članstvu v skupnosti za

(Nadaljevanje na 4. strani)

Mirna: borci terjajo zdravnika

Tudi na letni skupščini organizacije zveze borcev na Mirni so grajali odnos novomeškega zdravstvenega doma do podeželskih ambulant. Borci zahtevajo, naj zavod poskrbi za stalnega zdravnika splošne prakse in zobozdravnika na Mirni. Sicer novo zdravstveno postajo na Mirni naj bi opremili tudi s sodobnejšo opremo, glede sedanjega stanja, ko so brez svojih zdravnikov, pa terjajo javni odgovor.

Poslej: načrtno delo sveta

V torek dopoldne je bila v Novem mestu seja izdajateljskega sveta našega lista. Člani so ocenili delovanje pokrajinskega glasila SZDL za obdobje april-november 1972 in s kritičnimi pripombami svetovali, kaj kaže v domačem tedniku še izboljšati. Razpravljali so o obsegu stalnih komunskih strani v listu in se dogovorili za načrt svojega dela v prihodnje. Ogledali so si novi tehnični oddelek Dolenjskega lista, ki začenja s časopisno proizvodnjo, hkrati pa so se seznanili z možnostmi glede večjega obsega komunskih strani v prihodnjem letu.

Žal se posvetovanja niso udeležili člani sveta in predstavniki ObK SZDL iz občin Metlika, Ribnica, Črnomelj in Trebnje. O poteku seje in njenih sklepih bomo v kratkem obširneje poročali.

Najboljša v Sloveniji

KS Mirna bo prejela vrhunsko zvezno nagrado

Že dosej so mirensko krajevno skupnost marsikje dajali za zgled. Pri svojem delu se ni izkazala samo z organiziranjem popravila potov, urejanju kopališča in zunanje podobe Mirne ter drugih krajev, temveč je zgledno podpirala in spodbujala tudi delo krajevnih družbeno-političnih organizacij in društev, udejstvovala se je na socialno zdravstvenem področju ter v pripravljanju splošnega ljudskega odpora.

Vrhunska zvezna nagrada, ki jo bo krajevna skupnost Mirna dobila za dosežke v letu akcije „Krajevna skupnost in družina", bo v vsaki izmed šestih jugoslovanskih republik podeljena samo po eni krajevni skupnosti. To pomeni, da je po oceni organizatorjev te akcije mirenska krajevna skupnost najboljša v Sloveniji. Zvezno priznanje bo prejel tudi predsednik sveta te krajevne skupnosti Ivan Janežič, ki je s svojim požrtvovalnim in vestnim delom zelo veliko pripomogel, da je KS Mirna dosegla tolikšne uspehe.

Razen vrhunske zvezne nagrade, ki znaša 3000 dinarjev, bodo delavnim krajevnim skupnostim podelili še druga priznanja. Tako bo KS Šentrupert prejela diplomo, podobno pa tudi nekatere druge krajevne skupnosti na Dolenjskem.

M. L.

Predsednik Vipotnik pride na sejo

V soboto, 16. decembra dopoldne, bo v Novem mestu 7. seja občinske konference SZDL, na kateri bodo ob navzočnosti predsednika RK SZDL Slovenije, tov. Janeza Vipotnika, razpravljali o uresničevanju ustavnih dopolnil ter o ustavnih kot statutarnih opredelitvah občine in krajevnih skupnosti. Poročala bo komisija za evidentiranje možnih kandidatov za odbornike ter druge družbene funkcije. Člani konference bodo sklepali tudi o ustanovitvi časopisno založniškega podjetja „DOLENJSKI LIST", kot o možnosti za ustanovitev lokalne radijske postaje v Novem mestu. Ustanovili bodo tudi odbor za kadrovska vprašanja pri ObK SZDL v Novem mestu.

Skupnega sestanka pred ustanovitvijo skupnosti za varstvo okolja so se udeležili predstavniki iz kočevske in ribniške občine. Prisotni so menili, naj bi bila le ena skupnost za obe občini, ki naj bi imela sedež v Ribnici. Razgibano sejo je vodil Bogo Abrahamsberg – (Foto: Primc)

VREME

V začetku tedna je prevladovalo suho in razmeroma toplo vreme, z dnevnimi temperaturami tudi do 9 stopinj Celzija nad dolgoletnim povprečjem.

Tudi do konca tedna bo prevladovalo še suho vreme, brez večjih ohladitev.

tedenski mozaik

Ali je Martin Bormann, skrivnostni Hitlerjev pomočnik, res še živ ali pa je vse skupaj zgolj novinarska raca? To vprašanje si je minuli teden zastavljala svetovna javnost ob poročilih londonskega časopisa Daily Express, ki je objavil trditve, da je Martin Bormann še vedno živ v Južni Ameriki. Uradni zahodnonemški krogi so sprejeli novico z zadržkom, trdeč, da je bilo doslej podobnih, pa vedno neresničnih obvestil že veliko. V polemiko se je vmešal tudi znani lovec na nacistične zločince, šef dunajskega židovskega dokumentacijskega središča Wiesenthal, ki je izjavil, da trditev londonskega Daily Expressa verjetno ne bo držala, kajti če bi – bi zanjo zvedeli prej policaji kot novinarji... veliko hrupa, pa malo otipljivih dokazov...

Medtem pa se je nekdanji argentinski predsednik Juan Peron, ki je preživel kar 17 let v izgnanstvu in se je pred dnevi vrnil v Argentino, podal na daljšo turnejo, med katero bo obiskal Paragvaj in še dve drugi južnoameriški državi, nakar se bo vrnil v Španijo, kjer kani dočakati novo leto. O svojih morebitnih političnih načrtih ni sporočil še ničesar... ali se bo stari panj znova vnel – za politiko...?

Nekako obenem pa se je primerila nevsakdanja zadrega čilskemu predsedniku Allendeju. Ko se je vračal z uradnega obiska v Sovjetski zvezi, od koder je kanil odpotovati na uradni obisk na Kubo, se je njegovo sovjetsko letalo TU-62 nenadoma pokvarilo. Vsa prizadevanja mehanikov so bila zaman in letalo je obtičalo na letališču v Rabatu. Iz Moskve so takoj ustrežljivo poslali drugo letalo, ki je čilskega predsednika naposled prepeljalo v Havano, kjer je gosta več kot deset ur na okrašenih ulicah zaman čakalo nekaj sto tisoč ljudi. Zadrega, ki je postavila na glavo ves protokol, pa se je na srečo končala brez hujših posledic...

Koliko kmetij urediti?

Nekaj urejenih kmetij naj ne zasenči skrbi za široko pospeševanje kmetijstva – Ocene kmetijskih organizacij se močno razlikujejo – Kaj je boljše in pametnejše?

Koliko kmetij bomo imeli čez pet, deset ali dvajset let? To bi moralo zanimati enako načrtovalce po občinah in v kmetijskih organizacijah kot kmete. Dolgoročni načrt razvoja kmetijstva v Sloveniji predvideva, da bi bilo čez 20 let še okrog 40.000 kmetij. Srednjeročni program kmetijskih organizacij in občin pa ne odražajo takega upanja. Uresničitev osrednjega programa bo odvisna od načrtovanja tja do kmeta. Kaj torej narediti?

Pred kratkim se je pojavilo vprašanje, ali je dosedanje urejanje kmetij bilo prav zastavljeno. Potrebujemo sodobno urejene kmetije, ki bodo lahko dostojno preživljale kmečke družine in dajale kar največ živil prebivalstvu brez zemlje. Vprašanje je le, ali so sedanji programi kmetijskih organizacij in občin usmerjeni tako, da se bomo temu cilju kar najbolj približali s sredstvi, ki jih bomo lahko zbrali za tak namen v prihodnjih letih.

Novomeška kmetijska zadruga je ugotovila, da je v občini le 122 „perspektivnih" kmetij, ki naj bi jih sodobno uredili in opremili v prihodnjih nekaj letih. Zbrali so take, ki so dovolj velike – poprečno 8 ha – že nekoliko opremljene s stroji in starejši gospodarji imajo ustrezne naslednike. Pri površni oceni se zdijo taki pogoji nujni, saj bo za eno tako kmetijo potrebno še poprečno 160.000 din naložb, denarja pa je premalo. Pri najdrobnejši oceni kmetijstva v novomeški občini pa se vsiljuje vprašanje, kaj storiti z drugimi kmetijami.

V novomeški občini je okrog 4700 kmetij, ki imajo več kot tri ha zemljišč. Kmečkega prebivalstva je še vedno okrog 16.500. Kako bodo ti ljudje obdelovali svoja posestva? Kako bodo živeli in koliko živil bodo lahko pridelali za delavce? Kaj pomeni 122 kmetij v veliki množici kmetov in za okrog 50.000 občanov?

V trebanjski občini so se odločili za postopno preusmerjanje večjega števila kmetij. Čeprav so začeli pred dvema letoma, jih že urejajo okrog 100. Z anketo so ugotovili, da je v občini 363 „perspektivnih" kmetij, ki jih nameravajo urediti do leta 1976. A tudi to gotovo še ne bo dovolj, saj je v občini 400 takih kmetij, ki imajo več kot 7 ha zemlje, in 420 takih, ki merijo 5 do 7 ha. Poleg teh je še več kot 1000 kmetij, ki imajo od 1 do 5 ha zemlje.

Pri pripravljanju načrtov za urejanje kmetij so bili veliko širši v koroških občinah, ki imajo malo kmetijskih zemljišč. Razvoj kmetijstva naj bi jih zajel kar največ. Podobno menijo tudi v kmetijski zadrugi Križevci pri Ljutpmeru, ki ima pretežno ravninsko območje. Za urejanje kmetij imajo premalo denarja pravtako kot v Novem mestu. Sklenili pa so, da bodo s sredstvi, ki jih bodo imeli na razpolago, pomagali izboljševati gospodarjenje veliko kmetom, čeprav bo zaradi tega prišlo na posameznike manj.

Katera odločitev je boljša? Naš cilj so urejene kmetije, ki bodo dajale svojim lastnikom dovolj dohodkov za preživljanje in veliko živil za delavce. Paziti pa je treba, da takrat, ko bi urejali le nekaj deset res sodobnih kmetij, ne bi pobegnili mladi ljudje – kolikor jih je še – z več sto drugih! Pozneje bi jih težko privabili nazaj, kmetijske zemlje pa ne smemo pustiti kar tako vnemar. Nekaj urejenih kmetij nam ne sme zasenčiti skrbi za vse kmetijstvo v občini ali na območju kmetijske organizacije.

JOŽE PETEK

(Iz zadnjega PAVLIHE)

Praviš, da podražitve niso prizadele tvojega standarda?

HOUSTON – Ameriška vesoljca Schmitt in Cernan sta že opravila prvi sprehod po Luni – to je dobra novica, ki je prišla iz daljnjega vesolja. Kot je znano, je poletel Apollo 17 s skoraj triurno zamudo, ker so strokovnjaki v zadnjem trenutku (pičlih trideset sekund pred poletom!) opazili napako, zaradi katere so prestavili start. Toda potem je potekal polet normalno. Pričakujejo, da bosta vesoljca opravila več izredno zapletenih znanstvenih poizkusov in se vrnila – skupaj s tretjim, ki ta čas kroži okoli Lune – na Zemljo z novimi spoznanji, predvsem pa kameninami, katere bodo lahko strokovnjaki kasneje še dolgo proučevali. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Razprava o bližnjevzhodni krizi v Združenih narodih, sprememba po zadnjih volitvah v Avstraliji, nadaljevanje pogajanj v Parizu o miru v Vietnamu in obisk predsednika zvezne skupščine Mijalka Todorovića v Veliki Britaniji so teme, ki zaslužijo pozornost naše rubrike ta teden.

JUGOSLAVIJA V ZDRUŽENIH NARODIH: Naša država je znova odigrala pomembno vlogo pri naporih, da bi se v okviru Združenih narodov našla pot iz bližnjevzhodne zagate. Na jugoslovansko pobudo in ob prizadevanju naše delegacije je bila namreč sprejeta resolucija, ki v osnovi potrjuje naša že prej znana stališča za rešitev krize na Bližnjem vzhodu: umik Izraelcev in začetek pogajanj med sprtimi stranmi. Toda resolucija je eno, njeno uresničevanje pa drugo – to je očitno eden izmed prvih možnih komentarjev po zadnji opredelitvi v New Yorku.

Izrael je namreč takoj zavrnil resolucijo in dal vedeti, da se z njo ne samo ne strinja, marveč jo tudi ne misli uresničiti tako kot bi to moral v skladu z izraženimi zahtevami.

Tako se položaj na tem delu sveta ni prav nič izboljšal kljub resnim naporom in je očitno, da bo treba za uresničitev tega cilja storiti še mnogo več.

ZMAGA LABURISTOV V AVSTRALIJI: Na šesti celini je liberalna stranka prvič po 23 letih morala odstopiti oblast opoziciji. Na zadnjih volitvah so namreč zmagali laburisti in nov avstralski premier Whitlaw je že napovedal vrsto ukrepov, s katerimi je Avstralija obrnila nase pozornost svetovnega javnega mnenja.

Predvsem je očitno, da se bo skušala nova vlada približati Ljudski republiki Kitajski, kar je bilo v Pekingu sprejeto z očitnim zadovoljstvom.

To in pa po prvih korakih sodeč precej različen pristop k problemom Afrike in kolonializmu daje slutiti, da si lahko v avstralski zunanji politiki obetamo spremembe, ki so jih nekateri že označili kot izrazito „neodvisno" smer.

V PARIZU NIČ NOVEGA: Kljub izrazitemu optimizmu (ki je bil zadnje dni najbolj prisoten v francoskih krogih – tudi uradnih) se v Parizu ni zgodilo nič novega, ali vsaj nič takega, kar bi lahko glede na to, kar sedaj vemo o pariških mirovnih pogajanjih, kmalu prineslo mir v Indokino.

Posvetovanja se nadaljujejo, toda mir, ki je bil videti pred nekaj tedni tako blizu, se ne približuje. Zadnja izmed spornih točk (ali, če smo nekoliko natančnejši, trenutno najbolj zapletena) je zahteva južnovietnamske vlade o umiku več kot 200.000 rednih severnovietnamskih vojakov iz Južnega Vietnama.

Treba je povedati, da Hanoi nikoli ni priznal, da bi bile njegove redne divizije v Južnem Vietnamu. Američani trdijo, da je trenutno v Južnem Vietnamu več kot 150.000 rednih sever-

Jugoslovanski prispevek v ZN

novietnamskih vojakov in Saigon vztraja, da se morajo te sile umakniti iz dežele, kar naj bi bilo zagotovljeno s podpisom ustreznega dokumenta.

Toda hkrati s to zahtevo, je prišla ena tudi iz Hanoia: bo- čejo, da južnovietnamske oblasti izpustijo iz zaporov na jugu okoli 300.000 političnih zapornikov. Kdo vse je v teh zaporih, je seveda težko reči, najbrže so med njimi tudi ujetniki, zajeti na bojnem polju, kot tisoči simpatizerjev in aktivistov južnovietnamske osvobodilne fronte in prav verjetno tudi tisoči, ki so zgolj sumljivi in katerim ni bilo moč ničesar dokazati, pa so vseeno zaprti.

Kako se bo razpletel ta zadnji zaplet, je odvisno od tega, koliko bodo eni in drugi pripravljeni popustiti in v kolikšni meri lahko Washington vpliva na dogajanja v Saigonu.

TODOROVIČEV OBISK: Predsednik zvezne skupščine Mijalko Todorović se mudi na uradnem večdnevnem obisku v Veliki Britaniji. Srečal se je že s številnimi uglednimi politiki, med drugim s premierom Heathom. Obisk sodi med ne- tako redke, vsekakor pa koristne oblike sodelovanja med obe- ma državama in bo zanesljivo pomenil nadaljnjo krepitev že sedaj dobrih jugoslovansko-britanskih odnosov.

TELEGRAMI

MOSKVA – Sovjetski premier Aleksej Kosigin bo spomladi prihodnjega leta obiskal Švedsko. Čeprav še ni znano, kaj bodo glavne teme razgovora, pa je skoraj zanesljivo, da bo na prvem mestu evropska varnost, nato sodelovanje in dvostranski odnosi med Švedsko in Sovjetsko zvezo.

MANILLA – Filipinska vlada je sporočila, da je bilo letos devet poskusov atentata na predsednika Marcosa.

CANBERRA – Avstralska policija je odkrila in zaplenila tajno ustaško radijsko postajo. Postaja je bila skrita v neki stari zgradbi v Sydneyu.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Dva osrednja dogodka – lahko rečemo – sta v minulem tednu dni dala temeljno obeležje vsemu našemu notranjepolitičnemu dogajanju: prejšnji teden je tri dni (od srede do petka) trajalo zasedanje 3. **KONFERENCE ZKJ**, posvečeno vprašanjem **MLADINE**, konec tedna (minulo soboto) pa je na večdnevni uradni obisk prišel v Slovenijo **PREDSEDNIK TITO**, ki se je tu sestal s **POLITIČNIM AKTIVOM** Ljubljane in Slovenije. Obema dogodkoma bomo torej tokrat na tem mestu posvetili največ pozornosti.

Najvišji partijski forum med dvema kongresoma – torej konferenca ZKJ, tretja po vrsti – je tokrat razpravljal o boju ZK za **SOCIALISTIČNO USMERJENOST** in aktivno sodelovanje **MLADE GENERACIJE** v razvoju naše samoupravne socialistične družbe. Kot je v uvodnem referatu med drugim poudaril član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Krsto Avramović, so v pripravah na to konferenco prišle do izraza dozorele potrebe za to, da Zveza komunistov temeljitejše in bolj vsestransko razčleni usmerjenost, vsebino in organiziranost svojega delovanja med mladino. Razprava na tokratni konferenci ZKJ je bila izredno izčrpna in je nakazala obsežnost vprašanj glede naše mladine – glede njenega prispevka in sodelovanja v našem družbenem razvoju. Udeležencev v razpravi je bilo toliko, da je bilo zasedanje konference (ki je bilo sprva napovedano le za dva dni) podaljšano še za en dan.

Zadnji dan je na konferenci spregovoril tudi predsednik Tito, ki je posebno poudaril, da je naša mladina sicer idejno složna – vendar je bistvenega pomena, pod čigavim **VPLIVOM** je. Zato, je dejal Tito, je **ORGANIZACIJSKO VPRAŠANJE** eno temeljnih vprašanj nadaljnje dejavnosti mladine. Vse grupacije mladih morajo strnjeno delovati v okviru enotne mladinske organizacije. Terjam **AKCIJO NA VSEH PODROČJIH**, je dejal Tito, ko je govoril o uresničevanju resolucije, sprejete na tokratni konferenci ZKJ, akcijo v sindikatih, mladinski organizaciji in drugod, kjer kdo dela; povsod morajo komunisti vedeti, kaj mora kdo narediti.

Resolucija, ki so jo sprejeli na 3. konferenci ZKJ, poudarja – če se omejimo samo na njena temeljna stališča – da je mladina sestavni **DEL DRUŽBENIH SIL** pri nas, da torej nikakor niso realne predstave o mladini kot posebni socialni kategoriji – o homogenosti njenih posebnih interesov in posebni mladinski zavesti, oziroma o posebni „mladinski" viziji našega družbenega življenja. Svoje interese in socialistična prizadevanja lahko mladina uspešno uresničuje le kot sestavni del **ORGANIZIRANIH** družbenih sil, v boju, ki ga vodita delavski razred in Zveza komunistov kot njegova avantgarda.

Socialistična usmerjenost mladine

Na srečanju s političnim aktivom Ljubljane in Slovenije med tokratnim uradnim obiskom predsednika Tita v Sloveniji (srečanje s političnim aktivom je bilo minuli ponedeljek v ljubljanski Unionski dvorani) je bilo seveda predvsem govora o aktualnih vprašanjih **SEDANJEGA POLITIČNEGA TRENUTKA** pri nas, v naši republiki. O tem so predsednika Tita seznanili štirje predstavniki našega političnega in gospodarskega življenja na čelu s sekretarjem komiteja Mestne konference ZKS Ljubljana Vinkom Hafnerjem – tokratnega srečanja s predsednikom Titom pa se je udeležilo tisoč komunistov iz Ljubljane in vse Slovenije.

Predsednik Tito je ob tem nedvoumno poudaril: pri nas, v Jugoslaviji, ne omahujemo med Vzhodom in Zahodom – mi imamo svojo pot, ki se je držimo. In še: naš **DELAVSKI RAZRED** je celota – zdravi del naše inteligence je z njim neločljivo povezan. Slovenija kot republika pa ima edine resnične prijatelje v **JUGOSLOVANSKIH NARODIH**, ki je z njimi povezana v neločljivo celoto; nikakršnih drugih prijateljev ali zaveznikov ni kje drugje, onstran meja naše enotne Jugoslavije!

Republiški izvršni svet se je v novi sestavi prvič sestal v začetku prejšnjega tedna, kot smo že poročali (sestal se je minuli torek), in razprava je tekla predvsem o predlogu SREDNJEROČNEGA družbenega razvojnega načrta Slovenije za obdobje 1971-1975. Republiški IS je predlagani razvojni načrt sprejel – seveda bo o tem razpravljala še skupščina.

Omenimo samo, da je v tem razvojnem načrtu predvidena letna rast realnega DRUŽBENEGA PRODUKTA za 7 %, pri čemer lahko za letos in prihodnje leto pričakujemo nekoliko počasnejšo rast, proti koncu srednjeročnega obdobja pa hitrejšo.

Tudi predsedstvo republiške skupščine se je sestalo minuli teden (prejšnji petek) ter je razpravljalo o usklajevanju republiških zakonov – torej novih – z določili ustavnih amandmajev. Očitno je, da do konca letošnjega leta še ne bo mogoče opraviti vsega obširnega zakonodajnega dela v zvezi s tem, pa je predsedstvo soglašalo, naj bi predpisane roke ustrezno podaljšali. Hkrati je predsedstvo tudi sklenilo predlagati skupščini, naj bi PODALJŠALI MANDATE republiškim poslancem in odbornikom občinskih skupščin, vendar najdlje za leto dni – dotlej pa naj bi bile že dokončane priprave za oblikovanje delegatskih skupščinskih teles.

In še najnovejši ukrep ZIS: minuli ponedeljek je zvezni izvršni svet sprejel sklep (predlog bo zvezna skupščina obravnavala še ta teden po hitrem postopku), naj bi delno ZAMRZNILI OSEBNE DOHODKE zaposlenih v tako imenovanih neproizvodnih družbenih dejavnostih, kar naj bi pomenilo logično ravnovesje s stabilizacijskimi ukrepi oziroma ukrepi proti nelikvidnosti, predpisanimi za gospodarstvo. V upravi, trgovini, družbeno-političnih in družbenih organizacija, bančništvu, zavarovalništvu in podobnih institucijah iz tako imenovane neproizvodne sfere bodo s tem ukrepom osebni dohodki delno zamrznjeni – za obdobje pol leta – na ravni letošnjih novembrskih osebnih dohodkov v teh organizacijah.

Knjiga je človekova spremljevalka vse življenje. Pri njej je tudi otroštvo bogatejše. Najmlajši se najprej navdušijo za slikanice in knjige o živalih. Na sliki: Tale deček si je na polici knjigarne v Novem mestu že izbral knjigo zase, ki je noče več spustiti iz rok. (Foto: J. Teppey)

Ogledalo. Cigani ne bodo lačni, dokler komunalno podjetje in novomeška podjetja z odlaganjem smeti in odpadkov takole „skrbijo" zanje. Sicer pa tale posnetek iz Dilančeve ulice ni nič novega, to so znane novomeške razglednice. (Foto: S. Mikulan)

V poklicni šoli tovarne BETI v Metliki se mladi, ki so prišli iz 17 osnovnih šol Slovenije in Hrvaške, izobražuje za pletilski ali konfekcionarski poklic. Na fotografiji: dekleta iz poklicne šole pri praktičnem pouku. (Foto: R. Bačer)

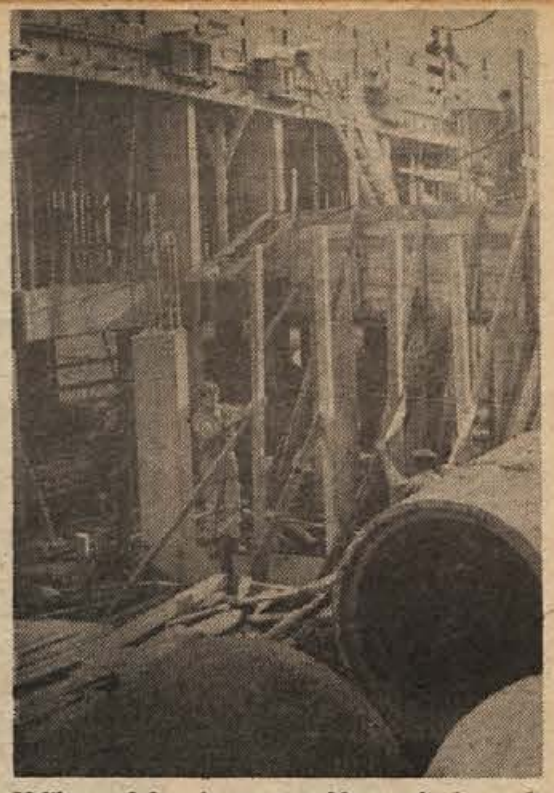

Velika, sodobna in vsa v steklu – taka bo sredi Črnomlja sodobna mesnica z delikateso in tržnico. Na fotografiji vidimo, da so v treh mesecih gradnje že precej napredovali. Prihodnje leto bo mesto dobilo prvi sodoben lokal za prodajo mesa. (Foto: R. Bačer)

TREBNJE: GRAJA

Na seji občinske skupščine Trebnje so minuli četrtek odborniki ostro grajali odnos Dolenjske vodne skupnosti. Na Mirni na primer so delavci te skupnosti odkrili ob regulaciji reke cev vodovoda, tako da je lahko zaradi tega, po izjavi inž. Gregorčiča, kraj ob zmrzali brez vode! Nadalje bi skupnost morala urediti pri Dolu Kamni potok in Mrzli potok ter še nekatere vode. Vaščani so se že poleti hoteli obrniti po pomoč na upravne organe, a so jim predstavniki vodne skupnosti obljubili, da bodo zadevo uredili ob prvem suhem vremenu. Tega pa niso storili niti poleti niti oktobra, ko je bilo ugodno vreme.

Sejmišča

NOVO MESTO: tokratni ponedeljkov sejem je bil „zimski", torej manj živahen od običajnega. Cene so nekoliko poskočile. Naprodaj je bilo le 328 prašičev, od tega 304 stari do treh mesecev, prodali pa so jih skupno 279. Mlajši pujski so bili po 210 do 270 dinarjev, nad tri mesece stari prašiči pa od 280 do 650 dinarjev.

BREŽICE: na brežiškem sejmu je bila ponudba večja; v prodaji je bilo 511 prašičev starih do treh mesecev, razen tega pa še 32 starejših. Lastnika je menjalo skupno 499 živali, mlajše so bile po 14 do 14,50 dinarjev, starejše pa po 11 do 11,50 dinarjev za kilogram žive teže.

Mati naj bo z otrokom, ko jo potrebuje

Ali sedanja ureditev porodniških dopustov res zagotavlja materi in otroku tisto, kar bi tako nujno potrebovala oba? Ali ustreza delovnim organizacijam? Po še vedno veljavnem načinu gre namreč nosečnica na dopust mesec dni pred porodom. Dva meseca po porodu mora pričeti taka mati delati

Mama, mama!

polovični delovni čas vse do osmega meseca starosti otroka.

V sevniški Konfekciji Lisca so ugotovili pri večini mater: želele bi ostati pri novorojenčku še nadaljnje 3 mesece, nakar bi raje delale poln delovni čas. To željo utemeljujejo zelo preprosto: nimajo varstva za tako majhne otroke, ne morejo dojiti, saj ne gre le za odsotnost od dojenčka za tiste 4 ure, kolikor traja polovični delovni čas, temveč še za večjo odsotnost zaredi oddaljenosti med domom in delovnim mesto.

Kaj pa odsevajo v podjetjih vprašanja? Razumljivo, da mati-delavka zaradi takih in podobnih stvari na delovnem mestu ne more biti zbrana, to pa se pozna posebno v konfekcijski industriji, kjer so stroga merila preračunana na vsak gib in predstavljajo udarec za žep delavke in storilnost v podjetju. Take delavke je med polovičnim delovnim časom še težko ,razporejati na tekoči trak, saj jih je treba v preostali polovici delovnega časa zamenjavati. Zaradi tega so mnogokrat nujne premestitve na manj zahtevna delovna mesta.

In denarna plat spremembe načina porodniških dopustov? V „Lisci" so izračunali, da obveznosti zavodov za zdravstveno zavarovanje po spremembi, ko bi matere ostajale pri dojenčkih 6 mesecev, ne bi bile nič večje, saj bi potem delale poln delovni čas, zavod bi plačal enako število delovnih ur. In vendar, zakaj se ne premakne?

A.ŽELEZNIK

Kmetijski nasveti

Kako pognojiti trti

Če ne boš gnojil, ne boš žel. To velja za vse kmetijske rastline, tudi za vinsko trto. Raziskovalci so ugotovili, da použije iz zemlje 70 hl vinskega pridelka na hektar približno 120 kg dušika, 45 kg fosforja in kar 150 kg čistega kalija. Te snovi je treba v zemlji nadomestiti z gnojenjem.

Koliko gnojila je potrebno, ugotovimo iz odstotka, ki pove, koliko čistega dušika, fosforja ali kalija ima kako umetno gnojilo. Vendar to še ni dovolj, vsaj približno je treba poznati založenost s hranili na tleh, topnost posameznih gnojil, letno količino padavin, ki bolj ali manj izpirajo gnojila, in še kaj. Ob tem ne bo odveč spomniti, da je enako kot za poljedelca tudi za vinogradnika še kako koristno, če da svojo zemljo pregledati v pedološki laboratorij. Kako vzame vzorec in kako je treba z njim ravnati, temu smo nedolgo tega posvetili ves ta kmetijski kotiček.

Če vsega tega ne naredimo, velja priporočilo, naj gnojimo z umetnimi gnojili v približnem razmerju 1:1:2, kar pomeni, da damo enemu hektarju vinograda na sto kilogramov dušika tudi sto kilogramov fosforja in dvesto kilogramov kalija. Z dušikom je treba biti previden: gnojimo v več obrokih in ne pretiravamo s količinami. Kalijeva in fosforna gnojila, ki so slabše topna, je treba spraviti h koreninam, kar naredimo z rednim obdelovanjem.

Nič seveda ne more nadomestiti naravnega gnojila – hlevskega gnoja, ki je tudi za vinograde nepogrešljiv. Gnoj ne vsebuje le vseh hranil, tudi sledovnih snovi, ki jih umetna gnojila običajno nimajo, temveč tudi godi zemlji in v njej živečim drobnoživkam. Hlevski gnoj izboljšuje zračne, vodne in toplotne razmere v tleh, izboljšuje strukturo zemlje, ki je začetek in konec rodnosti.

S hlevskim gnojem gnojimo vsaka tri do štiri leta, potrosimo pa 350 do 400 stotov gnoja na hektar, kar zadošča za srednjo rodnost. In še na nekaj vinogradnik ne sme pozabiti: gnoj in umetna gnojila je treba potrositi takrat, ko trta miruje, najbolje že kmalu po bratvi.

Inž. M. L.

Napredek

Kje smo kje bomo

Oči ne moremo in ne smemo zatisniti pred dejstvi. Jugoslavija je imela v dosedanjih letih resda sorazmerno zelo visoko stopnjo gospodarske rasti, res pa je tudi, da je še vedno navzlic temu v skupini najmanj razvitih evropskih dežel. Pospešen razvoj bo tudi v prihodnje – nujen.

Tako povedo podatki o družbenem proizvodu, da znaša zdaj v Jugoslaviji družbeni proizvod na prebivalca približno tisoč dolarjev. Tolikšen znesek so imele Italija, ČSSR ali DR Nemčija pred več kot 15 leti. Sedanje razlike so še vedno precej velike. Italija ima zdaj dvakrat večji družbeni proizvod na prebivalca kot je pri nas, Zvezna republika Nemčija in Francija trikrat večjega, ZDA pa celo petkrat večjega. Ob tej priložnosti ne nameravamo razlagati vzrokov za ta gospodarski zaostanek, saj so vsem znani, želimo le opozoriti na dejstva, ki se jih vedno ne zavedamo dovolj.

Jugoslavija se mora sorazmerno hitreje razvijati kot druge, razvitejše dežele. Naš razvojni načrt predvideva, da bomo imeli leta 1975 že 1241 dolarjev, leta 1980 – 1655 dolarjev, še pet let kasneje pa bo številka že presegala 2.200 dol., to je toliko, kot so najbolj razvite zahodnoevropske dežele imele pred desetimi leti. (Po „Gospodarskem vestniku").

Živeti s tremi stotaki na mesec.

313 dinarjev

1970. leta so našteli v novomeški občini 6765 občanov, ki so že izpolnili 60 let, računajo pa, da jih je sedaj že deset odstotkov vseh prebivalcev. Socialno podporo prejema okoli 135 ostarelih, v tej številki pa niso zajete žrtve fašističnega nasilja. Povprečna vsota dohodka tistih, ki jim je socialna podpora edini vir, je 313 dinarjev.

Ob tej številki se marsikdo upravičeno vpraša, kako pravzaprav ti ljudje živijo. Ali zmorejo s temi ubogimi dinarji res solidno živeti? To je toliko bolj žalostno, ker vemo in tudi beremo, da je novomeška občina ena izmed najbolj razvitih v republiki. Vsi časopisi pišejo in hvalijo novomeške gigante, še nobeden pa se ni spustil v razglabljanje, kako, da v tako razviti občini pustijo živeti ljudi s smešno majhnimi podporami. Prosili so in še prosijo za zvišanje in marsikateri je na prošnjo že pozabil. Sprijaznil se je z ubornim življenjem tik pred smrtjo z mislijo, da je dobro, ker ne živi še v slabših pogojih.

Center za socialno delo se ukvarja s temi ljudmi. Skuša se čim bolj potruditi in jim pomagati. Predlagal je že raznim organizacijam različne akcije, toda pri teh je ostalo le pri besedah.

J.PEZELJ

Vzreja pujskov v Bočki pri Metliki.

Rekordi

Vse, kar je „naj – naj", ljudi zanima. Že od nekdaj je tako, in nič čudnega ni, če je recimo v Angliji že dalj časa ena najbolj iskanih in branih knjig tista, v kateri je opisanih 40.000 najrazličnejših rekordov, tja do najbolj nesmiselnih. V nji lahko bralec zve, na primer, da so bile največje človeške brke dolge 265cm, da je bil najtežji človek v zgodovini težak nič manj kot 505 kg, itd.

Dosti najrazličnejših rekordov je tudi v kmetijstvu. Morda bo kdo podvomil o resničnosti, toda v leksikonih nespodbitno stoji, da znaše svetovni rekord v letni proizvodnj mleka ene same krave – kar 20.491 litrov mleka, kar je izredno velika številka v primerjavi s povprečno jugoslovansko molznostjo krav, ki jo ocenjujejo na 1.300 litrov.

O rekordih teh nekaj besed zato, ker imamo tudi pri nas, na farmi v Ihanu pri Domžalah izredno plodno svinjo, ki bi se tudi lahko potegovala za rekorderstvo. Dr. Andrej Šalehar, tehnolog v Ihanu, poroča o svinji švedske pasme landrace, da je dala 21 gnezd, kar je štirikrat več kot običajno. Skupaj je oprasila 269 prašičev (toliko, kot jih ponudijo rejci na slabše obiskanem sejmu v Novem mestu) ali 12,81 pujska na eno gnezdo. Živorojenih je bilo 243, 26 pa mrtvo rojenih. Svinje pasme landrace dajo v povprečju 50 do 60 živo. rojenih pujskov, nekaj podobnega pa je tudi z našo krškopoljsko pasmo svinj.

M.L.

Ludvik Golob: sami ravnamo nedosledno.

Dvoje meril

Vprašamo se lahko, zakaj ne obravnavamo enako vseh področij dela. Če zaškriplje v tovarni, takoj reagiramo. Tam je pač dohodek in poslovni rezultat oprijemljivo merilo. Če ni ustreznih uspehov in rezultatov dela na nekaterih področjih, kjer ni takih meril, ne reagiramo, ne ukrenemo ničesar.

Primer kulture. Z ustanovitvijo kulturnih skupnosti je kulturna dejavnost pri nas dobila približno trikrat več denarja, kot ga je prej. Prav je, da ga je, toda ali je dala tudi enakovreden učinek? Ni ga. Podobno je v zdravstvu in šolstvu. Tam se pogovarjajo predvsem, koliko bo družba dala za njihovo dejavnost, ne pa tudi, kako se tja vloženi denar vrača taisti družbi.

Tovarna začne delati v obnovljenih prostorih z modernejšimi stroji. Od nje takoj zahtevamo tudi drugačen poslovni rezultat, več ustvarjenega dohodka. Zgradimo novo šolo z modernimi učili, učni uspeh pa ostane enak prejšnjemu ali ne bistveno boljši. Nihče se ne razburja, kot da je vse to samo po sebi razumljivo.

Ali ne bi kazalo razmišljati v tej smeri in ravnati drugače?

(Povzetek iz razprave Ludvika Goloba o aktualnih družbenih nalogah.)

vredno je zapisati...

Prihaja čas preizkušnje za naše gospodarstvo, tudi dolenjsko. Z novim letom bodo začeli veljati novi predpisi, naperjeni proti sovražniku številka ena – nelikvidnosti. Dovolj je bilo opominjanja, političnega „prijateljskega prepričevanja", ki ni zaleglo. Dobra beseda odstopa mesto palici, zakonski prisili.

Zadelo bo mnoge. Če bo imela delovna organizacija nad tri mesece blokiran račun, bo smela izplačevati le 90-odstotne osebne dohodke. Podjetja bodo morala imeti 50 odstotkov lastnih obratnih sredstev, sicer ne bo dovoljeno investiranje v osnovna sredstva. Kdor ima izgubo (do konca septembra letos je imelo slovensko gospodarstvo že 420 milijonov dinarjev izgub, lani pa vse leto le 140), mora obvezno v sanacijo. Sanacijski postopek je nujen tudi, če podjetje ne more poravnati obveznosti.

Šiba prihaja

Na Dolenjskem skorajda ni poslovnih izgub, tudi blokiranih računov ni še zdaleč toliko kot v nekaterih drugih območjih Jugoslavije. Zelo veliko pa je gospodarskih organizacij, ki nimajo dovolj lastnih obratnih sredstev, posebno še, ker so se zadnja leta naglo večala z graditvijo novih proizvodnih zmogljivosti. „Treba bo ustaviti vlaganja v zidove, to sem odločno povedal ob občinskem prazniku Novega mesta v tovarni zdravil „Krka", kjer imajo komaj polovico toliko potrebnih obratnih sredstev, kolikor jih bo treba imeti po novem letu. Tako pa je najbrž še v mnogih podjetjih," je med drugim dejal inž. Marko Bulc, član predsedstva SFRJ, na mladinskem seminarju v Trebnjem.

Šiba torej prihaja z novim letom. Slab gospodar jo bo čutil na svoji koži. Toda kaj, ko ne bo vseh dosegla! Devetdesetodstotni osebni dohodki so kot kazen predvideni samo za gospodarstvo, za druge pa ne. Ob tem, ko je splošno znano, da so krivci tudi zunaj gospodarstva in da so velike dolžnice in s tem povzročiteljice nelikvidnosti družbeno-politične skupnosti, od zveze navzdol. Spet bomo ukrepali – nedosledno. M.LEGAN

Psi lajajo...

Psi lajajo, karavana pa gre dalje. Že mesece in mesece ugotavljamo, kritiziramo, žugamo nekemu pojavu, ki družbo vznemirja, kimamo leto dni starim partijskim sklepom o socialnem razslojevanju in vzrokih za neupravičene gmotne razlike med ljudmi – delamo pa v glavnem po starem.

Kako kričeče je v neštetih primerih nesorazmerje med davčnimi prijavami in resničnimi zaslužki obrtnikov, advokatov in drugih ljudi, ki imajo možnost prikriti dohodek, in vendar naše davčne uprave skorajda ničesar ne ukrenejo!

Tega ne trdimo kar tako. V prvih devetih mesecih letos niso davčne uprave v Kočevju, Krškem in Metliki izrekle niti ene denarne kazni za davčne prekrške. V istem času niso davčne uprave v Brežicah, Kočevju, Krškem, Metliki, Novem mestu, Ribnici, Sevnici in Trebnjem, torej v vseh dolenjskih občinah, razen črnomaljske, dale niti ene same prijave zoper davčne utaje pristojnim sodnikom za prekrške. Razen tega dve naši davčni upravi, v Sevnici in Metliki, nista niti preučevali (samostojno ali v sodelovanju z upravo javne varnosti) kakega primera suma kaznivega dejanja.

Taka je podoba aktivnosti naših davčnih uprav v času, ko od njih družba toliko pričakuje. Res so kadrovsko bolj slabo zasedene in preslabo plačane za svoje neprijetno delo, očitno pa je tudi, da so premalo zavzete, odločne in samostojne pri svojem delu. Znani so primeri, ko mečkajo in se obotavljajo, ko je treba razkriti in kaznovati davčne utaje in druge prekrške. V interesu ljubega miru in občinskih proračunov! In da ni zamere!

Ob taki „čuječnosti" morajo goljufije in kršitve postati – sistem.

M. LEGAN

Ni razveseljiv podatek, če so izmed vseh prosvetnih delavcev osnovne šole Kočevje le štirje člani Ljudske knjižnice. Ta očitek je bil izrečen na zadnji seji TKS. Predstavnik prosvetarjev pa je takoj poudaril, da je knjige mogoče tudi kupiti ne le v knjigarni, ampak tudi pri mnogih priložnostnih prodajah in razprodajah, ki jih organizirajo v Kočevju razne založbe – (Foto: J. Primc)

SIGMAT BRESTANICA BI SE LAHKO ŠIRIL

Kaj bodo prinesli v mlin kovinarji

SOP Krško in Kleparstvo Kostanjevica pripravljata združitev – Drugi še molčijo – V Metalni na Senovem proizvodnja še ne dohaja plana

Kovinska industrija že nekaj časa zaskrbljuje politična vodstva v krški občini, odtod torej zahteve po večji medsebojni povezavi in združevanju. Prvi korak bosta po vsej verjetnosti napravila dva majhna partnerja: SOP Krško in Kleparstvo Kostanjevica. Kaj bodo ukrenili veliki, še ni znano.

Dvome o uspešnosti sedanje usmeritve vzbuja predvsem Metalna – tovarna gradbenih žerjavov na Senovem. V devetmesečnem poročilu o gospodarskih gibanjih zasledimo, da se napovedi niti glede obsega proizvodnje niti glede finančnega uspeha niso uresničile. Razen tega sposobni kovinarji bežijo drugam, ostajajo pa priučeni in teh je večina. Vse to se lahko popravi, obrat še vedno premaguje začetniške težave. Kljub vsemu pa v občini razmišljajo, kaj se lahko zgodi ob tako strogo specializirani proizvodnji, če se ta zatakne in če ne bo dovolj naročil.

Sicer pa presenetljivih uspehov že od vsega začetka ni bilo pričakovati, zato so se Senovčani in Krčani s tako ihto potegovali za bolj obetajočo keramično tovarno. Toda na kredit iz republiških skupnih rezerv so lahko računali le ob kovinarskem obratu zaradi večjega števila zaposlenih. Del odgovornosti za tako rešitev sega torej prav do republiških vrhov, del pa seveda na Metalno, ki bo težko izpolnila zahteve po boljših osebnih dohodkih.

V čisto drugačnem položaju je kolektiv sosednjega podjetja Sigmat v Brestanici. Njegovi izdelki (majhni betonski mešalci, hidrofori ipd.) so na tržišču zelo iskani. Če bi imeli na voljo več prostora, bi svojo proizvodnjo lahko za nekajkrat povečali in morda bi celo Sigmat prevzel pobudo za povezavo z Metalno.

JOŽICA TEPPEY

Osnutek za sceno

Šahovsko društvo Kočevje je razpisalo natečaj za izdelavo osnutka scene za ŠAHOVSKE MUSICALE, ki se bodo začeli februarja v Šeškovem domu v Kočevju.

Dohodek vseh sedmih prireditev je namenjen lačnim otrokom sveta. Najboljši osnutek bo nagrajen z umetniškim delom znanega slovenskega likovnega ustvarjalca.

Osnutke sprejemajo do 10. januarja. Podrobnejša pojasnila daje predsednik Šahovskega društva Ivan Stanič, osnovna šola Kočevje.

Politični pouk za vodstva SZDL

Dvodnevnega seminarja, ki ga je novomeška občinska konferenca Socialistične zveze priredila ob koncu minulega tedna v Dolenjskih Toplicah, se je udeležilo nad 50 predsednikov in drugih članov vodstev krajevnih organizacij SZDL. Z domačimi predavatelji so obdelali sedem tem.

Vrtanje zob brez bolečin

Lepo darilo TEKSTILANE Kolpski dolini

25. novembra je bila v ambulanti v Vasi prisrčna slovesnost. Kolektiv TEKSTILANE iz Kočevja je namreč del svojih reprezentančnih sredstev odločil za prepotrebni stroj za popravljanje zob brez bolečin. Predstavniki TEKSTILANE so stroj predali zdravstvenemu osebju ter predstavnikom krajevnih družbenih in političnih organizacij. Dr. Mihael Petrovič je zbranim razložil način delovanja stroja, Anton Škvarč, predsednik krajevne skupnosti, pa se je nato v imenu krajevne skupnosti Vas–Fara zahvalil darovalcem. V imenu pionirjev osnovne šole so se slavja udeležile učenke Anica Štimec iz osilniškega, Maja Jakšič iz prifarskega in Marija Ložar iz banjaloškega okoliša. Pionirke so se prisrčno zahvalile za darilo, zbranim pa so za spomin poklonile šolsko glasilo „Doma sem ob Kolpi". Slavja so se udeležili tudi predsednik občinske skupščine Miro Hegler, predstavniki ITAS in KOČEVSKEGA TISKA.

Prebivalci Kolpske doline smo kolektivu TEKSTILANE iz srca hvaležni, da se nas je spomnil s tako dragocenim darilom, in ga upravičeno lahko postavimo za zgled ostalim. Želeli bi, da kočevska podjetja razmislijo tudi, kako bi pomagala zavreti odtok mladih ljudi iz naše prelepe doline. Ali ne bi katero kočevsko podjetje postavilo kakšnega obrata v Fari ali v bližnji okolici?

M. VOLF

Ne na Vzhodu ne na Zahodu!

(Nadaljevanje s 1. str.)

sednik občinske konference SZDL Maribor.

Predsednik Tito je govoril o sedanjem političnem trenutku pri nas in dejal, da Jugoslavija ni ne na Vzhodu in ne na Zahodu, marveč tu. Ne omahujemo in ne oklevamo, ampak gremo po začrtani poti v samoupravni socializem. Ob tem je opozoril, da v tujini naše težave ne samo, da ne razumejo, marveč jih tudi izrabljajo za najrazličnejše pritiske – eden izmed takih pa je nespoštovanje pravic naših manjšin na Koroškem v zvezi z avstrijsko državno pogodbo.

Manjšina v Avstriji ni samo stvar Slovenije, marveč vse Jugoslavije, je dejal predsednik Tito ob tem.

Med potjo z Brda pri Kranju kjer biva predsednik Tito med uradnim obiskom v Sloveniji, je dragega gosta pozdravilo na tisoče ljudi, ki so se prav tako zbrali ob ljubljanskih ulicah, po katerih se je pomikala njegova kolona.

Za obe občini ena skupnost

(Nadaljevanje s 1. str.)

varstvo okolja. Nekateri so predlagali, naj bi bili člani le pravne osebe (podjetja, ustanove, krajevne skupnosti itd.), drugi, naj bi bile pravne osebe in fizične, se pravi tudi posamezni občani. Tretji spet, naj bi skupino občanov zastopal na občnem zboru delegat in da torej posamezni člani skupnosti niti ne bi smeli na občni zbor, če ne bi bili izvoljeni, kot delegati.

Predstavniki podjetij so zagovarjali mišljenje, da bodo oni, se pravi gospodarstvo, prispevali denar za delovanje te skupnosti, zato hočejo tudi glavno besedo oziroma ne dopuščajo, da bi jih člani – posamezni občani preglasovali.

Večina drugih pa je menila, da je to skupnost „ljudi dobre volje", ki si bodo prizadevali za ohranitev čistega okolja. Če teh ljudi ne bi bilo, skupnost niti ne bi bila ustanovljena, saj je pobuda prišla iz njihovih vrst, in ne iz vrst gospodarstva. Prav gospodarstvo, predvsem industrija, onesnažuje okolje in je zaradi tega skupnost za varstvo okolja tudi potrebna.

Nekateri, ki so pobudniki ustanovitve skupnosti, so celo upravičeno izjavili, da je vprašanje, če se bodo v skupnost sploh včlanili, če ne bodo enakopravni člani na občnem zboru, se pravi, če bi njih zastopali delegati.

V predlogu začasnega statuta so končno pustili določilo, da so člani skupnosti lahko pravne in fizične osebe. Za mnenje o članstvu pa bodo vprašali še druge skupnosti, ki že delujejo.

Sklenili so še, da morata čimprej obe občinski skupščini sprejeti sklep o ustanovitvi medobčinske skupnosti. Nato bosta oba iniciativna odbora za ustanovitev skupnosti sklicala ustanovni občni zbor skupnosti za varstvo okolja, ki bo sprejel tudi začasni statut.

Listina o sodelovanju

V soboto, 9. decembra, sta predsednika krajevnih skupnosti Sodražica in Poljane (Ljubljana), ob prisotnosti številnih predstavnikov družbenopolitičnega življenja, podpisala listino o trajnem prijateljstvu in sodelovanju obeh krajevnih skupnosti. Slovesnosti sta se udeležila tudi predstavnik mestne skupščine Ljubljana in predsednik občinske skupščine iz Ribnice, tov. Bogo Abrahamsberg. S tem sta KS Poljane in KS Sodražica prvi krajevni skupnosti v Sloveniji, ki sta se pobratili. Prijateljske vezi med obema skupnostima so bile že prej, sedaj pa se bodo še okrepile.

K. O.

Tretji program? Alojzov oče: „Nekaj je vredna le še škatla pa morda še kakšna malenkost, nam je dejal radiomehanik!" (Foto: A. Železnik)

Bomba v stanovanju

Pri A. Bevcu na Konjskem je razneslo televizor

Od televizijskega sprejemnika smo navajeni vsekakor bolj pohlevnih stvari, čeprav kaže marsikdaj kaj takega, da bi sicer lahko razneslo vsaj kakšnega gledalca. Da pa bi razneslo sam sprejemnik? Nič čudnega ob takem programu, bi kdo dejal! Vendar pri Alojzu Becu na Konjskem v sevniški občini ga je v torek pred praznikom dneva republike razgnalo, ko sprejemnik niti ni bil priključen, tudi antena je bila izključena, tako je dejal Alojzov oče.

Pok je bil tako močan, da ga je bilo slišati tudi na drugem kraju hiše. Zgodilo se je malo pred 14. uro, na tla pa so popadali tudi spominki in miniaturne stekleničice žganih pijač nad sprejemnikom. Skoraj pol centimetra debela zaščitna šipa pred zaslonom sprejemnika RIZ Zagreb je videti kot vetrobransko steklo po prometni nesreči. Seveda vlada pravo razdejanje v sprejemniku samem. Od katodne cevi so same črepinje, zadnjo steno aparata pa je vrglo vse. Pri tej družini že sicer nimajo sreče s tem sprejemnikom: zaslon, ki ga je tokrat razneslo, so zamenjali že pred dvema letoma, pred eksplozijo pa so gledali program menda le enkrat, ker je bil predtem v popravilu.

Televizijski sprejemnik je torej draga pokalica. Takih eksplozij katodne cevi je sicer zelo malo, zgodi se pa.

A. Z.

NA KRATKO

BREŽICE – Občinska konferenca SZDL bo jutri spregovorila o tezah za razpravo na 4. seji RK SZDL Slovenije, ki bo sklicana še ta mesec. Razpravi bo prisostvoval predstavnik republiške konference SZDL Miro Gošnik.

RIBNICA – Jutri bo posvet, na katerem bodo razpravljali o uresničevanju ustavnih dopolnil o TOZD.

LJUBLJANA – O rezultatih sprejemanja v ZK letos so razpravljali na včerajšnji seji medobčinskega sveta ZK Ljubljana, ki deluje tudi za območje dolenjskih občin Kočevje, Ribnica, Grosuplje in Litija.

TREBNJE – V torek so se na skupnem sestanku sekretarjev osnovnih organizacij ZK dogovorili, da bodo v krajevnih skupnostih ustanovili politične aktive, ki bodo skrbeli za povezavo pri družbenopolitičnem delu.

KOČEVJE – Na sobotnem srečanju predstavnikov predsedstva občinske konference ZM in odbora študentovskega kluba se bodo pogovorili o bodočem medsebojnem sodelovanju, štipendiranju, stanovanjskih zadevah in o vključevanju študentov v delo mladinskih aktivov v delovnih organizacijah, ki jih štipendirajo.

TREBNJE – Danes popoldne se bo sestal občinski komite ZK zaradi priprav na bližnjo sejo konference ZK, posvečeno aktualnim družbenopolitičnim razmeram v trebanjski občini.

KRŠKO – Predstavniki občinske zveze prijateljev mladine iz Posavja so se včeraj sestali na sektorskem posvetu, ki ga je za poživitev dela v društvih sklicala Zveza prijateljev mladine Slovenije.

BREŽICE – V ponedeljek se je sestal aktiv komunistov prosvetnih delavcev in sprejel naloge članov v luči pisma predsednika Tita.

SEVNICA – V torek se je sestala občinska konferenca zveze mladine na programski seji. V programu dejavnosti do pomladi so najpomembnejše posebne izobraževalne oblike, posebej za mlade iz delovnih kolektivov, krajevnih skupnosti in šol.

Sindikat o svežnju

Na današnjem posvetu predsednikov in tajnikov sindikalnih organizacij novomeške občine, ki se bo začelo ob 14.30 v prostorih gostinske šole v Novem mestu, bo direktor Dolenjske banke in hranilnice Ivo Novšak govoril o novih stabilizacijskih ukrepih, ki bodo začeli veljati z novim letom. Udeleženci bodo zatem razpravljali o izvajanju akcijskega programa, ki ga je občinski sindikalni svet sprejel na popoldanski seji minuli ponedeljek. Prav tako se bodo pomenili o izvedbi bližnjih sindikalnih občnih zborov v novomeški občini.

Tone Šmalc

V nedeljo popoldne smo pokopali Toneta Šmalca, dolgoletnega telesnokulturnega delavca.

Njegova telesnokulturna dejavnost sega še v leta pred prvo svetovno vojno, ko je kot mlad naraščajnik obiskoval redno vadbo pri tedanjem ribniškem Sokolu. Pravo delo na telesnokulturnem polju pa se je za Šmalca začelo med obema vojnama, ko je v času gradnje bivšega sokolskega, sedaj Partizanovega doma, 1932-33 postal društveni tajnik. To funkcijo je opravljal ponavljaje več let vse do druge svetovne vojne. Bil je pripadnik in predstavnik tiste generacije, ki je tik pred začetkom druge svetovne vojne nosila veliko odgovornost za pravilno politično usmerjenost članstva tedanjih telovadnih organizacij, še posebno, ko se je leta 1936 začela zelo hitra in ostra ločitev v levo in desno krilo Sokola. Lahko trdim, da je bila ta usmerjenost v ribniškem Sokolu pravilna, saj je bilo od 8 borcev prve ribniške partizanske čete 7 članov Sokola.

Takoj po vojni je opravljal visoke funkcije v gospodarstvu, vendar je le vedno našel čas za udejstvovanje v telesni kulturi. Ob proslavi petdesetletnice telesnokulturne dejavnosti v Ribniški dolini je postal 1956 Šmalc podpredsednik TVD Partizan. Vzorno je vodil vso gospodarsko dejavnost društva ter sodeloval pri gradnji ribniškega stadiona. Prostovoljno je prevzel vodenje knjigovodstva kina Partizan, ki ga je društvo prevzelo od občine Ribnica. To dolžnost je zavzeto opravljal vse do 1969, ko mu je bilo delo zaradi opešanega vida onemogočeno.

Za svoje domoljubno delo v času vojne je bil kot sekretar okrožnega odbora Ribnica odlikovan že 1944 z medaljo za hrabrost, kmalu po vojni pa je prejel red zasluge za narod s srebrnim vencem. Leta 1957 je za svoje delovne zasluge prejel najvišje društveno odlikovanje: imenovanje častnega člana društva. Leta 1971 pa je za življenjsko delo prejel odlikovanje predsednika republike: red republike z bronastim vencem.

Dragi Tone, v imenu telesnokulturnih organizacij in telesnokulturnih delavcev Ribniške doline se klanjamo tvojemu spominu, užaloščeni družini pa izrekamo iskreno sožalje.

FRANC LEVSTEK

OBVESTILO

Zaostreno gospodarsko poslovanje v duhu znanih načel o stabilizaciji in ukrepi, ki bodo s tem v zvezi sledili po 1. januarjem 1973, nas silijo k nekaterim potezam, ki naj zagotovijo nadaljnje tekoče materialno-finančno poslovanje pokrajinskega glasila SZDL in uresničevanje naših obveznosti do dobaviteljev tiskarskih storitev, papirja in vseh drugih upnikov:

1. vse dolžnike – delovne organizacije, uprave nekaterih občinskih skupščin ter vodstva drugih organizacij – prosimo, naj takoj poravnajo vse zapadle račune za objavljene oglase, razpise, uradne objave, druga obvestila v Dolenjskem listu itd.;

2. nesolidne plačnike, ki naročajo svoje objave pri nas, pa jih potem ne poravnajo v zakonitem roku, bomo konec leta objavili v našem tedniku, naročil novih oglasov in objav pa jim ne bomo tiskali, dokler ne bodo poravnali starih računov.

Vodstva vseh delovnih organizacij prosimo, da takoj poravnajo vse svoje obveznosti do lista, ki posluje brez vsakršnega bančnega kredita. Samo to je jamstvo, da bomo lahko pokrajinsko glasilo SZDL tudi vnaprej nemoteno izdajali.

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Še enkrat: kdo skrbi za cesto?

Na članek Franca Brusa, Podgorska V. Kočevje na strani 5 Dolenjskega lista št. 49, z dne 7. decembra, prosimo, da priobčite naš odgovor: Tovariš Franc Brus je v zmoti. Cesta na kegljišče med bloki IV. in V. Podgorske ulice ni bila zgrajena na pobudo uprave doma telesne kulture, temveč na nalog in zahtevo drugega lastnika kegljišča, se pravi NAME iz Ljubljane. To je bilo izvršeno na pristanek gradbenih organov občine Kočevje in krajevne skupnosti Kočevje-mesto, za kar je vedelo tudi Stanovanjsko podjetje Kočevje. Delati so začeli po več sestankih posebne komisije na kraju del. Zakaj niso bili povabljeni k temu zastopniki hišnih svetov blokov IV. in V. Podgorske ulice, nam ni znano. Za pojasnila naj se obrnejo na ustrezne organe, ki so to razmejitev in načrte odobrili. Uprava doma telesne kulture je bila vedno proti razparceliranju zemljišča športnega centra, a smo ostali na pritisk raznih činiteljev in javnega mnenja, ki jim je bilo za vsako ceno do rekreacijskega kegljanja, v manjšini in z našimi predlogi nismo uspeli.

Tudi za stezo, ki pelje od blokov do doma telesne kulture, je tov. Brus v zmoti in z njim tudi stanovalci blokov. Tu ni bilo nikdar prehoda, saj tudi ni bil potreben, ker še ni bilo blokov. Prehod bi tudi ne bil mogoč, ker je bilo tu močvirje. Tako stanje je bilo še, ko je bil zgrajen dom telesne kulture in je njegova uprava skrbela za zasip močvirja in nosila stroške. Veliko je bilo narejenega z udarniškim delom članov Partizana. Kar 7 let je trajalo, da smo prišli do stanja, kakor je sedaj. Po zidavi blokov je stezo uredila uprava doma, da niso otroci nosili blata v dom. To ni bila nikdar steza, čeprav so jo prav prebivalci blokov pogosto uporabljali za prevoz z avtomobili.

Kakšno napako so naredili geometri, nam ni znano, gotovo pa so delali po navodilih in naročilo. Razmejitev v Gaju je opravljena in parcele doma so označene z betonskimi mejniki. Izven teh mejnikov bo potekala nova steza proti blokom. Kdo jo bo naredil in vzdrževal, nam ni znano.

Toliko v pojasnilo. Sicer pa take zadeve hitreje rešujemo z lopato kot z dopisovanjem.

Za upravo doma TK:
ANDREJ ARKO

Mi smo še mladi

Upokojenci na Dvoru upajo, da bo še več članov

„Toda mi smo še mladi, po srcu in duhu, zato še ne mislimo na smrt. Želimo in hočemo biti aktivni gradilci naše socialistične družbe!" Tako je vzkliknil vsem upokojencem govornik Ivan Božič na proslavi ob razvitju prapora društva upokojencev Dvor pri Žužemberku. Bilo je skromno, a prisrčno. Šolski pevski zbor pod vodstvom upraviteljice tovarišice Slavke je razen državne himne zapel tudi nekaj narodnih pesmi. Tajnica društva Štefka Jaklič pa je pripravila skromen, a prijeten prigrizek.

Govornika na proslavi Ivan Božič in Franc Jarc sta govorila o tem, kaj je v novi družbi pridobil delovni človek. To je sad boja delavskega razreda. Njegova pravica je zapisana tudi na praporu. Delavska pest je močnejša od vsake sile na svetu. Tovariš Jarc je govoril o nekdanji revčini. Sedaj je vsega dovolj, dela in kruha. Za vsakogar, kdor le hoče delati in pošteno živeti.

Proslava je minila v razpoloženju, ki se ga bodo člani društva še dolgo spominjali. Obenem pa se je povečalo zanimanje za aktivnost društva in vsi upajo, da se bodo sedanjim članom pridružili še novi.

I. B., Trebča vas
Dvor pri Žužemberku

Ne toka, ne vode

Kmalu po osvoboditvi so dobile elektriko mnoge belokranjske vasi, kar je bil velik napredek, dokler so ljudje uporabljali tok samo za razsvetljavo. Napeljava je ostala ista, vendar so zdaj časi drugačni. Podnevi se ni mogoče niti briti z elektriko, včasih so vasi brez toka tudi po tri dni, hidrorori ne delajo, televizorjev ne morejo gledati itd.

Potrebo po boljši električni napetosti čutijo posebno v vaseh Suhor, Hrast, Dole, Drage, Jugorje in okoliški zaselki. Več let obljubljajo, da bodo napeljali boljše omrežje, a ni nič, čeprav občani plačujejo samoprispevek. Letos so obljubili, da bodo med Dolami in Škemljevcem zgradili nov transformator, a še vedno ne vedo, kdaj in kje bo transformator stal.

Podobno je s pitno vodo. Po vojni so vodovod napeljali do Hrasta, vendar voda redko teče iz pip. Ljudje uživajo vodo iz starih in opuščenih vodnjakov. Skrajni čas bi bil, da bi sanitarni inšpektorji kaj ukrenili. Zapuščenost in zanemarjenost pa se kaže tudi na vaških cestah.

Mar niso Belokranjci v najtežavnejših dneh naše revolucije dovolj prispevali, da bi zdaj zaslužili večjo pozornost družbe? Po domovih ostajajo zlasti starejši in bolehni ljudje, ki še prav slabo živijo.

JANKO DAMJANOVIČ,
Valjavčeva 11,
Kranj

Jezik ga je...

19. oktobra letos smo v našem listu objavili celostranski zapis o nekaterih novomeških družinah, ki imajo otroke in žive v težavah. Med njimi je bil Ivan Didovič s Ceste herojev. Tedaj je izjavljal, kako skrbi za otroke, kaj vse bi jim rad kupil, kako složno živijo in kakšen revež da je.

„Didovič laže in se dela lepega," sem kmalu izvedela na več koncih. „Pije, ne dela, pretepa ženo in otroke, toda pred drugimi se pretvarja in hoče veljati za najboljšega očeta."

Pred dnevi so ga žena in trije otroci pri belem dnevu milo prosili pred bifejem na začetku Koštialove ulice, naj neha piti in gre domov. Vpil je kar na cesti, udaril najmlajšega, odrinil ženo in šel spet v lokal.

Tak je Ivan Didovič! Čutim pa se dolžno to pojasniti, ker je tudi mene nalagal.

RIA BAČER

Srečanje v Hrastniku

Borci iz Hrastnika so nas prisrčno sprejeli

V času narodnoosvobodilnega boja se je mnogo borcev iz raznih krajev Slovenije in od drugod bojevalo v območju Roga. Med njimi so bili tudi borci iz zasavskih krajev. Veliko let je že preteklo od takrat, a spomini še živijo in so nepozabni.

Zato so že pred meseci člani organizacije ZB NOB – teren II iz Hrastnika med obiskom Baze 20 navezali stike z organizacijo ZB NOB iz Dolenjskih Toplic. Večkrat so se srečali, na zadnjem srečanju v oktobru pa so se dogovorili, da bi se hrastniška in topliška organizacija pobratili. Topličani smo predlog z veseljem sprejeli, prav tako tudi ponudbo, da bi jim obisk vrnili. S tem bomo oživili tradicijo medsebojnih srečanj.

Tako smo se konec novembra namenili v Hrastnik, kjer so nas prisrčno sprejeli. Poleg članov dveh odborov ZB NOB Hrastnik so sprejemu prisostvovali še predsednik skupščine občine Hrastnik in predsedniki družbenopolitičnih organizacij. Vsi govorniki so poudarili, naj srečanja in sodelovanje med obema organizacijama postanejo stalna, naj bi organizirali čimveč obiskov, kulturnih prireditev in izlete v znane zgodovinske in turistične kraje.

Gostitelji so nas zares lepo sprejeli. Ogledali smo si steklarno in keramično tovarno. Prijetno vzdušje se je še bolj poglobilo pri skupnem srečanju z aktivom zveze borcev iz keramične tovarne. Poklonili so nam lepe knjige in vazo s posvetilom.

Domov smo odšli z nepozabnimi vtisi in z obljubo, da pobratenje potrdimo na letnih konferencah ZB NOB obeh organizacij.

Potrudili se bomo, da bodo ostale prijateljske vezi trajne.

ODBOR ZB NOB
Dolenjske Toplice

Morda tudi Vas pekli krivica? Napišite pismo, objavil ga bo: »Dolenjski list«

Spominu Lojzeta Mirtiča

Žalostna vest o mnogo prezgodnji smrti zaslužnega predsednika organizacije in člana našega republiškega odbora, tovariša Lojzeta Mirtiča, nas je hudo potrla.

Pokojni Lojze Mirtič je dolga leta požrtvovalno delal ne le v novomeški medobčinski organizaciji, marveč tudi kot član republiškega odbora, kjer je iniciativno dajal koristne pobude za nadaljnji razvoj zveze, zlasti na socialnem področju. Krasila ga je zavest iskrenega tovarištva, ki je dajala zgled premnogim v drugih organizacijah naše zveze. Bil je tudi dolgoletni prizadevni organizator gasilstva na Dolenjskem in v Sloveniji.

Tesno nam je pri srcu ob misli, da ga ne bo več na naših sejah in sestankih. Hudo ga bomo pogrešali, manjkale nam bodo njegove misli in koristni nasveti. Z njegovo smrtjo je nastala velika vrzel v naši zvezi, da jo bomo težko izpolnili.

Ohranimo dragega tovariša Lojzeta Mirtiča v najlepšem spominu.

Zveza borcev – prostovoljcev za severno mejo 1918/19 – Novo mesto

Kaj je z našim turizmom?

Na zadnjem občnem zboru turističnega društva v Kočevju, ki je bil izredno lepo obiskan, je bilo danih neobičajno veliko predlogov za delovni načrt v letih 1970 in 1971. Sklenjeno je bilo vse mogoče. Pričakovali smo uspešno delo turističnega društva, še bolj pa posameznih podjetij, ki so se odločila, da se bodo poleg svojih glavnih dejavnosti ukvarjala še z gostinstvom in s turizmom kot eno donosnih novih vej dejavnosti svojega podjetja.

Prav bi bilo, da bi prišli ponovno skupaj in ugotovili, kaj je bilo od tega lepega dogovora narejenega. Res je, da so v tem obdobju zrasli novi turistični objekti, kot motel Jasnica, Glažuta in vlečnica pri Livoldu; preiskanih je bilo tudi nekaj podzemnih jam itd. Zelo zanimivo bi bilo iz zanesljivih virov zvedeti, kako ta podjetja uspevajo ter koliko so ti objekti in priprave pripomogle k napredku kočevskega turizma in končno tudi gospodarstva. Veliko stvari bi morali pojasniti in si naliti čistega vina, da ne bi bilo med občani dvomov o donosnosti „temeljev" našega turizma.

Že leta in leta sloni ves turizem samo na gostinstvu, nimamo pa prireditev, ki bi popestrile turizem oziroma privabile turiste v Kočevje. Po vseh krajih skrbe za razne prireditve, na primer: dan narcis, kravji bal, dan teric, dan čipkaric, prirejajo festivale raznih vrst in podobno. V Tržiču so imeli celo „šuštarski dan". V Kočevju pa bomo imeli kmalu „dan v spomin, kako smo zašuštrali še to, kar smo že imeli".

Verjetno občani vse preveč skrbe le za svoje dobro počutje, za družbeno delo pa jim je bolj malo mar. Amaterji turističnega društva so ostareli in so utrujeni, poklicni turizem pa v Kočevju še ni dorasel svojim nalogam. Smo pa tudi premalo iznajdljivi, zato vse sloni samo na gostinstvu.

ANDREJ ARKO,
KOČEVJE

Polžja hitrost

Današnjega življenja si brez poštnega podjetja ne moremo zamisliti. Znano je, da so nekoč pošto prevažali s konji ali pa so pismonoše prepešačili po več kilometrov, da so oddali pismo. Kljub temu je naslovljeno pošiljko pravočasno dobil. Danes, ko je vse modernizirano, pa se je meni primerilo naslednje:

Blagajničarka podjetja, v katerem delam, mi je 16. oktobra na pošti v Krškem nakazala mesečno plačo v splošno bolnico v Novo mesto. Toda do 27. oktobra pošiljke nisem dobil. Ko sem se pri blagajničarki pozanimal, kaj je z mojim denarjem, mi je presenečena odvrnila, da mi ga je poslala že pred desetimi dnevi na naslov, ki sem ji ga dal.

Zanima me, koliko časa potrebuje pošta v Krškem, da odpošlje nakazilo v Novo mesto. Prosim, da mi na to vprašanje javno odgovori odgovorna oseba iz PTT Videm-Krško!

JOŽE ŠINKOVEC
SPLOŠNA BOLNICA
NOVO MESTO

Kombi velika želja otrok

Osnovna šola Struge je popolna osemletka. Obiskuje jo 110 učencev, ki prihajajo v šolo iz desetih vasi. Skoraj četrtina otrok je oddaljena od šole več kot šest kilometrov. V zimskem času in deževnih dneh prihajajo k pouku premočeni in prezebli, zato niso zmožni slediti pouku.

Tudi medvedje so njihovi pogosti spremljevalci, saj zaradi slabe letine iščejo hrano tudi pozimi. Ker ne moremo čakati na krvni davek in šele potem ukrepati, smo zaprosili za pomoč pri nakupu kombija za prevoz otrok TIS Kočevje in delovne organizacije MELAMIN, ITAS in Združeno KGP Kočevje. Upamo, da nam bodo pomagali pri reševanju socialnih razlik na vasi in nas razveselili vsaj s primernim denarnim prispevkom, ki nam bo omogočil nakup avtomobila.

MILAN HABJAN,
oš Struge
61313 Struge

V Kočevju je vse mogoče

Oranje snega po cestah in pločnikih je nujno. Zaradi oranja pa je treba odstraniti betonske zaporne cvetnjake na pločnikih. Ti cvetnjaki so edino sredstvo, ki zadrži objestne avtomobiliste, da ne vozijo vsevprek, kjer jim je bližje. Zdaj so izkoristili priložnost, ko ni več zaprek. Dirke po Gaju so se že začele, čeprav je cesta polna šolskih otrok.

Samo v Kočevju je to mogoče, da si privošči voznik ob 10. uri dopoldne vožnjo od NAME mimo šole preko zelenic do kegljišča. Da je bil bolj „važen", je vozil celo vzvratno. To ni vozniška morala, še manj pa kultura, kar bo treba vozniku fička LJ 421-30 povedati in ga podučiti o prometnih predpisih! Mogoče je pa zato vozil vzvratno, da ni videl znak v?

S prometnimi predpisi je veliko kočevskih avtomobilistov v navzkrižju. Vsak misli, da je njemu vse dovoljeno. V Gaju je čedalje manj sprehajalcev, ker se bojijo kolesarjev, mopedov, pa tudi avtomobilov. Dogovorili so se, da bodo sedaj sami stražili in vsak teden priobčili v časopisju številke avtomobilov, ki so naredili prekršek. Če to ne bo zaleglo, bodo objavili imena. Tako upajo, da bodo morali tudi pristojni organi ukrepati več kakor so do sedaj.

-ko

Bili smo še...

Misel mi pohiti k letom, ko sem postala pionirka. Tega je že dolgo, a še vedno se spominjam, saj je bil zame to velik praznik.

Spominjam se, kako nestrpno sem pričakovala dan, ko bom postala pionirka. Pred očmi imam takratno predsednico pionirske organizacije, ki nam je brala pionirsko zaobljubo, mi pa smo za njo ponavljali besede in stavke. Takrat smo bili še majhni in smo le jecljaje ponavljali. Joj, kako ponosna sem bila, ko si mi zavezali pionirsko rutico in mi dali kapo in ko sem dobila še pionirsko izkaznico.

Ko se je proslava končala, smo bili vsi sprejeti pionirji povabljeni še na prigrizek, ki smo se ga prav tako razveselili.

Letos, ko poteka že 30-letnica pionirske organizacije, smo lahko še posebej ponosni, da sodimo v to organizacijo.

ZDENKA JURGLIČ
novinarski krožek
OŠ ŠENTRUPERT

Ne učiti eno, delati drugo

Pravičneje podeljevati štipendije

Komunisti v Sodražici so se pogovorili o nalogah v zvezi z uresničevanjem pisma tovariša Tita in izvršnega biroja ZKJ. Med drugim so razpravljali o liku prosvetnega delavca, ki ne sme imeti dvojne morale, da uči eno, počenja pa drugo, ker na primer nima razčiščenih pojmov o veri. Organizacija ZK je sprejela sklep o ustanovitvi aktiva ZK na osnovni šoli v Sodražici. Ko so razpravljali o štipendijah, so menili, da bi morali le-te prejemati tisti, ki so do njih upravičeni tako z materialnega kot moralnega stališča.

Komunisti so razpravljali tudi o bogatenju. Zavzeli so se za učinkovitejšo davčno politiko.

Sodraški komunisti so se zavzeli za aktivnejše delo družbenopolitičnih organizacij v kraju, posebno Socialistične zveze, ter za sprejem novih članov v ZK.

K. O.

Besede iz otroških ust

Sonce bo, ko ne bo več doma očeta

Prikolovratil je domov s krvavimi očmi, s peno na ustih, ves siv v obraz in s stisnjenimi pestmi, opotekajoč se. Zadrl se je s pijanim glasom:

„Kje si? Zbil vas bom nocoj. Kradete mi denar!"

Opotekel se je, lovil sapo, se davil, potem pa spet bruhnil:

„Denar hočem, denar. Našel te bom, našel, našel..."

Zadel je v stol, se komaj prestregel, potem pa ga je pograbil in ga treščil v omaro. Zaropotalo je. Skozi vrata pa so takrat vsi plahi planili: mati z Zdenko v naročju in šestletni Tonček. Za njim pa so hitele očetove surove besede, zmerjanje in razbijanje.

Hiteli so v skedenj kot plahe sence v večeru, ki se je rodil iz sončnega jesenskega dne. Mati je zapahnila vrata in privila k sebi otroka, ki sta vsa drhtela in si z rokama pokrivala solzna obrazka.

„Zakaj smo v temi?" je planilo iz malega Tončka.

„Sonca ni. Zaspalo je. Pa je tema."

„Mama, ali lahko kdo odpre ta vrata?" je s strahom vrtal dalje.

„Ne, močno sem jih zapahnila."

„Mama, mama, strah me je. Pa očeta se bojim. Spet me bo tepel."

Še močneje se je prižel k njej in boleče zastokal.

Zdenko je položila na slamo, slekla si je jopo in jo z njo pokrila.

Nekje je zaškripala deska. Tonček je planil:

„Mama, sem gre. Tolkel nas bo."

„Le miruj. Tu smo varni. Stisni se k meni! Zapri oči in zaspi!"

„Mama, zakaj je naš ata tak? Miličniki naj ga vzamejo, potem bo pri nas lepo. Pa kar vedno naj bo pri njih. Potem bo pri nas več sonca."

„Da, Tonček. Tudi pri nas bo še dovolj sonca. Le zaspi in sanjaj o soncu!"

Položila ga je na dišeče seno, ga pogladila in se stisnila k njemu. Večer se je prelil v hladno jesensko noč. Mati na skednju pa se je trudila, da bi ogrela Zdenko, ki je bila še premajhna, da bi vedela za očeta – pijanca. Mati se je stresla. Hladna, a svetla septembrska noč je s svojim mrazom lezla vanjo; prezebla je stiskala k sebi prestrašena otroka in si na vso moč želela, da bi se Tončkove sanje o soncu uresničile...

ANICA ZIDAR

Zimsko spanje?

Občinska skupščina Črnomelj je že pred 6 meseci poslala v podjetje KOVINAR komisijo za družbeni nadzor, vendar ta še ni poročala, kaj je ugotovila. Zakaj mečkanje? Gre za namerno zavlačevanje ali pa je vse v redu? Na ta vprašanja bi bil čas odgovoriti, zlasti še, ker so komisijo že na več sestankih izzivali, naj spregovori.

KRKA

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA »K R K E«, tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov, Novo mesto

razglaša prosto delovno mesto s sedežem v Novem mestu:

– PLANERJA REPROMATERIALA

Prosto delovno mesto lahko zasede kandidat, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

— ekonomist s 3 leti delovnih izkušenj ali ekonomski oziroma farmacevtski tehnik s 5 leti delovnih izkušenj.

Vse, ki so zainteresirani in izpolnjujejo navedene pogoje, vabimo, da v 15 dneh po objavi razglasa oddajo svoje ponudbe v kadrovsko splošni sektor.

Zdravilišče Čateške toplice ČATEŽ

emona hotels

Zabavali vas bodo: »UNIONI« »SEPLAN« orkester »ESTRADE«

SILVESTROVANJE

Silvestrski menu! Cena: 200.–, 250.– din
INFORMACIJE: tel. 72-010

ARMADA SVOJEMU LJUDSTVU

V zadnjih 26 letih: 3993 km novih cest, 620 km železniških prog, 665 stalnih in začasnih mostov v skupni dolžini 21.926 m, 114 predorov s 7220 m – Povsod pomagajo: v gospodarstvu, kmetijstvu in pri zdravljenju občanov, pri požarih, povodnji in tudi sicer v sili

Leto se počasi izteka, kmalu bomo spet slavili 22. december – dan Jugoslovanske ljudske armade. Na nedavni tiskovni konferenci v domu JLA v Beogradu so predstavniki armadnih oblasti, poveljstev, politične uprave ter posameznih služb in zavodov JLA postregli z dejstvi, kaj vse je letos prispevala JLA pri nadaljnji izgradnji naše domovine. Pred dnevom JLA objavljamo nekatere najbolj zanimive podatke, ki nazorno govore o vedno večjem in pomembnem deležu, ki ga daje ljudska armada domovini.

O moralno-politični vzgoji in neštetih vajah, ki iz mladeničev in mož narede v vrstah JLA strokovnjake za posamezne rodove vojske, tu danes ne bomo govorili. Zanimalo nas bo nekaj drugega: predvsem to, kar ljudje na splošno najprej opazimo: kaj so posamezne enote JLA naredile novega, kje smo jih videli pri delu in podobno.

NOVE CESTE, MOSTOVI IN ŠE KAJ

Inženirske enote JLA, pa tudi druge skupine naših vojakov so med rednim poukom v letošnjih desetih mesecih zgradile, obnovile ali razširile 568 km cest, zgradile pa so tudi 66 mostov s skupno dolžino 1457 m.

Razen tega so enote JLA v raznih republikah zgradile 200 km vodovodnega omrežja, sodelovale pa so tudi pri urejanju izvirov, vodnjakov in drugih vodnih objektov. Kot vedno smo borce JLA videli tudi pri gradnji športnih objektov, urejevali so spominske parke in domove; tako je bilo na Kozari, v Kumrovcu, na Sutjeski in še marsikje. Za pouk enot JLA in čet splošnega ljudskega odpora so zgradili tudi več deset poligonov in kabinetov.

V vojnem letalstvu in protiletalski obrambi so inženirske enote delale razna letališča; graničarjem pa so pomagale pri gradnji dohodov in poti do njihovih bivališč. Ni jih manjkalo tudi v vojni mornarici: tu so pomagali pri urejevanju obale, pristanišč in pod. Te enote so letos potegnile tudi 16 km stalnih telefonskih linij, 15 km daljnovodov itd.

Zanimiv je podatek, da so inženirske enote v zadnjih 26 letih zgradile 3993 km cest, 620 km železniških prog, 665 stalnih in začasnih mostov v skupni dolžini 21926 m, pa tudi 114 tunelov, dolgih 7220 m. Samo letos bodo enote JLA dogradile 98 km novih cest in 14 novih mostov. Vrednost opravljenih del na javnih cestah znaša samo letos nad 125 milijonov dinarjev.

POGOZDOVANJE, POMOČ KMETIJSTVU . . .

Do konca oktobra so enote JLA pogozdile več sto hektarov goličav. Več tisoč pripadnikov JLA je pomagalo pri obiranju koruze, pobiranju sladkorne pese in drugih pridelkov. Samo enote beograjske armadne oblasti so pobrale koruzo z 2500 ha zemljišč, peso pa z 800 ha. S svojimi vozili so vojaki prepeljali 30.000 ton koruze, 17.000 ton pese in 400 ton sadja.

Kot vedno so bili pripadniki JLA svojemu ljudstvu na voljo povsod tam, kjer je šlo za življenje ali nevarnost. Ladje vojne mornarice so tridesetkrat sodelovale pri reševanju 50 občanov, katerih življenja so bila v nevarnosti. Letala vojnega letalstva so prepeljala na klinike in v večje bolnišnice 81 bolnih in ranjenih občanov. Več tisoč pripadnikov JLA je pomagalo gasiti požare, reševali so pri poplavah in pod. Vojaki in starešine JLA so še vedno med najzanesljivejšimi krvodajalci.

NOVI KADRI ZA GOSPODARSTVO

„Pri vojakih sem se naučil!" – rad pove ta ali oni znanec, ko se vrne po odsluženem vojaškem roku. Letos so enote prometne službe JLA izučile 19.900 voznikov motornih vozil in 1.300 vojakov-prometnikov. Za vedno večji promet v državi je to občutna in pomembna pomoč. V 26 letih je naša ljudska armada vzgojila že 231.866 voznikov motornih vozil, dala pa je skupnosti tudi nad 7.700 vojakov-prometnikov. Pri razvoju avtomobilske in motorne industrije je prometna uprava JLA pomagala s projekti in investicijskimi načrti samo letos z več kot 7,900.000 din.

V JLA so letos vzgojili približno 3000 novih telefonistov, radiotelegrafistov in teleprinteristov. Več kot tisoč fantov zna zdaj streči najsodobnejšim gradbenim in drugim strojem, gospodarstvo pa je dobilo tudi več kot 1500 raznih mehanikov. Razen tega so v vojni mornarici vzgojili več sto ladijskih motoristov, krmarjev, TT monterjev, električarjev in drugih strokovnjakov. Prištejmo jim še nekaj stotin novih radijskih mehanikov, elektromehanikov, TV mehanikov, laborantov in drugih strokovnjakov, ki so prišli iz enot vojnega letalstva – pa lahko govorimo o dejstvu, da daje armada vsako leto na tisoče novih strokovnjakov gospodarstvu.

PESTRO DELO UPRAV IN INŠTITUTOV JLA

Premalo je prostora, da bi lahko obširno naštevali, kako posa mezne uprave JLA, kot so uprava za gradbeništvo, intendantska uprava in razni inštituti, koristno pomagajo pri razvoju gospodarstva v SFRJ. Številni strokovnjaki v vrstah JLA, med njimi znani gradbeni inženirji in arhitekti, prispevajo velik delež pri urejanju naših mest in novih naselij. Malo vemo v javnosti, kakšni so uspehi inštituta za oborožitev, za inženirske in zaščitne konstrukcije in kaj vse delajo v inženirskem šolskem centru. Njihove sodelavce lahko srečamo pri gradnji hidroelektrarn, največjih industrijskih kombinatov itd. V njihovo skrb sodijo projekti za nove mostove; tu skrbijo za dela na novih cestah, letališčih in vojaških vežbališčih. Nove vojašnice, vodovodi, osnovne šole, kanali in še kaj – vse to bi lahko našli v kabinetih naštetih inštitutov.

Hidrografski inštitut je v svojevrstna ustanova v državi. Skupaj z vojno mornarico skrbe njegovi sodelavci za hidrografske meritve morja, sestavljajo in tiskajo pomorske karte in druge publikacije. Tu prihaja do novih izumov v navigaciji, brez katere ne bi bilo morske plovbe. Z več kot 30 državami izmenjujejo strokovnjaki domačega hidrografskega inštituta svoja strokovna dela.

Še kaj bi bilo treba povedati o vojaških remontnih delavnicah, ki so včasih pravzaprav že kar prave tovarne. Sem sodi strokovno delo vojnogeografskega inštituta, ljudje pa marsikje v državi dobro poznajo delo sanitetne uprave JLA. Samo letos je bilo v vojaških bolnišnicah ter ambulantah nad 710.000 specialističnih in sistematičnih pregledov občanov, zdravstvene ustanove JLA pa so letos zdravile 402.728 občanov. Pri zaščitnih cepljenjih je bila pomoč vojaške sanitete neprecenljiva.

Leta teko, delež JLA za varnost domovine pa je vedno večji. Dragocena je pomoč, ki jo enote JLA nudijo občanom v vseh krajih države. Hvaležnost ljudstva za opravljeno delo je odgovor vsem, ki v enotah JLA opravljajo svojo državljansko dolžnost.

Kot pošast iz izmišljene zgodbe je dvignil veliki stroj svoje „roke" in železne „čeljusti": pol kubika zemlje in kamenja bo dvignil ter premaknil kot za šalo. Spet bo tu nova ali obnovljena cesta. Ljudje pa pravijo: „Taka je ta naša vojska – za nas skrbijo . . ."

Vsaka kaplja v miru, pri vaji prelitega znoja lahko reši vojaku v primeru nevarnosti življenje. Odtod taka zagnanost pri delu enot JLA, kjer fantje in mladi možje spoznavajo skrivnosti orožja, naprav in vojaškega orodja, da bi postali mojstri svojega poklica!

Na levi rami – in nikjer drugje, tam je Mikijevo mesto . . .

Črni graničar Miki

Naj takoj povem, kdo je Miki – udomačeni krokar! Že dve leti živi pri vojakih v eni obmejnih karavl. Miki je med njimi najstarejši graničar. On ve vse. Kaj vse in kako je to mogoče?, se boste vprašali.

Začnimo z dnem, ko je Miki postal obmejni vojak – graničar.

Zastavnik Franc Anderšek, tedaj ekonom čete, je šel z družino na izlet proti Bovcu. Na travniku ob Soči so ustavili fička. Bojan in Greta sta se takoj začela igrati: najprej žoga, potem badminton in nazadnje Miki . . .

Med igranjem badmintona je Gretica stekla za žogico in zagledala črnega ptiča – krokarčka. Bil je še brez peres, golič. Slaboten, žejen in lačen in zapuščen je bil že zapisan smrti.

Toda našla ga je sreča, in sicer sreča v osebi male Grete. In tedaj se je začelo krokarčkovo življenje. „Dala sem mu vode in kruha," je povedala Greti, „in ptiček si je takoj opomogel in vstal na opotekave nožice, malo vadil korak in – shodil.

In potem je z Anderškovimi odšel domov, prav res domov, saj je pri njih našel tudi svoj dom. Ponovna skrb in nežnost in čez deset dni je Miki, kot je krokarček dobil ime, že veselo čivkal, hodil in razpenjal perutničke . . .

Tako so minevali dnevi, nenadoma pa nova skrb za Bojana in Greto: „Jutri je očkov praznik: dan graničarjev!" se je spomnil Bojan. „Nekaj mu morava podariti."

„Saj res," je rekla Greti, „Toda kaj? Nalivnik ima, vžigalnik ima, brivski aparat tudi . . . hm . . ."

„Aha, že vem!" je rekel Bojan. „Če obljubiš, da ne boš jokala, pa ti povem."

„Ne bom jokala, res ne," je hrabro obljubila Greti.

„Veš, kaj bova dala očku za dan graničarjev? Mikija! Si za to?"

„Sem," je privolila Greti.

Pohitela sta, lepo očistila Mikija, nato stopila pred očka.

„Zamiži!" sta mu rekla. „Nekaj ti bova dala v roke za tvoj praznik – dan graničarjev . . . Zdaj pa le poglej!"

In tako je Miki postal vojak. V karavli „Vojko Premrl", kamor ga je zastavnik Anderšek prinesel, se je Miki sprva počutil ko vsi rekruti, ki so odšli iz domačega kraja – malo žalosten in malo slabe volje.

No, kot za rekrute, je bil tudi za Mikija težak samo začetek. Čez tri dni se je že počutil kot „staroselec" karavle. Povsod je capljal za zastavnikom Francem: v skladišče, v pisarno, na dvorišče. Celo v mesto je hodil z njim. Če je Franc poz a bil odprei okno fička, se je Miki usedel lepo na streho in se peljal. Ljudje so se malo nasmihali, toda Miki se ni zmenil zanje: glavno, da se vozi s svojim gospodarjem!

Vsako jutro ob sedmih pride Miki pred karavlo, skoči Francu na ramo in ga tako pozdravi za dobro jutro. Popoldne, ko gre Franc domov, Miki ve, da mora ostati v karavli, in ga spremi samo do izhoda. Tukaj nekajkrat pomaha s perutmi, kar pomeni, kot prav i jo graničarji, pozdrav in nasvidenje.

Med vojaki pa je tudi Miki pravi vojak, ki pozna disciplino in red. Rad se igra z graničarji, jim poletava na rame, se sprehaja po glavah, ponoči pa se usede na psa in gre z njim v zasedo. Na cilju Miki ve, kje je njegov prostor: on mora biti na desni, pes pa na levi strani stražarja. Tako vidite, da Miki res vestno opravlja svojo vojaško dolžnost. V karavli so mi povedali, da pozna Miki vsakega vojaka v četi in pride samo na njihov poziv. O tem sem se večkrat prepričal, ko sem obiskal to karavlo.

Povedali so mi, da je Miki tudi „zmikavt", čeprav le iz maščevanja. Če ga kak graničar draži, mu povrne milo za drago: gre lepo za vojakom tako dolgo, dokler mu česa ne ukrade. Tako je enemu odnesel kapo, drugemu nalivno pero, tretjemu vžigalnik pa škatlico cigaret, robec itd. Vse, kar odnese, skrije na varno mesto. Nekoč je svojemu gospodarju zastavniku odnesel ključe od fička. Potem pa ga je nemara obšlo kesanje, kajti čez nekaj minut mu jih je že prinesel nazaj. Torej se je s Francem tako rekoč samo pošalil . . .

Miki je tudi pošten, čeprav bolj počasi. Zgodi se, da vrne stvari na isto mesto, kot jih je vzel – toda tudi šele čez pol leta. Tako dolgo je nekoč imel „v lasti" vojaško kapo, nalivno pero in zobno ščetko . . .

Na koncu sem zaprosil graničarje, naj mi Mikija podarijo.

„Ne!" so rekli na kratko.

„Sploh ne!" je pribil Franc.

„Naj bo," je rekel major Simo Karadža, „ampak samo za opis v Dolenjskem listu."

Tako je Miki še naprej ostal med graničarji, čuvarji naših meja. D. BOJANIC

RAZMEROMA MALO GOLJUFIJ

DOLENJEC JE PRIDEN IN — POŠTEN

Pogovor z Jožetom Padovanom, direktorjem novomeške podružnice Službe družbenega knjigovodstva

„Imam občutek, da je v časopisih veliko preveč pisanja o slabostih v naši družbi, o napakah, o slabem, o kriminalu, da pa ne pišete dovolj o dobrih in svetlih straneh našega življenja, današnjega časa," je na začetku in potem še na koncu pogovora dejal Jože Padovan, direktor novomeške podružnice Službe družbenega knjigovodstva. Skušala sva se braniti s primero, da je v življenju pač tako, da ljudi bolj zanima, če se most poruši, kot pa če ga gradijo, vendar pa naš list piše o njem takrat, ko ga gradijo, in takrat, ko se poruši. „Prepričal vaju bom z dejstvi, da je na Dolenjskem, kar zadeva našo službo, mogoče povedati mnoge dobre stvari in da ni toliko sleparij, kot kdo misli . . ."

– Bodimo konkretni. Koliko je nepokritih investicij v novomeški, trebanjski in dveh belokranjskih občinah, za katere dela vaša služba?

„Trenutno niti ene!"

SLOVENSKA IZJEMA: BREZ IZGUB

– Kaj pa izgube, zaradi katerih bo po drugem svežnju ukrepov potrebna sanacija?

„Razen novomeškega Mesnega prehrambnega podjetja po devetmesečnem obračunu ni nobenega podjetja z izgubo. Mesno podjetje ima 170.000 dinarjev izgube – do konca leta jo torej lahko popravi – vendar pa je treba dodati, da je položaj v podjetju slab. Lahko rečem, da je po odstopu direktorja Zalokarja anarhija in ni nič čudnega, da smo spet dobili anonimno prijavo o razmerah v kolektivu. Tudi družbeno-politične organizacije niso bile dovolj učinkovite, saj podjetje še danes nima novega direktorja."

– Kako si razlagate ta izjemno ugodni položaj dolenjskega gospodarstva v času, ko imajo druge toliko težav zaradi izgub in nelikvidnosti?

„Naše tovarne so zrasle na hrbtih naših delavcev, zvečinoma iz lastnega prihranjenega denarja. To pomaga k dobremu gospodarjenju in tu so korenine, da nimamo v štirih občinah nobenega primera, ko ne bi mogli izplačati osebnih dohodkov, in nobenega podjetja, ki bi imelo dlje časa blokiran račun."

KOT DRŽAVLJANI

Na Službo družbenega knjigovodstva naši državljani, pa tudi družbeno-politične skupnosti in organizacije često gledajo kot na organ, ki naj preganja kriminal in okoriščanje, preprečuje neupravičeno bogatenje, devizne prekrške državljanov in podobno, kar pa ni v njeni osnovni pristojnosti. Tovrstne prekrške preganjajo in rešujejo uprava javne varnosti, devizni inšpektorat in davčna uprava. SDK prijavlja in ugotavlja te prestopke po splošni obveznosti kot vsak, socialistični družbi predan državljan.

ŠE REZERVA PRI OSEBNIH DOHODKIH

– Prvega januarja bo začel veljati predpis, da morajo delovne organizacije imeti vsaj polovico lastnih obratnih sredstev, sicer ne bodo smele investirati. Vemo, da se je dolenjsko gospodarstvo hitro razvijalo in da mu zato manjka obratnih sredstev.

„Nekatere bo ta ukrep začasno tudi prizadel, morali si bodo pač zagotoviti potrebna obratna sredstva, preden bodo spet začeli razmišljati o novih investicijah. To je edino prav."

– Kaj pa osebni dohodki? So tudi na Dolenjskem primeri, da so izplačevali osebne dohodke nad dovoljenim zneskom? (In s tem pristali na velike dodatne družbene dajatve!)

„Lani smo imeli šest takih delovnih organizacij, prav zdaj pa sem pregledal devetmesečne podatke za gospodarstvo in ugotovil, da jih je letos pet: Keramika, Ela, Vodovod in Cestno podjetje iz Novega mesta ter Žužemberška Kmetijska zadruga. Mislim, da je razen pri Cestnem podjetju ta prekoračitev posledica neznanja. Enostavno niso znali izračunati faktorja stimulacije."

– Stališče sindikata je, naj bi, če je le mogoče, izplačevali 100-odstotne osebne dohodke o samoupravnih sporazumih.

„Za devet mesecev tega leta lahko za gospodarstvo novomeške občine postrežem z naslednjim odstotki izplačanih osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe od neobdavčenega denarja, določenega za ta namen: v gradbeništvu so izplačali 93,7 odstotkov dovoljenega denarja, v usnajarskopredelovalni 83, v gostinstvu 91,6, v tekstilni industriji konfekcijskih oblačil 92,5, v industriji gradbenega materiala 87,2, v gozdarstvu 96,1, v tekstilni industriji 83,2, v cestnem prometu 80,7, v trgovini 97,9, v lesni industriji 87,6, v komunalnem gospodarstvu 87,9, v cestnem podjetju 98,2, v kmetijskih zadrugah 92, v grafični industriji 88,6, v PTT 89,5, v industriji nekovin 86,4, v stanovanjskih podjetjih 95,8, v živilski in tobačni industriji 97,2, v storitveni obrti in sorodnih obrtnih dejavnostih 85,5, v kemični industriji 98,4 in v kovinski in elektro industriji 93,1. Gospodarstvo novomeške občine predstavlja več kot 70 odstotkov gospodarstva teh štirih občin. Odstotek za vse štiri občine je kvečjemu nižji od samo novomeškega."

– In kako je bilo z izplačili osebnih dohodkov čez 6.000 dinarjev?

„Bilo jih je nekaj v največjih delovnih organizacijah. Bistvenih prekoračitev ni bilo. Med vsemi podjetji pa sporazum le „Krki" dovoljuje osebne dohodke do 6.500 dinarjev."

NE NA SIMPOZIJE!

Moti nas tudi nepotrebno in nesmotrno trošenje znanja mnogih ekonomskih in finančnih strokovnjakov na raznih simpozijih, seminarjih in sestankih, na katerih dajejo recepte ali kritizirajo razmere v gospodarstvu. Ob tem zanemarjajo konkretno operativno delo v podjetjih, kjer bi lahko urejali številne probleme, ki so predmet njihove kritike.

V ČEM SO SE PREGREŠILI?

– Vse pa najbrž ni v najlepšem redu. Ali ste morali tudi kaj ukrepati zaradi različnih nepravilnosti v razpolaganju z družbenimi sredstvi?

„Naj navedem številke. V letošnjem prvem polletju smo izdali 9 odločb z nalogi za odpravi nepravilnosti oziroma za vzpostavitev zakonitega stanja, vložili smo 11 ovadb zaradi suma, da so bili storjeni gospodarski prestopki, in 5 zaradi suma prekrškov. Lani pa smo izrekli skupaj 95 takih ukrepov."

– Kakšna dejanja so bila to?

„Predvsem neupravičeno kreditiranje občanov, opustitev zavarovanja danih kreditov, opustitev obračuna davka in neurejeno knjigovodstvo."

– Kako so kršitelji to čutili na svoji koži?

„Pravne osebe so bile kaznovane s skupno 112.000 dinarji, odgovorne osebe pa z 10.200 dinarji. Sodišča so obsodila 11 pravnih in 14 odgovornih oseb."

– Ljudje menijo, da so kazni prenizke!

„Včasih so bile, zdaj pa mislim, da niso več. So primeri, ko so direktorji plačali iz svojega žepa tudi do 3.000 dinarjev kazni."

Jože Padovan, direktor novomeške podružnice SDK

ODKRITI ŠKODLJIVI POJAVI

– Za kakšne zneske so oškodovali družbo?

„Ugotovili smo, da je bilo v letošnjem prvem polletju 1,558.367 dinarjev premalo obračunanih in 497.973 preveč obračunanih družbenih obveznosti. Največji del premalo obračunanih obveznosti gre za prispevek za financiranje elektroenergetskih objektov."

– Lahko poveste konkretne primere škodljivih pojavov z vašega delovnega področja?

„Decembra 1971 smo razrešili gradnjo razvojno raziskovalnega centra v „Krki" v predračunski vrednosti 10 milijonov dinarjev, kjer je „Krka" potem tudi formalno postala investitor.

Kot značilen naj navedem primer prodaje družbenih stanovanj. Ker je zakon začel veljati januarja 1971, je pravobranilec izpodbil 7 pogodb o prodaji družbenih stanovanj. Slabo pa je, da so tistim, ki so take pogodbe sklenili prejšnja leta, stanovanja ostala in tudi niso bili izpostavljeni družbeni kritiki.

Nadalje smo preverili način obračuna provizije in drugih stroškov pri potnikih v mirenski Dani, tovarni zdravil Krka, Labodu, Hmeljniku in Eli.

SAMO KRITIKA

Po našem mnenju je delo Službe družbenega knjigovodstva in njenih posameznih delavcev pogosto nepravilno ovrednoteno. Največkrat smo deležni le kritike, novih nalog ali ob novih akcijah in prijavah celo mržnje. Le malokdaj nam okolje priznava družbeno koristnost in odgovornost našega dela.

V 15 delovnih organizacijah smo letos preverili odprte terjatve od posameznikov in ugotovili, da je v 174 primerih iz prejšnjih let za 3,74 milijonov dinarjev neplačanih terjatev. Značilno je, da je zadolževanje zavzelo velik obseg in da so med dolžniki člani lastnih delovnih kolektivov in da se terjatve nanašajo na gradnjo stanovanjskih hiš. To zadolževanje se je razširilo, odkar je prodaja gradbenega in instalacijskega materiala na potrošniška posojila prepovedana.

Lani smo poslali pet prijav zaradi neurejenega knjigovodstva, letos smo prijavili zaradi tega IMV."

– Služba družbenega knjigovodstva naj bi ne delovala le kot nadzorni organ, ki raziskuje prekrške, marveč naj bi bolj delovala preventivno. Kaj bi ne bilo koristno, ko bi s poučevanjem skušali preprečevati napake, ki nastajajo iz neznanja?

„Preventiva je že v tem, da mi obstajamo. Podobno je pri milici: če srečaš miličnika na cesti, takoj zmanjšaš hitrost vožnje. Vsak pričakuje, da bo naša služba prej ali slej pregledala njegovo poslovanje. Preventivno delujemo tudi tako, da se v podjetjih pogovorimo z odgovornimi ljudmi in jim svetujemo, kako je prav."

NE PO VETRU

Motijo nas zelo neenotna merila sodišč v njihovi kaznovalni politiki, ko v različnih časovnih obdobjih glede na ekonomske in politične razmere enake gospodarske prestopke kaznujejo zelo različno. Kaznovalna politika mora biti ustaljena in se ne sme ravnati po trenutnih potrebah. Spremembe v ekonomskih in političnih odnosih narekujejo le potrebe po spremembi predpisov, ne morejo pa biti vzrok za spremembo meril v kaznovalni politiki.

POLITIČNI DA, MATERIALNI ŠE NE

– Od vaše službe prav zdaj družba veliko pričakuje. Razpaslo se je nespoštovanje zakonitosti – do take mere, da je bilo potrebno odločno posredovanje partije.

„Posledice starih težav ne bodo še kmalu odpravljene. Manjka nam strokovnjakov, delo postaja vse bolj zahtevno, ob tem pa nam nalagajo še nove naloge; tudi take, ki ne sodijo v okvir našega dela. Razen tega ni dobro prehitro menjavanje predpisov, ki mu še strokovnjaki težko slede. Predpise dostikrat menjamo tudi zaradi naše nedoslednosti, popravljamo jih, še preden jih uveljavimo.."

– Politično podporo za svoje delo ste dobili.

„Politično že, ne pa tudi materialne. Naj to podkrepim z naslednjim primerom. Imamo 10 več zaposlenih kot Dolenjska banka in hranilnica, vendar smo imeli lani komaj nekaj več dohodka, kot je dala banka samo v svoj poslovni sklad."

– Torej so vaši delavci tudi preslabo plačani?

„Tako je, plačati bomo morali več, če bomo hoteli, da bodo naši inšpektorji zares inšpektorji. Značaj dela je tak, da mora biti človek, ki ga opravlja, dobro plačan."

– Ljudi boste morali dobiti. Na kakšen način?

„Z razpisi ni nič, nihče se ne prijavi. Tudi na razpise za štipendije ni odgovorov. Imamo tri redne štipendiste na pravni in ekonomski fakulteti: takoj bi vzeli še tri. Izredno študira osem naših delavcev na visokih in višjih šolah. Naj povem, da imamo kar 30 odstotkov zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo in med 85 zaposlenimi le 14 odstotkov z nižjo. Po izobrazbeni sestavi smo najboljša med vsemi podružnicami SDK v Sloveniji. V pomoč nam bo, ker bomo drugo leto dobili računalnik in začeli strojno obdelovati podatke."

– Tovariš Padovan, hvala lepa za pogovor.

Z direktorjem novomeške podružnice Službe družbenega knjigovodstva sta se pogovarjala novinarja Marjan Legan in Jože Splichal, fotografiral ga je Sandi Mikulan, besedila v okvirih pa so iz razmišljanj in sklepov komunistov v podružnici SDK Novo mesto.

J. SPLICHAL M. LEGAN

NOVO!

● Cenjenim potrošnikom sporočamo, da bo od ponedeljka, 25. decembra 1972, odprta na Zagrebški cesti (v Žabji vasi, približno 200 metrov od tovarne IMV) nova blagovnica z oddelki:

SAMOPOSTREŽBA, KONFEKCIJA,

POHIŠTVO, GOSPODINJSKI STROJI

in BIFE.

Za obisk in nakup se priporoča kolektiv

Kmetijske zadruge »KRKA«, Novo mesto!

NOVO!

kultura in izobraževanje

SALON V KOČEVJU:

Ilustracije

Knjižne ilustracije razstavlja M. Bizovičar

V soboto, 9. decembra zvečer, so v Likovnem salonu v Kočevju odprli razstavo izvirnih in knjižnih ilustracij akademskega slikarja Milana Bizovičarja. Odprta bo do 25. decembra. Pokrovitelj razstave je KOČEVSKI TISK. Na otvoritvi je o pomenu razstave, avtorju in njegovem delu spregovorila upravnica Ljudske knjižnice Kočevje Ema Štrumbelj.

Razstava Bizovičarjevih ilustracij je ena izmed prireditev letošnjega leta knjige. Ilustrirana knjiga ali revija za otroke je ena najpomembnejših knjižnih zvrsti, saj pomeni prvi stik otroka s knjigo in od tega stika je gotovo odvisen kasnejši odnos otrok, mladine in odraslih do knjige. Knjižne ilustracije pomagajo otroku spoznavati umetnost dosti prej, preden zna brati. Zato je umetniška, a otroku razumljiva knjižna ilustracija posebnega pomena. Žal pa je v naših knjigarnah in kioskih še vse preveč kičastih slikanic in drugih ilustriranih beril.

Vendar pa kljub temu sodimo Slovenci po zaslugi požrtvovalnih ilustratorjev v sam vrh te likovne zvrsti. K temu je zelo veliko pripomogel tudi ilustrator Milan Bizovičar.

Razstavo si s posebnim navdušenjem ogledujejo prav otroci in druga mladina. V mnogih delih spoznavajo svoje junake iz Cicibana in drugih revij oziroma otroških glasil, pa seveda tudi iz knjig. J. P.

Janko Dolenc: POČITEK (les 14 x 50 cm, 1971)

Tone Tomazin: NA RADEŠCI JE ŠE MLIN (gvaš, 1972) — Z razstave del udeležencev II. dolenjske slikarske kolonije, ki bo do januarja odprta v Dolenjski galeriji v Novem mestu

MOHORJEVA DRUŽBA DOČAKALA 120 LET

Najstarejša slovenska založba

Ob proslavi jubileja izšla Mohorjeva knjižna zbirka za 1972: koledar in več leposlovnih in poljudnih del – Založba, ki je dala na svetlo sto in sto izvirnih slovenskih del, je od Slomškovih časov vseskozi vestno izpolnjevala poslanstvo: širiti branje v kmečke hiše

120 let je redko visok jubilej, če velja to za slovensko založbo, je gotovo enkraten. Tako tudi je: med našimi založbami je čast prve „starke" doletela Mohorjevo družbo. Tako visoke starosti si prav gotovo ni nadejal niti njen ustanovitelj A. M. Slomšek, čeprav ji je dal ob rojstvu 1852 zvrhan koš napotkov za dolgo in varno življenje.

Mohorjeva, kot krajše reko na kmetih Mohorjevi družbi, je nedvomno opravila veliko poslanstvo pri širjenju domače tiskane besede, od začetka je bila in je tudi še marsikje ostala edina hišna prijateljica, njene knjige pa so tudi za širši krog priljubljeno berilo.

Ni mogoče navesti vsega, kar je storila jubilantka s tako dolgim stažem pri izdajanju knjig. Kljub temu lahko brez pridržka podčrtamo, da se je Mohorjeva družba trudila dati v roke slovenskemu bralcu berilo, ki ga je vselej lahko sprejel širši krog ljudi.

Kakor je na izrednem občnem zboru poudaril tajnik družbe prof. Otmar Črnilogar, se Mohorjeva družba ni zadovoljevala z doseženim, marveč ji je bilo vseskozi geslo vprašanje: Kaj bi hotel Slomšek s to založbo uresničiti?

Po pravilu, da knjižna zbirka išče zlasti domača dela in šele nato prevode, je usmerjeno knjižno delovanje družbe v vsakoletno redno zbirko in v snovanje novih zbirk z naslovi: Studenci žive vode, Znanstvena knjižnica, Mladinska knjižnica, Mohorska knjižnica in Družinska knjižnica.

Kako se je programsko iskanje domačih del Mohorjevi družbi uresničilo in posrečilo letos, kaže pred kratkim izdana redna knjižna zbirka. V njej so poleg tradicionalnega koledarja naslednja dela slovenskih ustvarjalcev: Alojz Rebula: Divji golob, France Vodnik: Od obzorja do obzorja, Jezusov evangelij (z uvodi in opombami Rada Bordona, Stanka Cajnkarja, Jožka Kraglja in Rafka Vodeba).

RAZMIŠLJANJE OB NEKEM DOKUMENTU

Kdo se mora »ujeti«?

Kako odpreti kulturne dobrine vsem delovnim ljudem, kako vzgajati mladino?

V dokumentu, s katerim je kulturna skupnost Slovenije v obrisih nakazala dogajanja v kulturi prihodnje leto, je podčrtano: ena glavnih nalog kulturnih skupnosti (v občinah) je poiskati poti in načine, da bi kulturne dobrine napravili dostopne vsem delovnim ljudem. Hkrati ta dokument že sam nakazuje, kako to doseči: „Ena takih poti so samoupravni in družbeni dogovori. Za kulturno vzgojo mladine pa bi morali svoja prizadevanja strniti v organizirano akcijo, pri čemer je še posebej nujno sodelovanje kulturnih in izobraževalnih skupnosti."

Te zahteve so hudo obvezujoče in za občine, kjer se je dogovarjanje nanašalo kvečjemu na enkratno pomoč, tudi korenita prelomnica. Za naše območje bi težko rekli, da bo potrebno na tem področju zastaviti plug v ledino: zgledi posameznih delovnih organizacij – ne moremo mimo Novoteksa, ki je letos že drugič denarno omogočil dolenjsko slikarsko kolonijo – in še več dogovorov za uresničevanje drugih smotrov bi tako trditev ovrgli. Kljub temu je treba reči še naslednje:

Nedvomno je prav in pošteno, da na kulturnem področju zastavljene naloge uresničujemo z roko v roki, ni pa prav, da se iščemo po ne vselej proučenih poteh, vsak po svoje, često nagnjeni k improvizacijam. Najhuje je seveda, če je pri tem končni cilj nekaj dati, napraviti, ne da bi bilo razčiščeno, za koga bo vse to, ali je res trud pri tem res zastavljen tako, da bo prišel do tako ustvarjenih kulturnih dobrin tudi delovni človek, ne samo izbranci.

Kulturne skupnosti, katerim so s prej omenjenim dokumentom zaupane zahtevne naloge, brez dolgoročnih programov razvoja in na enotnem tiru zasnovanih akcijah ne bodo kos zahtevam. Marsikje bodo morali narediti dolg korak naprej, denimo, od načelnih razprav, kaj vse je danes kultura.

Še s posebno tankim posluhom se bo treba lotiti nalog, ki jih dokument narekuje za kulturno vzgojo mladine. Sodelovanje kulturnih in izobraževalnih skupnosti bo nedvomno dalo „kruh in sol" nove vsebine, ki jo moramo vliti v tovrstna prizadevanja. Z drugimi besedami povedano: to pomeni, da se bodo slej ko prej morale „ujeti" ustanove, ki se v občinah ukvarjajo s kulturnimi in vzgojnoizobraževalnimi dejavnostmi, dobesedno pa prizadeti v približno takemle mnogokotniku: učitelj, učenec, kulturni delavec, vzgojitelj, mentor, mecen, predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, čeprav spisek s tem ni končan in je mogoče zaporedje tudi premešati.

J. JUST

Razgibano

Po ustanovitvi spodnjeposavskega področnega odbora Združenja gledaliških skupin Slovenije se je povečalo zanimanje za to organizacijo. Dosedanjima že včlanjenima skupinama se bodo pridružile nove: prijavo so že poslali iz Dobove, kmalu pa bo to storilo tudi društvo Slavček iz Velike Doline. Hkrati se je povečala tudi dramska dejavnost, tako da aprila ne bo težko prirediti področnega srečanja skupin.

podčrtano

Prepričana sem, da bodo reporterji poročali o nastopu orkestra RTV Ljubljana, ki je 6. decembra tudi v Novem mestu pripravil koncert s kvalitetnim in izbranim sporedom. Prav bi bilo tudi, da bi pogledali, kako je mladina sprejela to prireditev in kako se sploh odziva na kulturna dogajanja.

Najprej: žalostno je, da je bila dvorana v Novem mestu na pol prazna. Z mesta nastopajočih ni bil pogled v dvorano nič kaj

Propad?

spodbuden. To se je videlo tudi iz razočaranih pogledov glasbenikov, vajenih vse drugačnega sprejema.

Naprej: kje so razlogi za kulturno mlačnost in nezainteresiranost mladine? Prav gotovo v pomanjkljivi, če ne tudi v napačni vzgoji. Potreben bi bil kdo, ki bi mladim kaj več povedal, kako je treba take prireditve sprejeti, kaj pomenijo in podobno. Če drugega ne, bi naredil vsaj sprejemljiv vtis, predramil zavest v mladih. Prireditev brez občinstva ni nič, če bo šlo pri nas tako naprej, bo še ta kultura usahnila.

Zastavila bi vprašanje vzgojiteljem, profesorjem, učiteljem, staršem in ne nazadnje sami mladini, zakaj se je moglo to zgoditi. Zadnji čas je, da bi vprašanje priprav mladine na sprejem in dojemanje kulturnih sporedov resno obravnavali že zaradi tega, da bi samih organizatorjev ne bilo sram. D. B.

UPANJE OB 10-LETNICI ZAVODA ZA KULTURO:

Bo naposled zasijala danica?

Mnogi Novomeščani so prepričani: če bi v kulturni akciji 1973 primaknili še svoj delež, bi lahko kmalu dobili kulturne prostore, na katere bo mesto ponosno – Take priložnosti ne kaže brezbrižno odpihniti

Novo mesto se gotovo ne more prištevati med tista srečna pokrajinska kulturna središča na Slovenskem, kjer prostori za kulturne prireditve že dolgo niso nenehno pod vprašajem. O kino gledališču, na primer, lahko še vedno le sanja in razmišlja, kako so ga mogli dobiti, denimo, v Kopru pa v Celju in celo nekaterih manjših krajih. In vendar se ne more reči, da ni bilo želja, spodbud, zamisli in že celo osnutkov. Dalj kot do tu pa niti največji optimisti do zdai niso mogli.

Čeprav na obzorju še vedno ni slutiti svetleče se danice, ki bi Novomeščanom pokazala pot, kako kljub proračunskim težavam in zaostrenemu varčevanju, ki ga posredno narekuje tudi duh pisma tovariša Tita, le preiti od želja in besed k dejanjem, mnogi ne odnehajo. Najbolj vztrajni so seveda pri Zavodu za kulturno dejavnost, kjer so prepričani, da začetek gradnje (specializirane) kino dvorane ni bil še nikoli tako blizu, kakor se ponuja prav s kulturno akcijo, predvideno za 1973. Izboljšanje dejavnosti reproduktivne kinematografije in urejanje (graddnjo) kulturnih domov zajema namreč kulturna skupnost Slovenije že kar v prvem delu programa za prihodnje leto začrtane kulturne akcije. Poleg tega pri novomeškem zavodu menijo, da bi z (morebitno) graditvijo novih kulturnih prostorov „nekje pod kapitljem" tudi najlepše proslavili jubilej zavoda: 10-letnico ustanovitve.

Z zgraditvijo sodobne dvorane bi seveda največ pridobili občani: prostori bi bili urejeni s pravilnim filmskim platnom, fotelji in boljšo projekcijo. Predstave bi tekle nemoteno, precej drugače kot zdaj, ko se v sedanji dvorani poleg kina vrstijo gledališke predstave, koncerti, revije, konference, seje, občni zbori in najrazličnejši sestanki družbenopolitičnih organizacij. Spored v novi dvorani bi bil poslej izbran in reden ter kvaliteten, vsekakor pa brez improvizacij.

Sedanja nenehna zasedenost dvorane hudo ovira domače gledališčnike in je tudi v tem razlog, da se pojavijo manjkrat, kakor bi se lahko. Skupina je bila lahko srečna, da je večkrat vadila in imela generalke na odru, kar tudi po svoje dokazuje, kako resna stvar je pomanjkanje primernih prostorov za kulturne prireditve.

Če bi se posrečilo dobiti oziroma zgraditi dvorano za filmske predstave, bi sedanja ostala samo za takoimenovane žive umetniške prireditve, seveda z nujnimi izboljšavami na odru, v garderobi in čakalnici.

Potreba po novih kulturnih prostorih je v Novem mestu že več let kot na dlani. Mnogi so prepričani, da take priložnosti za graditev, kot se ponuja l. 1973, spet ne bo takoj kmalu. Znano pa je že zdaj, da bo akcije, ki naj bi zajela občinske skupščino, kulturno skupnost, krajevno skupnost, delovne kolektive in že skoraj ponujeno pomoč republiške kulturne skupnosti, ni možno narediti ničesar. Š. F.

Kaj obeta akcija?

Izvršni odbor brežiške kulturne skupnosti bo v kratkem razpravljal o delovnem in denarnem načrtu za l. 1973. Upravna telesa kulturnih zavodov in društev bodo medtem spregovorila o kulturni akciji, ki jo je republiška kulturna skupnost razpisala za prihodnje leto. Brežiška občina šteje še vedno med manj razvita slovenska območja in ima v natečaju, ki ga je razpisala republiška kulturna skupnost, prednost pri dodeljevanju denarne pomoči za mladinske predstave, dramska in glasbena gostovanja, likovne razstave, nakup knjig, spomeniškovarstvene dejavnost, vzgojo kadrov in ureditev prostorov za kulturno delo. Brežičani bi radi to možnost vsaj delno izrabili. V. P.

Mali kulturni barometer

SAMO DVA! – Po podatkih oktobrske številke Kulturnega poročevalca, glasila Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije, šteje republiško Združenje pihalnih orkestrov 24 članov. Z našega območja sta v združenje včlanjena le dva: pihalni orkester glasbene šole v Brežicah in mestna godba v Metliki. Verjetno je, da se je število članov po objavi teh podatkov še povečalo, manj verjetno pa, da so se mu pridružile še druge godbe z našega območja. V Novem mestu ugotavljajo nazadovanje na tem področju: o tako imenovani „mestni godbi" že lep čas ni slišati, medtem ko na mnogih sejah ugotavljajo, da glasbena šola, čeprav si je nadela slavno ime po skladatelju Marjanu Kozini, ne da od sebe tistega, kar od nje zahtevajo.

ŽUŽEMBERK: TRIJE STOLPI POKRITI – Še en stolp starega žužemberškega gradu je dobil novo ostrešje, v kratkem pa ga bodo tudi pokrili. To je že tretji stolp, ki dobiva kapo, pa tudi za četrtega imajo zbranega že precej lesa, del pa se bodo lotili spomladi, ker morajo pred pokritjem odstraniti razmajano obzidje na vrhu stolpa in ta del na novo pozidati. Predvidevajo, naj bi četrti stolp dobil „kapo" za 1. maj 1973.

FILM NOVOMEŠČANA – Med novimi kratkimi filmi, posnetimi letos za Vibo film, je tudi film o defektnih otrocih, ki ga je posnel debutant Filip Robar iz Novega mesta. Scenarist in režiser Robar je osrednjo pozornost v svojem filmu posvetil otrokom in razmeram v posebni šoli v Šmihelu, hkrati pa dokumentarno izpovedal skrb družbe za reševanje tovrstnih vprašanj.

HVALEVREDNA POMOČ – Združenje gledaliških skupin Slovenije je sklenilo v letu 1973 prirejati gostovanja kvalitetnejših gledaliških skupin v krajih, kjer je gledališko življenje zamrlo. Posamezni sveti ZKPO so to odločitev ocenili kot hvalevredno pomoč, ob kateri naj bi se spet prebudilo zanimanje za domače gledališko poustvarjanje.

Hmeljnik

Obnova hmeljniškega gradu, predvidena za letos, je končana. Specializirana skupina delavcev, ki se je predtem izkazala že pri obnovi stolpov žužemberškega gradu, je do spomladi odložila delo. Spomeniškovarstvena dejavnost je s pomočjo akcije novomeškega Društva ekonomistov zabeležila še en uspeh.

Ekonomisti so se za to akcijo odločili na spomladanskem srečanju na Otočcu. Jane Gabrijelčič je v intervjuju za naš list poudaril, da so to sklenili zato, ker so hoteli biti koristni tudi navzven. Poziv delovnim organizacijam ni bil brez odziva: kolektivom iz novomeške občine so sledila podjetja iz sosednjih območij, tako se je nabrala precejšnja vsota za zaščito propadajočega Hmeljnika.

Prihodnje leto bodo ekonomisti akcijo nadaljevali. „Ni nujno, da bomo še naprej mi zbirali denar, vendar ne bomo odnehali," zatrjujejo. Toda, če ne store nič drugega, bo ostal njihov zgled. Dandanes pa so zgledi nujni.

Pohvala

Zadnja, tretja številka INFORMATORJA, glasila Lesne industrije Kočevje, prinaša nekatere zelo zanimivo in občuteno napisane sestavke. Taki so intervju o stanovanjskih zadevah, kritika „Kakšni smo!" in sestavek „Danes vam predstavljamo izmeno A v tovarni iverних plošč". Seveda so zanimivi za člane kolektiva in druge tudi drugi sestavki, kot: „Kako gospodarimo?", članki o športu, letovanju, izletih in nesrečah pri delu.

Vendar pa imajo zanimivi sestavki žal nezanimive naslove, saj se na primer kar trije začnejo s „Kako . . ." Vendar je ta pomanjkljivost neznatna v primerjavi z odlično vsebino člankov, čeprav niso napisani po vseh novinarskih „paragrafih". Morda je prav to celo njihova dobra stran, saj je v njih več človečnosti in topline.

Vsem, ki so ga poznali

Akademskega slikarja Janeza Mežana ni več. Jože Curk je ob njegovi smrti med drugim zapisal: „Komaj so odzvenele čaše napitnic ob proslavljanju 75-letnice, že je usoda po neznanem računu pretrgala življenjsko pot umetnika."

Čeprav je bil Mežan rojen Gorenjec, je deloval pretežno v Ptuju, kot pedagog pa malone v vseh pokrajinskih središčih. Kronika navaja, da se je za daljši čas „ustavil tudi v Novem mestu, kjer je od 1932 do 1939 deloval kot profesor na gimnaziji.

Na življenjski in umetniški poti Janeza Mežana ni belih, se pravi praznih postaj. Kjerkoli je deloval, je poskušal uresničiti kar največji del svojega slikarskega načrta. Tako je v slehernem kraju, kjer je poučeval, ostala – poleg zapiskov in kronik o njem – majhna galerija njegovih del, seveda neurejena in razobešena po številnih uradih in stanovanjih. Tudi v Novem mestu.

Umetnik premine, njegovo delo ostane. Za Mežanom so ostala olja, tempere, grafike, freske, akvareli. Bil je mojster akvarela.

Za idejnost

Ravnatelji osnovnih in srednjih šol iz novomeške, črnomaljske, metliške in trebanjske občine so se udeležili seminarja, ki so ga prejšnji teden priredili v Šmarjeških Toplicah. Uvodni referat o idejni usmerjenosti šole danes in jutri je imel prof. Jože Škufca, svetovalec iz novomeške organizacijske enote Zavoda za šolstvo SRS. V njem je poudaril, da šole na tem območju niso bile brezidejne, vendar pa je bilo idejnosti premalo. Na seminarju so poleg skrbi za večjo idejno usmerjenost šole omenjali tudi številna druga vprašanja, ki jih je treba reševati v šoli kot ustanovi posebnega družbenega pomena. Podoben seminar se bo začel danes za ravnatelje osnovnih in srednjih šol iz brežiške, krške in sevniške občine v Čateških Toplicah.

Večerna obleka

V zbirki Ljudska knjiga je pri Preširnovi družbi izšel v prevodu Vere Boštjančič – Turkove zanimiv roman iz sodobne ameriške književnosti: „Večerna obleka", ki jo je napisal Joseph Hergesheimer. Bralci spoznajo iz tega dela bolj ali manj dekadenten svet ameriške „boljše družbe". Delo je napisano s tako tenkočutnostjo za ženske probleme, da se nekateri sprašujejo, ali ga ni morda res pisala ženska.

Somrak, Berger in Kapš: jesen ni bila preveč uspešna . . .

Klavrn konec jeseni

Prvi del tekmovanja v slovenski namiznoteniški ligi se je za Novomeščane končal s polomom: zadnji tekmi v domači telovadnici, v katerih so Novomeščani računali na točki s kranjsko Savo in Lendavo, ekipama, ki sta z Novomeščani ždeli na dnu lestvice. Domačini so obakrat izgubili, ker tretji igralec – tokrat je bil to Berger – nikakor ne more dobiti igre. Do nadaljevanja bo Novo mesto skupaj z Lendavo z dvema točkama prezimilo na predzadnjem oziroma zadnjem mestu.

Novo mesto : Sava 2:5

Novomeščani so v zadnjem kolu dokaj krepko izgubili s Kranjčani in si s tem poslabšali položaj na lestvici. Gostje iz Kranja so bili namreč na lestvici neposredni tekmeci domačinom. Rezultati: Somrak : Vidic 2:0, Kapš : Tadina 0:2, Berger : Kerštajn 1:2, Kapš : Vidic 2:0, Somrak : Tadina 1:2, Kapš : Kerštajn 0:2, Berger : Tadina 0:2.

Novo mesto : Lendava 3:5

Novomeščani so v zaostali tekmi slovenske namiznoteniške lige izgubili tudi z Lendavo, ki je bila doslej edina brez zmage. Šimonič je premagal vse tri nasprotnike, Berger pa ni nobenkrat zmagal, in to je bilo Lendavi dovolj za prve točke. Rezultati: Berger : Zajtl 1:2, Kapš : Šimonič 1:2, Somrak : Nagy 2:0, Berger : Šimonič 0:2, Somrak : Zajtl 2:1, Kapš : Nagy 2:0, Somrak : Šimonič 0:2, Berger : Nagy 0:2..

Marjan Somrak je še vedno najbolj uspešen med Novomeščani. Na sliki: pri servisu. (Obe fotografiji: S. Mikulan)

PO TRETJI KONFERENCI ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE:

Konec zapostavljenosti tudi v športu!

Odločna borba proti rušenju socialističnih norm obnašanja in protisocialističnim vplivom v športnih in telesnovzgojnih organizacijah – Za demokratične odnose, proti kultu zvezdništva in samovoljnemu ravnanju s talenti – Zagotoviti vodilno vlogo delovnih ljudi!

„Razvijanje športnega, kulturnega, zabavnega in drugih oblik življenja mora postati pomembno področje borbe za nove socialistične in humane vrednote, za bogatitev in vsestranski razvoj osebnosti mladega človeka," pravi med drugim resolucija, ki so jo sprejeli na tretji konferenci Zveze komunistov v Beogradu.

Ta partijska konferenca bo prav gotovo pomagala zlomiti staro, preživelo miselnost o tem, da je delo v športnih organizacijah nepomembno. Posledice tega so bile očitne: le redki zanesenjaki so delali v športnih in telesnovzgojnih organizacijah, ker je veljalo prepričanje, da je delo na tem področju manj vredno. Telesna vzgoja in šport sta bila zaradi tega zapostavljena, pogoji za razvoj množičnega športa pa siromašni. Tako stanje je bilo pri nas kljub temu da je znano, kako pomemben je šport za zdravje, za razvoj fizičnih in delovnih sposobnosti, za produktivnost, za vzgojo mladine in za jačenje obrambnih moči naše države.

Ko se je Zveza komunistov zavzela, da je potrebno tudi športu in telesni vzgoji posvečati več pozornosti, se je hkrati odločno postavila po robu vsem privatizacijam, monopolističnim in nasilnim prisvajanjem športa, rušenju socialističnih norm obnašanja in vsem protisocialističnim vplivom v teh organizacijah. Pomembno je, da se je Zveza komunistov zavzela, da morajo biti komunisti, ki delajo v posameznih organizacijah, odgovorni za idejnost in socialistično usmerjenost v teh organizacijah.

Še več, Zveza komunistov sodi, da je potrebno tudi na tem področju demokratizirati odnose in uveljavljati vpliv članstva na delovne programe. Taka usmeritev pa jasno zahteva razvoj amaterizma, borbo proti samovoljnemu ravnanju s talenti, proizvodnji zvezd v športu, birokraciji in monopolu v športu, ki je šel na račun samoupravnih odnosov. Skratka: tudi v telesni vzgoji je potrebno zagotoviti vodilno vlogo delovnih ljudi!

J. S.

ŠPORTNI KOMENTAR

Zlom neresnosti

Za novomeške namiznoteniške igralce le še teoretične možnosti za obstoj v ligi?

Pričakovati je bilo, da bodo igralci namiznega tenisa iz Novega mesta tokrat v slovenski ligi posegli po višjih mestih. Zadnja leta so sicer ostajali v ligi po srečnih naključjih, toda tokrat so ustanovili še drugo zvezno ligo, kamor so se uvrstile tudi nekatere boljše slovenske ekipe.

Še po sredini prvega dela je kazalo dobro: spodrsljaj doma z Gradisom so nadoknadili z zmago v Ljubljani proti „Kajuhu" in v Hrastniku so se ogorčeno borili za zmago z neporaženim Kemičarjem. V zadnjih zavrtljajih pa so doživeli poraz za porazom – in prav nazadnje še najhujšega proti Lendavi, ki je bila celo brez zmage.

Novomeščani so zdaj spet tam, kjer so bili prejšnja leta, čeprav je liga manj kvalitetna. Obeti za rešitev pred izpadom iz lige so kaj klavrni, saj igrajo najresnejše tekme z neposrednimi tekmeci v gosteh.

Vzrokov za tako stanje je več. Predvsem velja ugotovitev, da ob Somraku in Kapšu nimajo tretjega igralca, ki bi se lahko enakovredno boril s tekmeci. Tako Žabkar kot Berger nista nobenkrat zmagala. Vsekakor bi bilo najpametneje, ko bi uvrstili v ekipo kakega obetajočega pionirja.

Še hujše od pomanjkanja tretjega igralca pa je dejstvo, da Novomeščani zelo slabo vadijo in da so jim tekme hkrati tudi treningi. Namizni tenis je pač šport, kjer so izkušnje sicer pomembne, ne morejo pa nadoknaditi neprestanega treninga.

Namizni tenis na Dolenjskem že več let životari. Posledica takega stanja je tudi dejstvo, da so na dolenjskem prvenstvu igrali le Novomeščani, pa še na tem prvenstvu niso igrali nekateri izmed tistih, ki so sicer v prvi ekipi. Posledice takega neresnega dela so na dlani: slaba uvrstitev po prvem delu daje zgolj teoretične možnosti, da bi se Novomeščani še utegnili rešiti izpada iz slovenske lige.

J. SPLICHAL

šport

LJUBLJANA – V organizaciji Partizana Tabor je bil v soboto II. Malejev memorial. Udeležba je bila bolj skromna, med 11 pionirkami pa sta nastopili tudi novomeški telovadki Zupančičeva in Hočevarjeva, ki sta se uvrstili na četrto oziroma sedmo mesto. Zmagala je Džakovičeva (Spodnja Šiška). V ekipni konkurenci sta bili Novomeščanki drugi. (A. D.)

NOVI SAD – V Novem Sadu je bilo v nedeljo zvezno gimnastično pionirsko tekmovanje za pokal Bele in Marice Ivandekić. Med 40 pionirkami sta nastopili tudi Novomeščanki Furlanova in Jasna Dokl. 8-letna Doklova je bila četrta, Furlanova pa, ki je telovadila pod svojimi zmožnostmi, na 19. mestu. Zmagala je Ljubljančanka Fartek. (S. D.)

KOČEVJE – V hotelu Pugled je v petek zvečer uredništvo Sportskih novosti pripravilo pogovor s športnimi delavci. Udeležili so se ga predstavniki športnih organov in organizacij, vodje posameznih sekcij in predstavniki Zveze komunistov in Zveze mladine. (J. P.)

LESKOVEC – Pri Partizanu je začela redno vaditi namiznoteniška sekcija. Vodi jo Jože Pacek, igralci pa se zbirajo ob torkih, sredah in petkih. Mladinci so že imeli prvi turnir, na katerem je zmagal Starc, pred F. Veličevičem, Packom in J. Veličevičem. (L. Š.)

KOČEVJE – Na turnirju drugokategornikov vodita po 11 kolih Janež in Mohar z 8,5 točke, Podkoritnik pa ima pol točke manj in eno preloženo partijo. Od pionirjev ima Žilevski 4 točke, Škof 3,5, Kirasič 2,5 in Malnar 1,5. (I. S.)

METLIKA – Metliški kegljači so v nedeljo gostovali v Krškem, kjer so se pomerili s Črnomljem. Zmagali so Metličani s 6.337:6.317. Največ kegljev sta podrla Popovič (836) in Vladič (831). To je bila tekma v okviru zimske kegljaške lige. (M. P.)

BELA CERKEV – Na pobudo mladincev iz Bele cerkve je novomeški GO klub pripravil začetni tečaj. Med mladino vlada veliko zanimanje zato bodo ustanovili sekcijo novomeškega kluba. Tečaj vodi Franc Dragan. (F. D.)

KOČEVJE – V prijateljskem šahovskem dvoboju sta osnovna šola in gimnazija igrali 5:5. Dvoboj bo odslej tradicionalen. (I. S.)

MOKRONOG: V drugem kolu II. slovenske šahovske lige je Mokronog izgubil z ekipo „Milan Majcen" iz Poniker 4,5:5,5. Zmagali so Alojz in Nada Peterle ter Zajčeva, remizirali pa Žutič, Videčnik in Kramer. (J. H.)

BRESTANICA – Mladinski aktiv je pripravil košarkarski turnir pod pokroviteljstvom brestaniške termoelektrarne. Zmagala je gimnazija, pred šolo za blagovni promet (obe iz Brežic), TSŠ Krškim in mladinskim aktivom iz Brestanice. Gimnazija je dobila prehodni pokal, pokal pa je dobil tudi najboljši strelec Jošt (TSŠ Krško). (A. Ž.)

KRMELJ – Na novembrskem šahovskem brzoturnirju je zmagal med 11 igralci Šribar z 8 točkami pred Plahutnikom (7,5) in Prosenikom (7). Šribar je bil najboljši tudi na turnirju v počastitev dneva republike s 14,5 točke, pred Plahutnikom (13,5) ter Prosenikom (13).

MOKRONOG – Na novembrskem hitropoteznem turnirju je šahiste presenetila Peterletova, ki je zmagala z 12,5 točke. Sledé: Videčnik 12, Hočevar, Horvat in Zajčeva 11,5. V skupni uvrstitvi vodi Hočevar s 113 točkami pred Peterletovo in Videčnikom, ki jih imata po 112. (J. H.)

šah

Poraz Kočevja, zmaga Novega mesta

Naslov slovenskega šahovskega prvaka v zahodni ligi gre v Domžale, obe dolenjski ekipi pa se bosta borili za uvrstitev med drugim in četrtim mestom. Kočevje je namreč v nedeljskem kolu doma izgubilo z ljubljanskim Zmajem s skoraj enako razliko kot teden prej Novo mesto, Novomeščani pa so v Lescah močno premagali domačine, ki so po tem porazu padli na zadnje mesto. Tri kola pred koncem tekmovanja vodijo Domžale z 32,5 točke. Sledé: Kočevje 25, Zmaj 22,5, Novo mesto 19,5, Koper 18, Borec 15, Borovnica 14 in Lesce 13,5 točke.

Kočevje : Zmaj 3,5:6,5

Tudi Kočevarji se niso mogli uspešno postaviti po robu Ljubljančanom. Z zmago si je Zmaj močno popravil položaj v borbi za drugo mesto, še posebej, ker igra do konca z lažjimi nasprotniki. Rezultati: Osterman – Šiška remi, Cimer – Barle 0:1, Praznik – Bratko 0:1, Gornik – Konvalinka 0:1, Ivič – Galle 1:0, Mestek – Papler 0:1, A. Praznik – Košir 1:0, M. Praznik – Grilc 1:0, Podkoritnik – Ukmar 0:1, Mohar – Rape 0:1.

Lesce : Novo mesto 3:7

Novomeščani so končno zaigrali v dobri formi in močno premagali Lesce. Razveseljivo je zlasti dejstvo, da sta zmagali članici, na članskih deskah pa je Sitar skoraj neustavljiv. Rezultati: Roblek – Penko 0:1, Mali – Škerlj 1:0, Sterle – Milič remi, Prestrl – Sitar 0:1, Harinski – Istenič 0:1, Butorac – Vene 0:1, Horvatova – Isteničeva remi, Butorčeva – Žičkarjeva 0:1, Hrovat – Komelj 1:0, Mencinger – Pucelj 0:1.

J. U.

Mokronog : Jesenice 3,5:6,5

V tretjem kolu druge slovenske šahovske lige je Mokronog izgubil na Jesenicah z domačim klubom 3,5:6,5. Za Mokronog sta zmagali Peterletova in Zajčeva, remizirali pa so Preskar, Videčnik in Žutič.

I. H.

Bertok : Novo mesto 10:10

Mednarodni mojster Mario Bertok je igral v ponedeljek zvečer v novomeškem domu JLA simultanko proti 20 novomeškim šahistom. Bertok pač ni pričakoval, da bo naletel na tako hud odpor. Medtem ko navadno na simultankah večina igra proti mojstru, da bi dobila nekaj remijev in morebiti kakšno zmago, so tokrat Bertoka Novomeščani presenetili: komaj je rešil neodločen rezultat, saj je izgubil in zmagal po desetkrat. Z mednarodnim mojstrom so zmagali: Mesaroš, Stokanović, Karpljuk, Čurguz, Radovanović, Ravbar, Pucelj, Mrkšić, Kitanović in Poredoš.

Ob koncu zadnjega tedna sta bila za jugoslovansko in slovensko telesnovzgojno življenje kar dve pomembni konferenci: na tretji konferenci ZKJ so se zavzeli za konec zapostavljenosti v športu, na prvi konferenci Partizana Slovenije pa za večjo osveščenost v naši telesni vzgoji. Bo poslej v naši najbolj množični organizaciji še več ljudi? (Foto: Slavko Dokl – pionirke Partizana nastopajo)

O NAJBOLJ MNOŽIČNI ORGANIZACIJI:

»Partizan« med člane

Ta organizacija bo odločno pomagala k povečanju telesnovzgojne zavesti med ljudmi

V soboto je bila v Ljubljani prva konferenca Partizana Slovenije. Na njej so spregovorili o pomanjkljivostih pri dosedanjem delu in hkrati ugotovili, kako bodo morali delati naprej.

V intervjuju za ponedeljkovo športno prilogo v Delu je podpredsednica slovenskega Partizana Ada Klanjšek med drugim dejala: „V Partizanu bomo najprej morali spremeniti odnos vodstva do članov. Našo organizacijo praviloma vodijo ljudje, ki so v njej najmanj eno desetletje, dve. So tudi taki, ki so bili pri Sokolu in Partizanu že pol stoletja. Predani so organizaciji, vendar s težavo sprejemajo vse, kar je novega. Praksa nas marsikdaj prehiti . . ."

V času, ko postaja športna rekreacija vse bolj odločna družbena zahteva, ima Partizan obilo nalog. Z drugo vsebino in novimi delovnimi oblikami bo mogoče pritegniti k delu še širok krog ljudi, ki zdaj niso vključeni v to najbolj množično telesnovzgojno organizacijo, so ugotovili na konferenci. Samokritično so tudi menili, da so preveč verjeli, da je mogoče vzgojno delati le v telovadnicah in na telovadiščih, kar pa ni res.

Konferenco so končali optimistično: z večjim razumevanjem družbe bo mogoče uresničiti večino delovnih nalog. Tako bo Partizan odločno pomagal k povečanju telesnovzgojne zavesti med prebivalci.

Pomagati judoistom

Za novoletno darilo naj bi jim kakšno podjetje kupilo blazine

Člani sekcije juda pri TVD Partizan Kočevje tekmujejo v slovenski judo ligi. Vendar ne morejo tekmovati doma, ker nimajo pravih blazin. Tako morajo vedno gostovati drugod. Garnitura blazin za judo velja trenutno 16.000 din, nekateri pa trdijo, da bodo kmalu dražje.

Občinska zveza za telesno kulturo (ObZTK) in TVD Partizan nimata dovolj denarja, da bi kupila blazine. Predsednik ObZTK Alojz Petek pravi, da je že govoril s predstavniki nekaterih podjetij, naj bi prispevala denar za nakup teh blazin, vendar vedno dobi odgovor: „Napišite vlogo!" Z vlogami pa imajo pri ObZTK slabe izkušnje, saj so na primer vse delovne organizacije v občini prispevale letos do 1. oktobra za telesno vzgojo ObZTK le 3.800 din. Hkrati pa je na primer samo TEKSTILANA namesto novoletnih čestitk in daril poslovnim prijateljem kupila šolski ambulanti v Vasi-Fari stroj za popravilo zob, vreden okoli 30.000 din.

Odločitev TEKSTILANE je vredna posnemanja in pohvale, čeprav je bila sprejeta verjetno brez pismene vloge iz Vasi-Fare. Podobno odločitev bi lahko sprejela tudi druga podjetja in eno izmed njih bi namenilo denar za nakup garniture blazin za judoiste. Še posebno bi bilo tako darilo v redu zato, ker jih bodo razen judoistov – tekmovalcev uporabljali za vadbo še miličniki in pripadniki enot splošnega ljudskega odpora, katerih naloga je tudi skrb za varovanje družbenega premoženja, razen tega pa bodo na njih vadili tudi mladina in člani kolektivov.

J. PRIMC

Jože Splichal

Oči v krogih Münchna

Znaki YU v Muenchnu

Jugoslovani se lahko pohvalimo, da smo muenchenski olimpiadi izdatno pomagali. Med graditelji so bili naši delavci – in ni jih bilo malo.

Toda to je bilo prej, preden so se uradno odprle igre. Kako je bilo z znaki YU med olimpiado?

Na kombiju, parkiranem na Goethejevem trgu sredi Muenchna, me je iz tramvaja zbodel bleščeč rdeč napis: „Radenska – svetovno znana mineralna voda iz Jugoslavije" To je bilo prvo srečanje z Jugoslavijo v Muenchnu.

Kaj hitro sem zagledal tudi plakat, ki je vabil na razstavo jugoslovanskih naivnih slikarjev.

Izvesek nad vrati dokaj zanikrne restavracije je opozarjal na YU: „Grill restaurant Split". Toda nasploh je bilo jugoslovanskih restavracij znatno manj od italijanskih ali grških.

Tam, kjer so prodajali gramofonske plošče, je bilo opaziti tudi naša imena: Ivo Robić, Bata Ilić, Dunja Rajter. Dunja Rajter je zdaj tam še kar znana, kajpak pa nihče nima možnosti, da bi zasenčil nekdanjo slavo Iva Robića, ki ga zelo poznajo pod imenom „Mister Morgen" po pesmi, ki je imela naslov Jutri.

Bržkone bi ne bilo prehudo našteti še nekatere druge Jugoslovane ali stvari, ki imajo naš znak, pa jih v Nemčiji dobro poznajo. To so predvsem nekatere turistične agencije, ki propagirajo naše toplo in modro morje.

Toda med vsemi Jugoslovani, ki so uspeli v Nemčiji, ljudje najbolj poznajo dve imeni. Obakrat gre za povezavo z nogometom in Muenchnom: Radenković in Čajkovski.

Koliko tisočev Jugoslovanov se po Muenchnu dan za dnem, noč za nočjo peha za zaslužkom! Kako varljiva so njihova upanja, kako majhna je njihova sreča ...

Verjetno se vsi ti v trenutkih obupa ali malodušja spomnijo uspeha svojih dveh rojakov.

Čajkovski, nogometni trener, ki so mu rekli „Čik", se je rad pohvalil, da je „iznašel" Beckenbauerja in Muellerja. Prvi velja za možgane na nogometnem igrišču, drugi je rojen strelec, kralj za dajanje golov. Radenković, ki je igral v drugem muenchenskem klubu, je naredil iz nogometa zabavo, sam sebi pa je izkopal zlati rudnik.

Čik je zato, če vprašate prebivalce bavarske prestolnice, najbolj znano jugoslovansko ime. Imajo ga radi, vzeli so ga za svojega, kovali so ga v nebesa. In kar je najbolj čudno: Čajkovski, nekdanji jugoslovanski reprezentant, je kot trener na tujem lahko uspel, doma pa je doživel polom. V Dinamu je zdržal komaj nekaj mesecev, potem je bil odstavljen!

A tudi on je pač izjema, ki potrjuje pravilo. Sreča je v tujini manjša kot doma in bolje je videti, kako uspeva napis o Radenski, kot poslušati največkrat žalostne usode tistih, ki so se namenili v širni svet – pa niso uspeli.

Če lahko uspešne Jugoslovane preštejemo na prste, moramo za neuspešne uporabljati števila z več ničlami na koncu. Muenchen ni nič drugačen kot druga mesta. Tudi tu je težko uspeti in tudi v Muenchnu ljudi vse prerad omami blišč velemesta. Za neonsk[illegible] reklamo pa se rada skriva gniloba, za obljubami o sreč[illegible]a težko življenje zdomca. Nikogar nimaš, nikogar ne poznaš ... svet je tuj in prevelik. Znak YU v Muenchnu te poživi za hip!

(Prihodnjič: DIRNDL, MINI, VERA ...)

Z naših vrtov

Naj dvigne ...

Ko je na občinski konferenci Zveze komunistov v Črnomlju Franc Kočevar, šef davčne uprave, govoril o težavah pri odkrivanju bogatenja in o davčni službi sploh, je tudi rekel:

„Kadrovsko vprašanje je zavora št. 1 a. Nihče noče na davkarijo v službo. Tudi meni ni prijetno. Nisem zdrav, z višjo upravno šolo pa bi dobil gotovo bolj mirno in lagodno službo. A se vedno najdejo ljudje, ki vsevprek na davkariji kritizirajo. Naj dvigne roko v tej sobi tisti, ki bi bil rad za načelnika davčne uprave ..."

Zasmejali so se vsi, roke pa nihče ni dvignil.

Muslimani v Kočevju

Vzgojiteljica Pavla je oni dan slišala Ribničana, ki se je pred nenavadno zgradbo novega kočevskega vrtca takole čudil:

– Kaj je res v Kočevju že toliko muslimanov, da kar mošeje zidajo!?

Trije trčeni

Pretirane govorice

Zaradi poledice in prekratke varnostne razdalje so 7. decembra ob 6.10 trčili na cesti Breg–Kočevje trije avtomobili. Škode je bilo za 6000 din, en voznik pa je bil hudo poškodovan.

Najprej je voznik Anton Sevšek iz Stare cerkve ustavil tovorni avto pri vasi Breg, kjer se je približno uro prej pripetila prometna nesreča. Za njim je vozil z osebnim avtom Anton Žagar iz Dolge vasi in se zaradi kratke varnostne razdalje in poledice zaletel v stoječi tovornjak. Da bo mera polna, se je v zadnji del Žagarjevega avtomobila zaletel z osebnim avtom še Janez Zalar iz Koblarjev. V verižnem trčenju je bil hudo poškodovan Anton Žagar.

Seveda se je nato po Kočevju hitro raznesla vest, da je pri Bregu trčilo zaradi poledice in megle 13 avtomobilov, da o škodi in ranjencih niti ne govorimo.

J. P.

Jutri na Otočcu in v IMV o SLO

Jutri dopoldne bo v motelu na Otočcu razširjena seja komisije za SLO pri novomeškem občinskem sindikalnem svetu, ki so jo sklicali po dogovoru z odborom za narodno obrambo pri ZSJ, komisijo za SLO pri republiškem sindikalnem svetu in komisijo za SLO pri občinskem sindikalnem svetu iz Karlovca. Razpravljali bodo o položaju in vlogi sindikatov v splošnem ljudskem odporu, nato pa bodo obiskali IMV v Novem mestu in spregovorili o organizaciji SLO v delovni organizaciji.

Dedek Mraz prihaja

Igrica, obdaritev in zbiranje denarja ZPM

Za novoletno jelko so kočevski gimnazijci naštudirali igrico „Dedek Mraz in škratje". Z njo bodo nastopili na željo podjetij, ki bodo organizirala obdaritev svojih otrok članov kolektiva v Seškovem domu. Prijave kolektivov, ki nameravajo svečano obdariti otroke, zbirajo v gimnaziji.

Občinska Zveza prijateljev mladine (ZPM) je imenovala odbor za zbiranje denarja za organizacijo dedka Mraza. Če bodo zbrali dovolj denarja, bodo mesto za praznike primerno okrasili, obdarili šole ali celo posamezne otroke, ki jih sicer dedek Mraz ne bi obdaril. Stane Jajtič, predsednik ZPM je poudaril, naj bi delovne organizacije imele že stalno prakso, da bi pred Novim letom namenile del denarja za take zadeve.

Spet ultimat

Čigavih je 500 m ceste?

Šoferji SAP so spet dali ultimat (zadnjo zahtevo), da mora biti 500 m ceste na meji med kočevsko in grosupeljsko občino pri Strugah popravljenih, sicer ne bodo več vozili do Strug, ampak le do Kompolj. Rok za ureditev ceste se je iztekel včeraj, 13. decembra, zato še ne vemo, če je bilo zahtevi ugodeno.

Kaže, da nihče ne ve, kdo je dolžan teh 500 m ceste vzdrževati. Tega niti prebivalci Strug ne vedo. Povedo le, da je ta odsek še pred dvema letoma vzdrževalo Cestno podjetje Novo mesto, potem pa nihče več. Izjema je le eno popravilo te ceste letos, ki ga je opravila krajevna skupnost Struge na svoje stroške, ker so jim tudi takrat šoferji postavili ultimat: ali popraviti cesto ali pa ne bomo več vozili do Strug! Dolžnost občinske skupščine je, da to zadevo takoj uredi in pove, kdo je odgovoren za vzdrževanje tega odseka, in nato tudi zahteva, da je odsek vzdrževan.

»Dolenjski list« tribuna bralcev

Danes seja mladine

Danes, 14. decembra, bo seja občinske konference ZMS Kočevje, na kateri bodo mladi sprejeli delovni program občinske konference do aprila 1973, se pogovorili o nalogah mladine ob pismu, sprejeli program družbeno-političnega usposabljanja v prihodnjem letu in načrt kulturne akcije za prihodnje leto (kaj naj bi mladi prispevali za poživitev kulturnega življenja v občini). Pričakujejo, da bo posebno živahna razprava o izkoriščanju prostega časa mladih, ko se bodo spet zavzeli, da bi mladina čimprej dobila klub. Razen tega bodo razpravljali tudi o prestopništvu mladih.

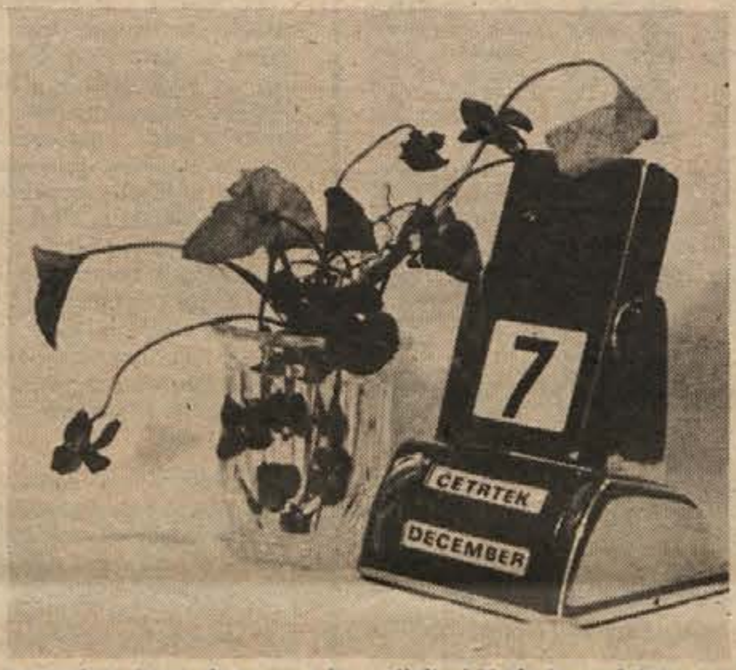

December. Sneg, dež, sonce in – vijolice! Našla in uredništvu našega lista jih je poslala Marija Koželj z Dvora, prinesla pa tovarišica Jakovljevičeva. Na sliki: vijolice in drugi podatki – (Foto: S. Mikulan)

Napoved: taka bo tud

ZGODAJ PR

Kratka b

Kakšno zimo nam o Koristno bi si bil

Vremenoslovje je učena nost, ki vremena ne u temveč ga predvideva po tovljenih zakonitostih kih, ki jih zbere na tisoč menarjev po vsem svetu naša vsakotedenska napo sad tega dela, vremena napoveduje Dolenjski lis mogoče preprosti ljudje temveč Meteorološki za Ljubljane.

Z vremenom pa je kri njegove muhavosti. Čim je napoved, tem bolj je ljiva. Odvisna je pač tudi ključja, od slučajnosti menskih razmer, ki se v ozračju. Dolgoročne na so zelo tvegane, mimo m loške znanosti pridejo z nekatere izkušnje in za ter medsebojne povezave

Tu najdejo svoj „pro soncem" amaterski na

30 NAGRAD ZA ZVESTE REŠEVALCE NAŠIH KRIŽANK

V vsako občino košček sreče

Denarne nagrade: v Dol. Nemško vas, Novo mesto, Brežice, Ljubljana, melj, Mozelj in Šentrupert, medtem ko živijo dobitniki 23 lepih knjižni ril skoraj po vseh dolenjskih in spodnjeposavskih občin

Do 7. decembra smo dobili v uredništvo 789 rešenih križank. Marsikaterega reševalca je tokrat zlomilo, saj so bili odgovori na nekatere pojme oz. vprašanja napačno zapisani. Seveda križanka ni imela „napak", kot so nas hoteli nekateri prepričati. O tem lahko vsak poišče odgovor v vsakem dobrem pravopisu. Razen „izbe" poznamo tudi „ispo", kajne? No, žreb se je kljub temu moral pomuditi ob dolgem spisku pravilno rešenih križank. Skoraj tri debele ure je sedela ob njih 4-članska komisija, ki sporoča, da se je sreča tokrat nasmehnila takole:

1. nagrado – 250 din, dobi Drago Zupančič iz Dol. Nemške vasi 18 pri Trebnjem. 2. nagrado smo poslali Zmagu Udoviču, Kettejev drevored 14, Novo mesto: 200 dinarjev. Meta Čater iz Brežic, Cankarjeva 4, se lahko veseli 3. nagrade: prejela bo 150 din. 4. nagrado je žreb prisodil Vidi Krušič iz Ljubljane, Dolenjska c. 81 (120 din); 5. nagrado (100 din) bo dobila Silva Močan iz Krmelja, 6. nagrado Milan Križman iz Mozlja 24 na Kočevskem (90 din), medtem ko je 7. denarna nagrada (80 din) namenjena v Šentrupert 33, kjer živi Nuša Ravnikar.

Lepa knjižna darila bodo dobili:

Franc Dobre, Križe 82, Tržič; Jakica Pahor, Na Obrh 6, Metlika; Jožica Kužnik, Železno 9, p. Dobrnič; Janez Bregar, Gallusovo nabrežje 2, Ribnica na Dol.; Ema Adam, Zidani most 10; Ivanka Kranjc, Sp. Stari grad 20, Krško; Ivan Barič, novi blok S-3, Črnomelj;

Jože Drobnič, Rumanja vas 12, p. Straža pri N. mestu; Lado Kralj, Vodnikova 10, Brežice; Jože Cesar, šolski center za kovin. stroko, Novo mesto; Primož Špelko, Dol. Toplice 9; Josip Rihtar, Drožanska 51, Sevnica; Blaženka Žagar, Senovo 21; Janez Vovk, Soteska 12, p. Straža; Janez Rugole, Osilnica 14;

Stanko Kolar, Heroja Maroka 10, Sevnica; Vladimir Prezelj, Dule 3, Ortnek; Ivan Poreber, Laze 3, Uršna sela; Ana Murn, Dvor 42 pri Žužemberku; Marija Papež, Kolodvorska 27, Črnomelj; Mirko Grahek, Ilke Vaštetove 9, Novo mesto; Marica Štimac, Osilnica 10, in Anica Jakša, Gradac 37 v Beli krajini.

Denarne in knjižne nagrade smo medtem poslali po pošti. Novo nagradno križanko bomo objavili v novoletni številki. – Vsem reševalcem, tudi tistim, ki so križanko rešili, a je niso poslali (takih pa je vsaj nekaj tisoč, če namreč prištejemo še tudi vse tiste, ki se ustavijo pri reševanju takrat, ko imajo za sabo že p ali celo več prehojene pot pozdrav!

URED

10. Stopila sta na ulico in vsake zemeljske oči! V neb botičniki. Jutranja zarja klene površine. Med nebotič zraku – veletok letečih kroln in delovno ljudstvo je odh

Povejmo takoj v začetku

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Slovenec je pritiskan na steno

(S l o v e n e c) je pritiskan na steno; posebno se še to godi na Koroškem, kjer so naši bratje v veliki manjšini. Tem veče pohvale je vreden trud tamošnjih rodoljubov, ki se ne strašijo nobene težave, da le pribore rojakom našim pravice, katere so jim po postavah zagotovljene. Katoliško politično društvo za Koroško je s svojo pritožbo doseglo, da mora mestni zastop v Celovcu slovenske uloge sprejemati, pa jih tudi slovensko reševati. Ravno to se je ukazalo mestnemu zastopu v Celju. Gospodje liberalci nemčurski se radi tega grozno jeze; kar upijejo, da je nemštvo v nevarnosti. Oj, ko bi bili v tako velikej nevarnosti mi ubogi Slovenci – kako bi bili Bogu hvaležni!

(P r i p r a v n a d a r i l a) za Božič in Novo leto priporoča Gustav Forgacs, zlatar v Novem Mestu. Ravnokar novodošle stvari v zlatu in srebru, najboljše vrste alpaka in kina srebro, srebrne nože in vilice ter drugo namizno srebrnino. Vsa v mojo stroko spadajoča popravila napravim natančno in vestno po primerno nizki ceni.

(M e d v e d a) so ustrelili v sredo, 7. t. m. v hosti pri Ambrusu. Pogumni lovci so bili: Franc Perko, Janez Skrajnar, Nace Hočevar, France Gregorič in Jože Turk. Zapazili so že prejšnji dan v snegu sled dveh starih in mladega medveda, in se torej v sredo zjutraj imenovani možje napotili na lov. Ob dveh popoludne šele zasačijo starca samega, ter jamejo s krogljami nanj pokati. Janeza Turka, ki je prišel lovcem pomagati, je obstreljeni kosmatin pahnil, da je odletel kacih deset metrov daleč in ga še potem v dlan ugriznil, vendar ne nevarno, ker je v trenutku tudi medved se zgrudil. Tethal je 185 kil. Pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu so dobili določeno talijo zanj.

(U r e d n i k) Dolenjskim Novicam bode po novem letu g. profesor dr. Josip Marinko. – Brez barve ne bodo. – Delajmo združeni za pravočasno in večno srečo naroda našega! – Uredništvo.

(K o z e) so se pokazale v Metliki, in je radi te bolezni bil zadnji sejm dne 13. t. m. prepovedan.

(M a t i c a S l o v e n s k a) ima v saboto, dne 17. dec. 1892. l. 93. odborno skupščino ob 5. uri popoludne v društveni hiši na Kongresnem Trgu štv. 7.

(IZ DOLENJSKIH NOVIC, 15. decembra 1892)

...ja novoletna razglednica.

...ZGODAJ ODŠLA

...n muhasta

...amater Boris Koljčicki – ...niti njegovo napoved

...alci, med katerimi je posebno ...islan beograjski vremenoslovec ...oris Koljčicki, ki je letos večkrat zelo natančno uganil ...reme. Kot poročajo beograjske ...ečerne novosti, je pripravil ...olgoročnejšo napoved tudi za ...etošnjo zimo.

Zima se bo začela zgodaj, ...godaj pa se bo tudi poslovila, ...pravi. O zgodnjem začetku nas ...e že prepričala debela novembrska snežna odeja. Napoveduje, da bo sneg kmalu spet zapadel, sorazmerno hladno vreme pa bo do novega leta. Silvester bo hladen in snežen. Kako se bo vreme nadaljevalo v letu 1973?

Koljčicki pogumno predvideva, da bo v začetku januarja nastopila odjuga, sneg se bo stopil (slabo za letino: „če prosinec odpira dežnike, žetve ne bodo velike"), temperatura pa se bo dvignila skoraj do deset stopinj. Po nekaj krajših ohladitvah bo prava zima nastopila okoli dvajsetega januarja. Trajala bo do približno petega februarja, nakar se bo za nekaj dni naglo ogrelo, po sedmem februarju pa bo nastopila taka zima, da bo drevje pokalo. Po štirinajstih dneh se bo naglo stoplilo in zime bo konec. Marec bo že pomladen, proti koncu tega meseca se bo temperatura dvignila že do 20 stopinj. Zime bo konec.

M. L.

PRIZNANJE ZA RAZISKOVALNO DELO

Štipendija ZDA strokovnjaku KRKE

Dr. Miroslav Pokorny iz Krke je dobil ameriško državno štipendijo

V začetku oktobra so na kolegiju inštituta KRKE, tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov, obravnavali prošnjo dr. Miroslava Pokornyja, šefa službe za polsintetske antibiotike v oddelku za kemijo, ki je prosil, da bi mu dovolili odhod na enoletno izpopolnjevanje v National Institut of Health, Bethesda, Maryland – ZDA.

Nekako s temi besedami je KRKIN inštitut začel z obrazložitvijo kolegiju generalnega direktorja, ki je to prošnjo ugodno rešil in s tem omogočil svojemu strokovnjaku izpopolnjevanje na enem najpomembnejših inštitutov za medicinske raziskave na svetu. Dr. Pokorny bo nastopil svoje delo v Ameriki že v tem mesecu.

Z Mišem, tako kličemo simpatičnega 32-letnega doktorja znanosti, sva se poslednjič videla dan pred odhodom v Ameriko, ko se je poslavljal od prijateljev.

Kam pravzaprav potuješ in kakšno štipendijo si dobil?

„Blizu Washingtona je svetovno znani inštitut za zdravstvo, ki povezuje 18 ameriških zdravstvenih ustanov. V njem dela nič manj kot blizu 12.000 doktorjev znanosti. Na voljo imajo vse potrebne kemične in biološke laboratorije ter bolnišnice za klinične preizkuse. V inštitutu je največja zdravstvena knjižnica na svetu, tam sestavljajo in preverjajo farmakopeje – zbirke predpisov za sestavo in uporabo zdravil, ki so podlaga vsem farmakopejam. Ta inštitut pomeni v Ameriki za zdravstvo toliko kot Houston za vesoljske raziskave. Dr. Fletcher, strokovnjak iz tega inštituta, ki je spremljal moje strokovne objave, me je nagovoril, naj se javim na razpis ministrstva za zdravstvo Združenih držav Amerike za štipendije tujim doktorjem znanosti, ki bodo delali v tem inštitutu najmanj leto dni. In to štipendijo sem dobil."

Dr. Miroslav Pokorny, ki je diplomiral iz biologije v Zagrebu leta 1963 in doktoriral z delom „Metabolizem aminokislin v rastlinah" leta 1970, je prejel to štipendijo na podlagi uspešnega dela na inštitutu Rudjer Bošković, kjer je bil zaposlen do leta 1970, in v KRKINEM inštitutu, kjer dela še sedaj. Raziskoval je na področju hormonov rasti, izolacije celičnih membran, polsintetskih antibiotikov in encime ter s teh področij pripravil že devet znanstvenih objav.

V Ameriki bo delal kot znanstveni sodelavec v Nacionalnem inštitutu za zdravstvo v skupini za raziskavo sladkorjev kemijskega oddelka za artritis in metabolične bolezni pod vodstvom znanega strokovnjaka za kemijo sladkorjev dr. H. G. Fletcherja.

In kakšne načrte imaš za prihodnost?

„Delo v Ameriki mi bo gotovo prineslo nove izkušnje in spoznanja iz kemije zdravil. Po vrnitvi v domovino bom nadaljeval svoje raziskave o povezovanju antivirusnih snovi s sladkorji z namenom, da bi izboljšali zdravilne lastnosti snovi, ki smo jih v KRKI že sintetizirali. Naj na koncu omenim, da je to področje raziskav v Jugoslaviji še skoraj neznano." LOJZE ZUPANČIČ

Krepkega jurčka je našel 5-letni Mirko Vovko iz Malih Brusnic št. 5 v domačem gozdu, kamor je šel minuli petek na sprehod s svojim dedkom. (Foto: M. Vesel)

STE IZKORISTILI VSE SVOJE SPOSOBNOSTI?

Gosje pero v vaših rokah

Uspeh našega nagradnega literarnega natečaja: 171 prispevkov, pet najboljših piscev prejme skupno 3.000 dinarjev – Začetek objav: v novoletni številki DOLENJSKEGA LISTA!

Iz zadnjega, najožjega izbora, je komisija naših sodelavcev te dni izbrala pet poslanih prispevkov nagradnega natečaja „GOSJE PERO". Pri tem se je ravnala po navodilih razpisa, ki smo ga objavili v Dolenjskem listu 7. septembra letos, prebrala pa je vseh 171 poslanih prispevkov. Marsikaj je seveda morala odložiti že pri prvem branju – hvaležni pa smo vsem, ki so v natečaju sodelovali! Spet se je potrdilo, kako živa je ljubezen do materinega jezika med našimi ljudmi, saj nam je ena izmed sodelavk po domače tako lepo povedala:

„. . . Letos sem bila v bolnišnici ves mesec. Tam sem pisala razne zgodbice, ker mi je bil dolgčas. Pet sem jih poslala tudi vam, ker ste imeli nagradni razpis. Nimam drugega razvedrila kakor pisanje zgodbic. Ob tem se pomladim in življenje mi je lepše . . ."

Veliko iskrenih, doživetih in napetih zgodb ste nam poslali, dragi sodelavci! Hvala za vaš trud in zaupanje! Najboljše zgodbe bomo objavili, druge pa v prihodnjih tednih vrnili, kot smo obljubili v razpisu natečaja.

Med najboljše zgodbe je komisija izbrala naslednje prispevke, ki prejmejo tudi denarne nagrade:

1. „Človek, ki ga ljubim . . ." – poslano pod šifro „Marija" – napisala Marija Nemanič, Lokvica 32, p. Metlika (1.000 din).

2. „Ti nisi naš" – poslano pod šifro „Anica" – napisala Nežka Dular, Gubčeva 4, Novo mesto (800 din).

3. in 4.: Komisija je tretjo in četrto nagrado po predlogu uredništva DL združila v eno nagrado, katere polovico dobita tretje in četrto najbolje ocenjena prispevka:

„Po enem letu" – poslano pod šifro „Zdomec" – napisala Janja Kastelic, Novo mesto (500 din), in

„Zadnje slovo v decembru" – poslano pod šifro „Lenka" – napisala Irena Godec, Velika Dolina 11, p. Jesenice na Dol. (500 din).

5. „Obvestili vas bomo!" – poslano pod šifro „Marina" – napisala Joži Petrič, Martina Krpana 2, Ljubljana (200 din).

Nagrajencem čestitamo, nagrade jim bomo poslali po pošti prihodnje dni! Njihove prispevke bomo objavili v novoletni številki Dolenjskega lista, nato pa bomo nadaljevali z objavami drugih sprejetih prispevkov.

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

SKOK NA MARS

...rla prizor, ki bi očaral ..., se peli neznanski ne...vila v kilometrske ste...ki pa – po tleh in v ...ov. Da, ura je bila štiri ...a delovna mesta. ... ne bo pomote. Niso tako silno pridni naši Marsovci, da bi zaradi dela vstajali ob treh, štirih. Njihov delovni dan se prične šele ob desetih. Toda če želijo biti v tvornici ali v uradu ob desetih, morajo kreniti na pot že ob štirih. Zakaj? Zato, ker ob njihovi strahoviti gneči na cestah in v zraku enostavno ni mogoče drugače . . .

Strmela in strmela sta zakonca v ta direndaj in Paradižniku, ki je bil vselej odprte glave, se je tu na pragu posvetilo, čemu imajo Marsovci tisto anteno na buči! Zato, ker jim zaradi grozovitega hrupa ušesa ne služijo več . . . In njihov dolgi nos! Kaj je drugega, kot navaden filter za izpušne pline!

(Kar zadeva marsovske oči bomo pogruntali sami: izbuljene so zaradi večnega gledanja televizije!)

široka usta

MIHA MATÈ 12

Zato so vsako leto na jesen pri nas najbolj aktualni pujski in to tisti majhni, ki so se komaj prerinili do korita in še ne vedo, kako bi živeli. Ta velike pustimo pri miru, ti že tako ali tako imajo svoja korita in od njih le nestrpno čakamo, da bi tudi za nas kakšna šunka padla.

Janez in Jože sta nekega lepega dne vpregla svoja avtomobila, pobrala od ljudi denar in jo mahnila v Novo mesto po prašiče. Ker sta prišla precej pozno na trg, nista mogla mnogo izbirati in sta vzela tisto, kar je še ostalo.

Ko sta sklenila kupčijo, je Janez zložil prašičke v kište in jih naložil na prikolico. Tudi Jože si ni dosti belil glave z njimi. Spokal jih je v žaklje in jih dal na zadnji sedež v avtomobilu. Že v Novem mestu pa se je eden od žakljev razvezal in nadebudna prašičja glava je pričela gledati brhke novomeške gospodične. Prav takrat pa je zagledal miličnika in Jožetova roka je imela še ravno toliko časa, da ga je potisnila v žakelj.

Tako sta Janez in Jože nadaljevala svojo prašičjo pot. Če je bila prej v Novo mesto dolga, je bila nazaj še daljša. Pri vsaki gostilni sta se morala ustaviti in pogledati, kako se kaj obnaša prašičja pamet. Naložila sta še neko štoparko, ki je že po nekaj kilometrih obupala in dejala:

„Nak, s prašiči se pa že ne bom peljala!"

Končno sta prišla do zadnje gostilne, toda glej ga šmenta – dva prašička sta jima crknila. Nista vedela, kaj storiti.

. . . in nadebudna prašičja glava je začela gledati . . .

Gledala sta ubogi živalci in potem se je Jože le spomnil. Vzel je nož in ju zaklal. Ko pa sta prišla domov, sta videla, da sta še dva izpustila svoji ubogi prašičji duši.

. Poslala sta veterinarja in ta je ugotovil, da so prašički užitni. Toda kam s tolikim mesom? Prodajati ga nista smela, da bi ga zakopala, se jima je vseeno zdelo škoda. Pa sta tudi to salamonsko rešila. Še isti večer sta v domači gostilni napravila pravo prašičjo ohcet. Vsi vaščani so bili zraven in tudi jaz sem pojedel eno stegno. Spraševali smo ju, ali so prašiči dobili živčni zlom od predolge vožnje, od čakanja pred gostilnami, od štoparke, ali pa so se jim vnele ledvica.

Pa nista hotela nič takšnega priznati. Venomer sta ponavljala:

„Le jejte, le jejte, veterinar se menda ja ni zmotil!"

In res, tisto meso nam je tako teknilo, da smo tisti večer izpraznili vso gostilničarjevo kislico. Sam sem se pa tako razgrel, da sem povedal svojo prašičjo zgodbo.

Z Mancinim Francetom sva se odpeljala v Novo mesto. Pila sva ga dva dni in tri noči in ko sva se hotela malo razgledati po prašičih, sva ugotovila, da je danes šele četrtek in da je sejem šele v soboto. Tuhtala sva, kaj naj napraviva in končno sem se le domislil.

„Veš kaj," sem dejal Francetu, „ženam bova poslala telegram, v soboto pa bova za preostali denar le kaj kupila."

Rečeno – storjeno. Stopila sva na pošto in napisala nekaj besed:

„Ker danes in jutri ne sprejemajo prašičev na vlak, prideva šele v soboto domov!"

Z Jožetom leživa na bolniških posteljah. Oba imava isto težavo, vsak dan ob istem času pride sestra in nama masira nogi. Jože vpije in vzdihuje, da vsa bolnica odmeva od njegovega kričanja, ko ga nežna sestra drgne vse od pete naprej. Sam pa se tisti nedolžni stvarci le smehljam, ko se njene ročice dotaknejo moje noge. Uživam, prav junaško uživam in nagajivo pomežiknem ljubeznivim očem, ki vidijo v meni heroja.

„Le s korajžo podrgnite," ji pravim, „saj koža se ne more znucati!"

Ko sestra konča, Jože ne more prekriti svojega začudenja: „Ti, kako da tebe nič ne boli? Saj imava oba isto bolezen, toda ko masira tebe, se ji samo smehljaš, mene pa boli, da vidim ves pekel z Luciferjem skupaj."

„Tepec neumni," mu pravim, „kaj ji pa daš ta bolno nogo, daj ji ta zdravo, pa bo tudi tebe samo žgečkalo!"

POTA IN STRANPOTA

§

Dežurni poročajo

NAŠEL UKRADENO – 6. decembra zvečer je v Metliki nekdo odpeljal fička Antona Klemenčiča s Suhorja. Klemenčič je naslednji dan avto sam našel pred samskim domom Pionirja v Novem mestu.

CIGANSKA POJEDINA – Franc Grabljevič iz Češnjice pri Mirni peči je prijavil novomeškim miličnikom, da so mu 7. decembra dopoldne Cigani iz Žabjeka ukradli s traktorske prikolice 300 kg težko poginulo telico, ki jo je pripravil za odvoz v konjačijo. Ko so miličniki prišli v Žabjek, je bila razrezana telica že v ciganskih loncih.

RAZGRAJAČ – Žužemberški miličniki so 7. decembra pridržali do iztreznitve Jožeta Gnidovca iz Mačkovca pri Dvoru, ker je razgrajal v Ponikvarjevi gostilni na Dvoru. Šel bo tudi pred sodnika za prekrške.

KRAJA V AVTU – Leopold Habinc iz Novega mesta je prijavil, da mu je 7. decembra nekdo s fička odmontiral in odnesel menjalnik, kilometrski števec in prednje luči. Avto je parkiral pri skednju na Ratežu. Habinc je oškodovan za več kot 2000 dinarjev.

TUDI MILIČNIKA – 8. decembra zvečer so črnomaljski miličniki pridržali do iztreznitve Janeza Cvetkoviča iz Tribuč, ker se je nedostojno obnašal v hotelu Lahinja. Prijavili so ga tudi sodniku za prekrške. Naslednji večer je v tem hotelu razgrajal še domačin Damjan Zupančič. Lotil se je tudi miličnika, vročekrvnost pa se mu je potem ohladila, ko so ga pridržali.

VINJENA VOŽNJA – 8. decembra zvečer so novomeški miličniki pridržali do iztreznitve Antona Šimca s Pristave. Vinjen je vozil motorno kolo, ko pa so mu miličniki hoteli preprečiti vožnjo, se je nedostojno obnašal in razgrajal na postaji milice. Prijavljen je sodniku za prekrške.

RAZBIJAČI – 9. decembra popoldne so metliški miličniki pridržali do iztreznitve Stanislava Petrina iz Žitišta, Adama Oreščanina iz Bosanske Krupe, Rašida Hrničića iz Velike Kladuše in Janka Badovinca iz Radatovičev, ki so razgrajali in razbijali steklenino v metliškem bifeju. Miličniki so pridržali tudi Antona Mavrinca iz Krašnjega vrha, ker je nadlegoval miličnike. Vse so prijavili sodniku za prekrške.

MOPEDA – 9. decembra zvečer je nekdo odpeljal izpred gostilne Stricelj v Semiču moped NM 56-840, last Jožeta Kastelca iz Osojnika. Istega večera je nekdo odpeljal moped tudi Antonu Žgoncu iz Dol. Vrhpolja, moped pa so naslednji dan našli v kamnolomu pri Jedinščici.

KOKOŠI IN DENAR – 9. decembra je neznanec ukradel Mariji Kastelic iz Potočne vasi 4 kokoši. 10. decembra je Olga Globevnik iz Bršlina prijavila, da so ji tri Ciganke ukradle 500 dinarjev.

HOTEL JE V GARAŽO – 10. decembra je nekdo poskušal vlomiti v garažo Franca Kastelca na Dol. Težki vodi. Poškodoval je garažna vrata. Neznanec je bil tudi pri sosedu – prav tako v garaži.

PRED OKROŽNIM SODIŠČEM V NOVEM MESTU:

Kazen za trojico po štirih letih

Milan Terzin obsojen na štiri leta in šest mesecev strogega zapora, Draga Avbar na dve leti in deset mesecev strogega zapora, Alojz Bavdaš pa na tri leta strogega zapora – Prilastili so si najmanj 53.591 dinarjev in velikodušno sami izplačevali nadure mehanikom

Veliki senat okrožnega sodišča v Novem mestu, ki mu je predsedoval sodnik Janez Pirnat, je v sredo sklenil več let trajajočo „zadevo v Novotehninem servisu". Milan Terzin, Draga Avbar in Alojz Bavdaš, nekdanji voditelji servisne delavnice tega novomeškega podjetja, so dobra štiri leta po tistem, ko so jim prišli na sled, dočakali tudi sodbo za svoja kazniva dejanja.

Terzin je bil zaradi kaznivega dejanja grabeža obsojen na tri leta, skupaj z drugimi kaznivimi dejanji pa na enotno kazen štirih let in šestih mesecev strogega zapora. Drago Avbar so obsodili na dve leti zaradi grabeža, skupaj za drugimi kaznivimi dejanji pa na dve leti in 10 mesecev strogega zapora. Alojza Bavdaša so zaradi grabeža obsodili na leto in 6 mesecev, skupaj z drugimi kaznivimi dejanji pa na tri leta strogega zapora. Sodišče jim je izreklo tudi varnostni ukrep prepovedi opravljanja poklica, s katerim je zvezano samostojno razpolaganje z družbenim premoženjem ali njegova hramba: Terzinu za pet let, Avbarjevi za tri leta in Bavdašu za dve leti po prestani kazni. Sodbe še niso pravnomočne.

PREFINJEN GRABEŽ

Trojica je bila obtožena grabeža: od januarja 1967 do 26. oktobra 1968 so si Terzin, Avbarjeva in Bavdaš postopoma prilastili na škodo novomeške Novotehne najmanj 53.591 dinarjev, razen tega pa so si za druge delavce servisa prilastili še najmanj 37.200 dinarjev, tako da so jih izplačali v okviru medsebojnega sporazuma pod roko za nadurno delo brez evidence in po najmanj 4 dinarje več, kot bi jim pripadalo po pravilih podjetja. Po medsebojnem sporazumu so vsi trije delali tako, da od plačil strank za opravljene storitve servisa denarja v najmanj 520 primerih in v skupnem znesku najmanj 95.000 dinarjev niso v celoti odvedli v blagajno podjetja oziroma na žiro račun, prejetih vplačil pa niso prikazali v blagajniških dnevnikih.

To so lahko naredili, ker so v popoldanskem času na svoj račun popravljali avtomobile in delali za njih servise, mehanikom pa so vsak dan sproti za vsako opravljeno uro dela plačali po 10 dinarjev. Nadure je podjetje v tistem času plačevalo od 4,50 do 5,90 dinarjev. Blagajniške prejemke, ki so jih stranke plačale za popoldanska popravila, so sproti odmetavali in je bilo zato ob začetku postopka najdenih le 520 potrdil o vplačilu, na podlagi katerih je bilo mogoče rekonstruirati le del tega „divjega" dela. Kakšen je bil obseg teh poslov, je vsaj približno mogoče ugotoviti iz izpovedi mehanikov, ki so povedali, da so delali najmanj 9300 ur.

Stranke so za vsako uro plačale po 15 dinarjev, zraven pa so jim zaračunali še 11,11 odstotka davka na delo. Od tega zneska so mehaniki dobili po 10 dinarjev, preostanek pa je šel, kot je bilo ugotovljeno, deloma z nastavitvijo novih blagajniških prejemkov in delovnih nalogov v dohodek podjetja, deloma pa so si ga prilastili obtoženci. Po mnenju sodišča so si obtoženci prilastili najmanj toliko denarja, kot je bil primanjkljaj v skladišču ob inventuri 26. oktobra 1972, to je vsaj 53.591 dinarjev.

GOLJUFALI ZAVAROVALNICO

Leta 1967 so v najmanj 111 primerih za skupni inkaso najmanj 77.752,52 dinarjev opustili vknjiženje prejetih vplačil strank v blagajniške dnevnike, pripadajočo dokumentacijo pa prikrili, odvrgli ali uničili.

V teh dveh letih so vsaj devetkrat lažnivo vknjižili v blagajniške dnevnike manjše zneske, kot so jih resnično prejeli, v vrednosti 719,11 dinarjev, pri tem pa so tudi v izvode blagajniških izdatkov vpisali za to vsoto nižje zneske.

Na željo nekaterih strank so sporazumno izdali lažnive račune za zavarovalnice, vcasih tudi račune za popravilo karamboliranih avtomobilov, ki jih sploh niso popravili.

Tako so Jožetu Klančarju iz Novega mesta izdali račun za 725,88 dinarjev namesto za 436,08 dinarjev, Jožetu Unetiču iz Novega mesta za 2.134,63 dinarjev namesto za 1.569,07 dinarjev, Anici Blatnik iz Novega mesta za 2.669,65 namesto za 2.307,30 dinarjev, Antonu Grilcu iz Novega mesta za 503,63 dinarjev, čeprav je bilo popravilo v resnici vredno največ 100 dinarjev, Ivanu Vidmarju iz Škerjanč za 1.185,00 dinarjev za popravilo peugeota 404, ki ga sploh niso popravljali, Ivanu Del Fabru iz Nove Gradiške za 1.906,40 dinarjev za popravilo zastave 1300, ki je sploh niso popravljali, in Vinku Dolencu iz Novega mesta za 347,40 dinarjev za popravilo fička, ki ga tudi niso popravljali.

GOLJUFIJA Z AVTOMOBILI

Terzin je nagovoril Bavdaša, da je s pomočjo krivega računa spravil v zmoto oddelek za notranje zadeve občinske skupščine v Škofji Loki in dosegel, da je ta organ registriral fiat 850, kot da ga je legalno kupil Miha Škodlar od Crvene zastave. Terzin je spravil v zmoto pristojni organ, da je potrdil v javni listini in knjigi nekaj lažnivega, ko je napisal fiktivno kupoprodajno pogodbo, po kateri naj bi Škodlar ta avto prodal njemu. Misleč, da gre za legalno pridobljen fiat 850 in resničen prenos lastništva, je oddelek za notranje zadeve novomeške občinske skupščine to izmišljeno spremembo vpisal v register vozil in Terzinu izdal prometno dovoljenje.

Bavdaš je naredil krivo listino, ko je za v tujini registriran avto NSU – prinz, ki ga je sam kupil od tujca, izdal lažniv Novotehnin račun, po katerem naj bi kupil novega prinza za 21.937,25 dinarjev Marko Kozolc iz Šentruperta. To je storil zato, da je lahko registriral vozilo, ne da bi zanj plačal uvozne dajatve.

Po Terzinovem nagovarjanju je spravil v zmoto škofjeloški oddelek za notranje zadeve, ker je izdal lažniv račun, ta oddelek pa je potem v zmoti v javni listini in knjigi potrdil nekaj lažnivega.

Prav tako je spravil v zmoto tudi oddelek za notranje zadeve trebanjske občinske skupščine, ko je s pomočjo krivega računa o nakupu vozila zavedel oddelek, da je izdal prometno dovoljenje na izmišljenega lastnika Marka Kozolca.

Terzin, Avbarjeva in Bavdaš so se tako na lastni koži prepričali, da se tudi najspretnejši goljufi končno ujamejo in doživijo kazen: kolesa pravice meljejo sicer počasi, toda meljejo – zanesljivo.

J. SPLICHAL

OPOMBA: glede lažnega računa za zavarovalnico nam je Jože Unetič, direktor novomeške NOVOTEHNE, že letos februarja pojasnil naslednje: „Ker takrat (ob moji nesreči z avtomobilom) ni bilo mogoče v servisu kupiti nekaterih delov, sem jih kupil drugje, servis pa je izdal skupen račun. Tožilec je potem, ko sem dokazal tako ravnanje, umaknil tožbo pred občinskim sodiščem. Od tako izdanega računa torej nisem imel nobenih denarnih koristi."

– V zvezi z obsodbami zaradi grabeža in drugih kaznivih dejanj v NOVOTEHNINEM servisu nas je direktor podjetja na gornje dejstvo zdaj sam ponovno opozoril.

DVE VELIKI TATVINI

Premlada stranpota

18-letnega Martina Derganca je novomeško okrožno sodišče obsodilo na 7 mesecev zapora

18-letnega Martina Derganca, doma iz Pišec, je okrožno sodišče v Novem mestu v četrtek obsodilo na 7 mesecev zapora, hkrati pa mu je podaljšalo pripor do pravnomočnosti sodbe. To je bila kazen za dve veliki tatvini.

Derganc je v noči na 4. september letos vdrl v železno blagajno čateškega Petrolovega motela, kjer je delal kot vajenec gostinske šole. Odklenil je s ključem, ki ga je našel v predalu točilne mize, in odnesel 400 dinarjev: 300 dinarjev iz zavitka Jolande Agreš in 100 dinarjev iz zavitka Angele Sintič.

V noči na 11. september je ponovno poskušal srečo: takrat je zlezel v motel skoz okno pralnice. Potem je skušal vlomiti v garderobno omarico, kar pa mu ni uspelo. V gostinskih prostorih in v kuhinji je vzel 8 zavitkov cigaret, 10 cigar, 2 zavitka napolitank, 3 steklenice ore, natakarsko denarnico, v kateri je bilo 90 dinarjev, zlat obesek za uro Marije Javševec, 450 dinarjev in 2 zavitka osvežilnih žbčkov. Plen je bil vreden 710 dinarjev.

V tretje ni šlo več: prej ga je dosegla roka pravice.

Dve smrti na tirih

V ponedeljek okrog 12. ure je progovni obhodnik Ludvik Kamenšek, star 53 let, iz Pušjega pri Krškem pregledoval tire na progi Krško–Brežice. 600 m od krške postaje ga je zadel tovorni vlak, ki je pripeljal za njim, in ga poškodoval tako močno, da je bil takoj mrtev. 6. decembra zjutraj pa je umrla na progi v Krškem 38-letna domačinka Ana Liberšar, ki je šla na delo v Celulozo. Ko je prečkala progo, jo je lokomotiva brzega vlaka zadela tako močno, da je bila takoj mrtva.

Kolešček manj

Posavčevega Mihola so vsi poznali. In kaj bi ga ne, ko pa so imeli z njim toliko preglavic. Ni ga bilo namreč dneva in ne večera, da ne bi bilo slišati njegovega vpitja ali videti njegove postave, ko je hušknila iz ene gostilne v drugo in nazaj.

Hudo je, če mlad človek pije, še hujše, če pije preveč. Z Miholom pa je bilo najhuje, saj je bil mlad pijanec, povrhu pa je bil še malo skregan s pametjo. Rekli so namreč, da je bil eden tistih, katerim se eden od koleščkov zgoraj nekam narobe vrti oziroma ga sploh nimajo. No, saj to niti ne bi bilo tako hudo – koliko ljudi ima isto napako, pa so kljub temu na sila ugledni položajih – toda Mihol je le preveč pil . . . Kadar pa ga je imel že dodobra v riti, pa se mu je vse skupaj še bolj zamešalo. Postal je nemogoč in počel je čudne reči.

Ne boste mi verjeli, da se je sredi belega dne na sredi trga vpričo ljudi in turistov začel slačiti. Da to niti ni tako hudo in da je bilo morda celo v okviru programa za turiste, pravite? Nak, takole slačenje, prav do gat, zaprmej ni v prid našemu turizmu. Ne rečem, če bi se slekla kakšna punca; ne, to bi še jaz gledal. Toda Mihol? Ne! No, in takole v gatah je potlej brazdil po vodnjaku in šprical navzoče. Ali tisto, ko je prišel v gostilno, pa stopil med mize in gostom, seveda presenečenim, jemal kozarce in jih na dušek spil? Ali ono, ko je sunil natakarico ali se stepel z gostilničarjem? Ali še mnogo drugega? Veliko je teh reči in ljudje so začeli zmajevati z glavami.

Tudi oblast je ukrepala, a ne kaj prida, saj so strokovnjaki ugotovili, da je Mihol nerazsoden. In nato se je vse skupaj nadaljevalo, saj je končno tudi Mihol, navzlic koleščku manj, ugotovil, da mu ne morejo do živega, ko takega človeka vendar ni moč kaznovati . . .

Ljudje so njega dni rekli: vsak lonec je enkrat poln. Zdaj pa so mnenja, da verjetno tudi Miholov ni brez dna. Naj bo tako ali drugače: red mora biti in ljudje morajo imeti mir! In tako je tudi prav . . .

Glede koleščka manj pri nekaterih ljudeh pa nič skrbi, tudi za take imamo prostor!

JAKA PRAVIČNIK

Kdo vse sodeluje?

Besede Antona Medveda, načelnika za notranje zadeve sevniške občinske skupščine

Ob obisku predsednika republiškega sveta za varstvo v prometu Borisa Čižmeka-Bora ob koncu oktobra še 24 občin v republiki ni imelo svetov za varnost in vzgojo v prometu, ki naj bi zamenjali dosedanje komisije. Med njimi je tudi nekaj dolenjskih občin. Tovariš Bor je takrat tudi kritiziral predvideno sestavo sveta, ker v njegovo delo niso bili vključeni predstavniki odgovornih organov, ki morajo tudi skrbeti za varnost v prometu, od predstavnikov delovnih organizacij do sodnikov za prekrške in vodij cestnih služb.

Tovariš Medved, kakšno bo delo novega sveta? – smo vprašali.

„Predvsem naj bi imel več denarja, predvidevamo vsaj 18 tisočakov. Krog ljudi, ki sicer morajo sodelovati pri prometni varnosti, bo razen članov sveta še razširjen s 6 komisijami. To ne bo več privesek upravnega organa kot nekdanje komisije, temveč samostojen svet, ki bo odgovoren skupščini. Najprej naj bi izvedli seminar za okrog 20 učiteljev o oblikah in načinu

med paragrafi

podajanja gradiva o prometni vzgoji učencem. Da bi pritegnili kar največ učiteljev, bo svet nudil učiteljem tudi 40-odstotni popust pri praktičnih vožnjah z motornimi vozili za tiste, ki še niso vozniki."

– Druge dejavnosti?

„Vključevali se bomo v občasne akcije, kot npr. skrb za opremo vozil v zimskem času. Izvedli bomo javno tekmovanje, kjer bodo lahko sodelovali vsi občani, pod naslovom „Pokaži, kaj veš in znaš o prometu". Nihče ni skrbel za stalnejše izobraževanje voznikov, čeprav prihaja dosti novih predpisov. Imamo tudi več praktičnih težav: novomeško cestno podjetje in republiški cestni sklad ne kažeta pripravljenosti za ureditev prometnih znakov na cestah 2. reda, kot bi bilo treba. Postaja milice nima potrebnih tehničnih sredstev. Predvsem zaradi številnih nesreč v naseljenih krajih je svet na seji v ponedeljek, 4. decembra, sprejel priporočilo občinski skupščini za nabavo radarja."

A. Ž.

KRONIKA NESREČ

RATEŽ: TRČIL V VOZ – 6. decembra zvečer je Janez Penca iz Dol. Mokrega polja vozil proti Ratežu. Voz je bil naložen z drvmi, toda ni bil osvetljen. Zaradi goste megle je bila vidljivost slaba. Pri pralnici peska na Mokrem polju je za vozom pripeljal z avtomobilom Bogdan Krašna iz Škocjana in trčil v neosvetljena drva. Škode je za 3000 dinarjev.

KOČEVJE: PREKUCLJAJ – Na cesti Breg–Kočevje se je zaradi poledice pripetila 7. decembra ob 4.55 nesreča, v kateri je bilo za 4500 din škode. Andrej Šepec iz Ljubljane je vozil poltovorni avto proti Kočevju. Pri Bregu ga je začelo zanašati, trčil je v obcestni kamen in se prevrnil na njivo. Voznik je bil trezen.

KOČEVJE: NEPREVIDNOST – Ivanka Glavač iz Kočevja je 7. decembra ob 17. uri stopila na Trgu zbora odposlancev v Kočevju s pločnika na cesto, ne da bi se prepričala, če je cesta prosta. Avto, ki ga je vozil Vlado Hajdinjak iz Rajndola 5, jo je podrl, da je obležala na cesti nezavestna in s hudimi poškodbami. Odpeljali so jo v ljubljansko bolnišnico. Voznika so miličniki preskusili z alkotestom, ki je pozelenel do polovice, zato so ga odpeljali še na odvzem vzorca krvi za preiskavo.

DOBRAVA: TRČENJE NA MOSTU – 7. decembra dopoldne se je Ljubljančan Marjan Lapajne z avtomobilom peljal po mostu čez Krko v Dobravi. Ko je bil sredi mostu, mu je naproti pripeljal s tovornjakom Anton Kumar iz Golučnika. Lapajne je zavrl, vendar je na spolzkih deskah začelo avto zanašati in je trčil v tovornjak. Škode je za 7000 dinarjev. Poškodovanega Hasima Bacića so nezavestnega odpeljali v bolnišnico, nekaj odrgnin pa ima tudi Kumar.

NOVO MESTO: PREPOVEDANO – 8. decembra je Martin Vesel iz Uršnih sel zavijal z osebnim avtomobilom s Ceste herojev na Cesto talcev, čeprav je to prepovedano. Za njim se je peljal Jože Košiček iz Novega mesta in se zaletel v Veselov avto. Škode je za 4000 dinarjev, Košiček se je pa laže poškodoval.

NOVO MESTO: S PARKIRIŠČA – 8. decembra popoldne se je Miha Šlajkovec z Malega Slatnika z avtomobilom pripeljal na Cesto talcev prav tedaj, ko je s parkirišča pri Košakovi gostilni pripeljal s tovornjakom Anton Vukšinič iz Kostanjevice. Vozili sta trčili, škode je za 2000 dinarjev.

GORJANCI: DIRKA – 8. decembra okrog 23. ure sta se čez Gorjance vračala proti Novemu mestu Milan Luzar s Pristave pri Stopičah in sovaščan Ivan Kastelic. Prvi je imel kolo s pomožnim motorjem, drugi moped. Odločila sta se za dirko, ki pa se je končala na vrhu Gorjancev, kjer je Luzarja zaneslo v jarek in se je huje poškodoval. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico. Škode je za nekaj desetakov.

CEGELNICA: AVTO IN AVTOBUS – 9. decembra sta v Cegelnici trčila osebni avto, ki ga je vozil Valentin Levstek iz Podgore pri Prečni, in avtobus, ki ga je vozil Zvone Urbanc proti Prečni. Škode je za 500 dinarjev.

NOVO MESTO: ZANESLO GA JE – Novomeščan Ilija Jankovič se je 10. decembra peljal iz Bršlina proti mestu. Pri Cestnem podjetju ga je dohitel Jože Ribič iz Irče vasi. Jankovič mu je dal znak, naj ga prehiti, zato je Ribič pritisnil na plin. Takrat pa je njegov avto začelo zanašati in je trčil v Jankovičevega. Škode je za 4000 din.

ŠEMIČ: NA LEVO V AVTO – 10. decembra dopoldne je Jože Kapš iz Črnomlja v Semiču zavijal na dvorišče pred hotel, takrat pa mu je naproti pripeljal Ljubljančan Milan Ilinec. Avtomobila sta trčila, škode je za 4500 dinarjev.

POGOVOR S SOPOTNICO

6. decembra se je Dušan Krulc iz Kapel med vožnjo pri Malem vrhu blizu Brežic preveč pogovarjal s 16-letno sopotnico J. O. in premalo pazil na cesto. Zato se je, potem ko je zapeljal na bankino, zaletel. Sopotnica se je težko poškodovala, na avtomobilu pa je za 8.000 dinarjev škode.

DVA BREZ IZPITA

V soboto sta na križišču pri Krškem trčila mopedist Anton Rešetar iz Malega Podloga in Branko Kmetec. Oba sta bila brez izpita. Rešetar je pripeljal v križišče z mopedom, takrat pa se je iz Leskovca pripeljal z avtomobilom tudi Kmetec, ki ni upošteval znaka STOP in je zaprl mopedistu pot. V nesreči si je mopedistov sopotnik Martin Rešetar zlomil roko in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico. Kmetec je pobegnil, vendar so ga še isti dan izsledili. Škode je za 3.000 dinarjev.

OGENJ V PROSVETNEM DOMU

V soboto okrog druge ure je začelo goreti na hodniku podstrešnih sob v Prosvetnem domu v Gornji Straži, kjer je tudi gostinsko podjetje, krajevni urad, trgovina in nekaj stanovanj. Milena Lubej je požar opazila, poklicala še sostanovalce in so ogenj pogasili. Poklicni gasilci iz Novega mesta niso imeli več kaj gasiti, ker so ogenj prisebni stanovalci že prej zadušili in preprečili veliko škodo. Kaže, da je začelo goreti zaradi slabih dimnih naprav.

●●●

PRIDRŽANI – 10. decembra so metliški miličniki pridržali Joza Pagića in Jureta Jukića iz Sinja, ker sta razgrajala v Žgajnarjevi gostilni na Krasincu. Prijavili so ju sodniku za prekrške. Novomeški miličniki pa so tega dne pridržali Novomeščana Jožeta Novaka in Jožeta Knafelca ter Janeza Kastelca z Vrha pri Otočcu, ker so se tepli v bifeju na Otočcu. Pridržali so tudi Jožeta Klobučarja z Verduna, ker je razgrajal v stopiški gostilni. Vse so prijavili sodniku za prekrške.

ČETRTKOV INTERVJU

Ne samo za ograje!

Franc Avsec: »Raje se pomenimo o pristojnostih kot o reorganizaciji KS«

Predsednik komisije za samoupravljanje in politični sistem pri občinski konferenci Zveze komunistov Franci Cvelbar je želel, naj bi današnji gost četrtkovega intervjuja, tajnik novomeške krajevne skupnosti Franc Avsec, povedal, kako mestna krajevna skupnost urejuje zadeve občanov: kaj je pri delih njenega, koga pritegne k sodelovanju, kdaj dejavnosti samo organizira. Prav tako naj bi Franc Avsec povedal, ali je krajevna skupnost s tolikšnim številom prebivalstva (okoli 15.000) še lahko kos nalogam, ki jih dobiva – tudi z ustavnimi

dopolnili, ali se že čuti potreba po večjem številu krajevnih skupnosti v Novem mestu in, ne nazadnje, kdo dandanes predstavlja (navzven) mestno samoupravo: ali krajevna skupnost ali občina (uprava) ali kdo drug (organizacija, posamezniki?).

Tajnik Franc Avsec je odgovoril: „Naj ponovim, da ureja naša krajevna skupnost vsa gospodarska, komunalna in druga vprašanja po svojem svetu, komisijah in občasnih odborih, ki jih imenuje za opravljanje določenih dejavnosti na področju komunale, za kar so prebivalci voljni seči tudi v svoj žep. Za kulturo, socialno skrbstvo, zdravstvo in podobno pa dodatnih denarjev iz ljudskega žepa ni, čeprav ljudje niso proti, da se tudi to ureja. Za te dejavnosti krajevna skupnost predvsem organizira in usmerja delo, ki ga financirajo občinska skupščina, TIS, skupnost otroškega varstva, ZKPO in drugi. V pomoč svetu, njegovim komisijam in odborom so SZDL, ZK in druge organizacije, seveda pa se tako sodelovanje lepše kaže na podeželju kot v mestu.“

„Bi lahko kaj več povedali o sodelovanju z organizacijami?“

„Na seji sveta krajevne skupnosti smo spregovorili o tem, kako bi učinkoviteje organizirali družbeno-politične organizacije. Glejte, zdaj deluje na našem območju po devet organizacij SZDL in ZK (brez OO ZK v delovnih organizacijah) in 3 organizacije ZB. Če bi le-te imele usklajevalna (povezovalna) telesa, bi bilo dogovarjanje lažje, kar bi nedvomno koristilo tudi krajevni skupnosti kot celoti.“

„Nič še niste povedali o tem, koliko krajevnih skupnosti bi morali imeti, da bi bile tovrstne samoupravne skupnosti še bolj kos nalogam.“

„O reorganizaciji krajevne skupnosti naš svet še ni razpravljal, zato o tem ne morem reči kaj več. Kljub temu bi rad povedal, da smo v Novem mestu že imeli dve krajevni skupnosti, poleg novomeške tudi samostojno v Bršlinu, ki pa ni zaživela in je bila na željo občanov 1966 priključena novomeški.“

„Torej menite, da bi bila novomeška, se pravi ena krajevna skupnost, še vnaprej kos nalogam.“

„Nedvomno bi krajevna skupnost taka, kot je, tudi v prihodnje lahko živela, seveda pa bi morala imeti precej večje pristojnosti: na področju komunalnega urejanja, otroškega varstva in drugod. Vse, kar sodi h komunali, je zdaj v pristojnosti komunalnega podjetja, dejavnost pa financira občina mimo krajevne skupnosti, čeprav je leta že nekajkrat dokazala, da je sposobna za kaj več kot za popravila mestnih ograj. Spomnimo se samo vseh treh uspešnih referendumov za šolstvo! Kar zadeva vprašanje, kdo predstavlja Novo mesto, pa tole: laže je o tem govoriti na podeželju, kjer ni sporno, kje je center odločanja. Pri nas pa niti primernih prostorov nimamo: tako skriti so, da človek prej najde pot na občino . . .

Moje vprašanje: Zanima me, kakšno obrazložitev ima KS Mali Slatnik za neuspeh ob letošnjem referendumu in še, ali kaj razmišljajo o ponovitvi referenduma. Tajnik Ivan Tekstor naj tudi pove, doklej bo svet še brez predsednika.“

I. ZORAN

Prejšnji četrtek so imeli v Kovinarju v gosteh odbornike občinske skupščine. Predsednik Avgust Avbar je v novi proizvodni dvorani kolektivu izročil plaketo Novega mesta, ki mu jo je za uspehe na samorastniški poti podelila občinska skupščina – (Foto: S. Mikulan)

SZDL PO TITOVEM PISMU:

Zdaj pa zares: konec životarjenja?

Tretjina krajevnih organizacij še vedno ne kaže znakov življenja – Članarina: nepobrana

Več sestankov, boljše razprave, novi odbori in boljša povezava z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami – to so zunanji znaki, da se je v krajevnih organizacijah Socialistične zveze v novomeški občini (po pismu tovariša Tita in razpravi o SZDL na občinski konferenci ZK) stanje izboljšalo.

„Od 54 organizacij jih dobra tretjina še vedno ne živi in dela tako, kot od njih zahtevamo,“ ugotavlja sekretar občinske konference SZDL Franc Bartolj. „Nekatere do nedavnega niti vodstva niso imele, npr. Bršlin, Novo mesto – II. teren, Šentjernej, Mokro polje. Še huje je, ker marsikje članstvo sploh ni prešteto in kjer ni ne duha ne sluha o kakšni evidenci. Ugotavljam, da je tako stanje v organizacijah, ki so bile do zdaj brez odborov, in nekaterih drugih, kjer se odbori niso sestajali. Znano je,“ poudarja sekretar Bartolj, „da so na splošno take tiste krajevne organizacije v mestu in na podeželju, kjer se komunisti niso dovolj odločno vprašali, kaj počne SZDL kot njihova politična partnerka.“

Mnogi imajo navado meriti delo organizacije po uspešnosti blagajnikov. Pobiranje članarine v krajevnih organizacijah SZDL je po ugotovitvah Franca Bartolja zelo žalostno. Razen častnih izjem (Novo mesto–I. teren, Mali Slatnik itd.) dolguje članarino članstvo v velikem številu krajevnih organizacij. Sekretar občinske konference je prepričan, da je eden izmed razlogov za malodušje tudi v tem, da so ljudje pozabili na Socialistično zvezo kot naslednico Osvobodilne fronte.

„Socialistično zvezo v krajevnih organizacijah moramo postaviti na trdne noge, sicer ni upati, da bi bile kaj prida akcije, ki jih je dolžna izvesti,“ podčrtuje sekretar Bartolj. Te akcije pa so: evidentiranje možnih kandidatov za odbornike, poslance in druge družbeno-politične funkcije (do zdaj v občini 194 evidentiranih); javne razprave o vseh pomembnih zakonskih osnutkih o delegatskem sistemu; naloge v zvezi z organiziranjem kmetov v zadrugah; vsestransko proučevanje in odpravljanje socialnih razlik; akcijski načrt za pomoč ostarelim in družbene podpore potrebnim občanom in vrsta drugih nalog s področja starostnega zavarovanja kmetov, otroškega varstva itd.

I. Z.

O stanovanjski problematiki!

Komisija za družbenoekonomske odnose pri občinski konferenci ZMS Novo mesto bo jutri, 15. decembra, ob 16. uri v dvorani družbenopolitičnih organizacij v Novem mestu na Kristanovi 16 (otroški vrtec nad občino) pripravila javno mladinsko tribuno o stanovanjski problematiki. Na tribuni bosta sodelovala predsednik občinske skupščine Novo mesto Avgust Avbar in direktor Dominvesta Miha Hrovatič.

V Adamičevi

smo bili enotni, pravi Roman Zelnik, predsednik gradbenega odbora

– Adamičeva ulica je v Novem mestu prva, ki je v celoti komunalno opremljena s samoprispevki stanovalcev ob njej, pravi Roman Zelnik, ki ga je Jože Murn pred leti predlagal za predsednika odbora za komunalno opremljanje te ulice.

Greznice v naši ulici so puščale odplake in smrad, zato smo se najprej odločili za graditev kanalizacije, se spominja Zelnik leta 1969. Ljudje s 53 hišnih številk so bili takoj za samoprispevek po 1.500 din.

Za kanalizacijo je prišla na vrsto javna razsvetljava. Ta dela je vodil predvsem Mile Petrovič. Ko so luči zasvetile, so sklenili: asfaltirali bomo ulico z odcepi.

– Načrte za rekonstrukcijo ulice smo imeli že 1970; ker ni bilo izvajalca, je prišla na vrsto šele letos. Denar je dal komunalni sklad, nekaj je primaknilo Elektrotehnično podjetje. Pred začetkom del je bilo nekaj težav z lastniki zemljišč, ker so zahtevali prevelike odškodnine. Na-

posled so zemljo odstopili brezplačno, tako odločitev pa podpisali v zapisniku.

Ko je Adamičeva že dobila asfaltno prevleko, so prišli na vrsto od 50 do 100 m dolgi odcepi. Stanovalci ob našem odcepu smo prispevali po 2.000 din, podobno so samoprispevek uvedli še stanovalci ob drugih dveh odcepih.

Roman Zelnik pravi, da je najbolj vesel tega, da so ljudje spoštovali sporazumni dogovor.

Asfaltirano in komunalno urejeno Adamičevo ulico so slovesno odprli za dan republike.

Slabi kadri

Na drugi seji občinske konference ZMS Novo mesto, ki je bila v nedeljo, 10. decembra, v mali dvorani Doma JLA v Novem mestu, je imel uvodno besedo Franc Šali. Govoril je o delu in nalogah zveze mladine v okviru sprejete resolucije na III. konferenci ZKJ. Nato so razpravljali o delu občinske konference ZMS. Ugotovili so, da ta ni delala najbolje, predvsem zaradi slabe kadrovske sestave in nesoglasij v vodstvu in predsedstvu konference. Zato zastavljeni program ni bil izpeljan.

MINI ANKETA

Nove cene za varstvo otrok (po premožnosti staršev) so med novomeškimi materami sprožile veliko pogovorov. Ene se z njimi strinjajo, druge se bojijo, da bodo tiste otroke, za katere bodo starši zaradi večjih osebnih dohodkov plačali več, v otroške ustanove raje jemali. Kaj menijo o tem nekatere Novomeščanke?

ANGELCA SPUDIĆ, uslužbenka: „Po novih cenah bom odslej za varstvo otroka plačevala 25 dinarjev več kot prej. To se mi ne zdi veliko. Do takih cen je moralo priti, saj tiste matere, ki imajo manjše dohodke, visokih cen ne bi zmogle.“

ANGELA PELKIĆ, upokojenka: „Na te nove cene se ne spoznam veliko. Jaz sem stara mama, pa sem prišla po vnučke. Vseeno se mi zdi, da je cena previsoka, saj mora hčerka za dva

250 otrok

otroka odšteti okoli 600 dinarjev.“

MARIJA DOLINAR, delavka: „V primerjavi s privatnim varstvom so cene v vrtcih večinoma primerne. Če pa pomislim na tiste, ki ne dobivajo otroških doklad, ker imajo osebni dohodek nad 1000 dinarjev na osebo, pa je cena za te odločno premajhna.“

ANGELA ŠTANGEL, kvalificirana delavka: „Z novo ceno in določenimi procenti se povsem strinjam. To je ena izmed poti, po kateri bomo prišli do ugotovitve, da nam še veliko manjka, da bi res vsi malčki živeli v enakih pogojih.“

KRISTINA PLUT, upravnica vzgojnovarstvenih zavodov: „Ko smo se odločali za nove cene, smo na sestanek povabili vse starše otrok, ki so pri nas v varstvu. Najvišja cena, ki jo starši plačujejo za otroka, je 315 dinarjev. To znaša 70 odstotkov od ekonomske cene (450 dinarjev), ker imajo ti starši nad 1200 din na družinskega člana. 270 dinarjev (60 odstotkov ekonomske cene) prispevajo tisti, ki imajo 900 do 1200 din na družinskega člana. 50 odstotkov (225 din) prispevajo starši, ki imajo 600 do 900 din na družinskega člana; v prvi, najcenejši skupini pa so starši, ki plačajo 135 din za otroka ali 30 odstotkov od ekonomske cene. Do 1. septembra so vsi starši plačevali po 200 dinarjev, od 1. septembra pa plačujejo po novem ceniku in doslej ni bilo še nobene odjave. Prav tako naj pomirim vse, ki se bojijo tistih z velikim odstotkom, da so za nas vsi otroki enaki. Omenim naj še, da matere še naprej prosijo za sprejem, tako da imamo vsega skupaj sedaj že nad 250 prošenj.

J. PEZELJ

Recitacije in pesmi

Tudi mladinci in mladinke v Beli cerkvi so dan republike preživeli slavnostno. V obširnem kulturnem programu so se zvrstili recitatorji in pevke, program pa so popestrili še s kvizom.

NOVOMEŠKI PROMET SKOZI PARAGRAFE:

Omejitve za vozila s tablico L

Po tesnih novomeških ulicah in v prometnih konicah ni več dovoljeno poučevati kandidatov za šoferje – Z vozili, ki imajo tablico L, ni več možno na parkirišča s parkirnimi urami – Ugodnosti za invalide

Prejšnji teden so na novomeškem Glavnem trgu spet začele tiktakati avtomatske parkime ure, postavljene pred meseci, hkrati pa so začele veljati tudi druge določbe odloka o ureditvi cestnega prometa v Novem mestu. Pooblaščena oseba, miličniki, inšpektorji in drugi so medtem tudi že začeli nadzorovati, kako ljudje spoštujejo odlok.

Več smo o parkiranju osebnih vozil in tovornjakov pisali prejšnji teden, tokrat pa si pobliže oglejmo, kaj novi odlok še dovoljuje oziroma prepoveduje.

Invalidom, ki uporabljajo motorna vozila, prirejena za invalide, je dovoljeno v Novem mestu parkirati, ne da bi morali plačati parkirnino (kjer so parkirne ure), lahko pa se bodo za daljši čas ustavili in parkirali tam, kjer je s prometnim znakom za druge uporabnike cest dovoljeno le ustavljati vozila. Odlok tudi določa, da morajo biti vozila invalidov v vseh primerih označena s posebno nalepko, ki jo bodo dobili pri občinskem upravnem organu, pristojnem za promet (v gasilskem domu).

Odlok prepoveduje dostavo, nakladanje in razkladanje blaga med 5.30 in 8. uro dopoldne ter popoldne med 13. in 16. uro na nekaterih glavnih ulicah in cestah v Novem mestu (podrobnejše navedbe so v 27. členu). Na teh cestah in ulicah velja tudi neomejena prepoved za žaganje drv.

Z novim odlokom je prepovedano poučevati kandidate za voznike osebnih motornih vozil po Detelovi in Jenkovi ulici, Mej vrti, v Muzejski in Trubarjevi ulici, po Novem trgu in De Franceschijevi ulici (42. člen), na nekaterih ulicah in cestah pa so omejitve. Med 5.30 in 7. uro ter od 13. do 15. ure je prepovedano poučevati kandidate na Cesti komandanta Staneta, Glavnem trgu, Partizanski cesti (do mostu čez Težko vodo), Cesti herojev in Zagrebški cesti. Na parkiriščih z avtomatskimi parkirnimi urami ni dovoljeno učenje parkiranja in opravljanje izpitov – kljub plačilu parkirnine.

Omejitev velja tudi za poučevanje s tovornjaki in tovornjaki s priklopniki. Poučevanje je dovoljeno le med 7. in 13. uro ter od 15.30 do 5.30, in sicer samo na naslednjih cestah in ulicah: na Cesti herojev, Ljubljanski cesti, Cesti komandanta Staneta, Glavnem trgu, Partizanski cesti, Šmihelski cesti, Zagrebški cesti, Karlovški cesti, na Trdinovi, Kotarjevi in Kristanovi ulici ter Nad mlini.

Novomeška kronika

MESTO BREZ ZEBER – Meščani lahko že dalj časa prečkajo cesto po mestu, kjer hočejo in brez strahu, da bi morali za nepravilno prečkanje plačati kazen. Vseeno bi morali pristojni vsaj pred vsemi šolami in drugimi ustanovami le poskrbeti za varnejše prečkanje in narisati zebre.

SILVESTROVANJE UPOKOJENCEV – Društvo upokojencev tudi letos pripravlja za svoje člane silvestrovanje. Pričelo se bo ob 20. uri v društvenih prostorih. Vsi zainteresirani se naj prijavijo pri točilni mizi v društvu.

97 KRVODAJALCEV – Prejšnji teden se je na transfuzijskem oddelku oglasilo 97 krvodajalcev. Tokrat je prišlo iz šentjernejske Iskre 53 delavcev, medtem ko je bil iz novomeških podjetij odziv majhen.

NOVEMBRSKA AKCIJA USPELA – Društvo SRS za boj proti raku je v novembru pripravilo akcijo za zbiranje starega papirja in krp. V Kočevju, Krškem in Novem mestu so občani, predvsem pa šolska mladina, zbrali 9770 kilogramov starega papirja in 350 kilogramov krp. Sredstva, ki so jih zbrali s to akcijo, so namenjena za izdajo publikacije o zgodnjem odkrivanju raka in za gradnjo onkološkega inštituta. Naslednja zbiralna akcija bo prihodnje leto v mesecu aprilu.

TRŽNICA – NOGAVICE IN OBUTEV – Ta teden je na tržnico zavilo bolj malo branjevk, tako da je bil spodnji del tržnice prazen. Zato pa je bilo toliko več prodajalcev čevljev, skajastih jopičev, rokavic in nogavic. Cene: jajčka 130 do 140 din, pomaranče 7 din kilogram, banane 7 din, korenček 5, mandarine 10 din, čebula 5 din, fižol 13 din, suhe slive 10 din, kostanj 8 din, limone 10 din, česen 25 din, krompir 2 do 3 din, hruške 10, solata 7, cvetača 8 din, kisla repa 4 din za krožnik, kislo zelje 6 din kilogram, jabolka 5 do 7 din kilogram in skodelica smetane 4 dinarje.

ROJSTVA – Rodile so: Slavka Matko iz Kolodvorske 2 – dečka, Jožica Vranešič z Mestnih njiv 4 – Jožeta, Milica Turk iz Kotarjeve 4 – Polonco in Radmila Rastoder iz Jerebove 8/a – Raška.

POGREBI – Umrli sta: Frančiška Žefran v 85. letu starosti, gospodinja iz Gotne vasi 23, in Jožefa Krejan v 74. letu starosti, družinska upokojenka iz Šukljetove ulice 29.

– Ena gospa je rekla, da bi morali v Novem mestu prenehati skrbeti za nadaljnji naraščaj, saj čaka na nov vrtec že nad 250 malčkov . . .

POBUDA JE PRIŠLA ŠE O PRAVEM ČASU

Izgnanci: bo naš glas imel odmev?

Zaposlenim skrajšano delovno dobo, kmetom izgnancem ugodnosti kmetov-borcev – Novi pokojninski zakon ne sme prizadeti vojnih izseljencev

„Bila sem veselo presenečena, ko sem nedavno tega brala, da izgnanci le nismo čisto pozabljeni," je zapisala v pismu uredništvu bralka, ki je sama okusila grenko mladost v taborišču. Tudi veliko drugih izgnancev iz Posavja in Obsotelja pozdravlja pobudo medobčinske sekcija izgnancev v Brežicah po priznanju nekaterih ugodnosti.

Dokazano je, da slovenski izgnanci niso slučajne žrtve zadnje vojne, ampak žrtve vnaprej premišljene raznarodovalne politike. Množično izganjanje naših ljudi je imelo en sam cilj: uničiti slovenski narod, tako da bi na tem ozemlju za vedno zamrla slovenska beseda.

Izgnanci so morali v nemških taboriščih trdo delati. Nacisti so gledali v njih samo poceni delovno moč in za slabo oskrbo so jim veliko odtegovali. Borni zaslužek so jim jemali tudi tako, da so ga izgnanci obvezno nalagali na hranilno knjižico. Vojna leta so jim minevala v pomanjkanju in garanju. V izgnanstvu so morali na delo že 14-letni otroci in delovni teden je tedaj imel po 50 in 60 ur.

Nekateri izgnanci so še aktivni, toda ravno zdaj zastavljajo vprašanje o skrajšani delovni dobi na 30 let za ženske in na 35 let za moške. Novi zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju predvideva namreč 35 in 40 let, kar bi te ljudi močno prizadelo. Izgnanci razen tega predlagajo, da bi jim k dobi v taborišču prišteli še 30 odstotkov, v nekaterih primerih pa jim priznali dvojno dobo.

Za kmete izgnance predlaga medobčinska sekcija, naj bi jih obravnavali tako kot kmete borce. S tem bi pomagali najrevnejšim slojem in omilili socialne razlike.

Ti ljudje so se po vojni vrnili v prazne domove in mnogi si niso sploh več opomogli. Vsak dan starejši so in vedno manj jih je. Zares zgrešeno bi bilo žrtvovati interese revnega izgnanca za splošno dobro, če je država zahtevala od ZR Nemčije odškodnino tudi za izgnanstvo.

J. TEPPEY

Predavanja

V brežiški občini so že od srede novembra predavanja za nerazporejeno prebivalstvo. Tokrat je na dnevnem redu pregled političnih dogodkov v svetu in prikaz nalog, ki čakajo odbore za splošni ljudski odpor po krajevnih skupnostih. Z dopolnilnim izobraževanjem so zaključili doslej v Cerkljah, na Čatežu, na Bizeljskem, v Krški vasi, v Sromljah, v Pišecah in na Veliki Dolini. Obisk predavanj je povsod zelo dober.

Nevarno križišče bizeljske ceste in priključka na novi savski most v Brežicah. Konec ceste so pred kratkim označili z zebrasto desko, zato že manj voznikov zapelje v ograjo in na vrt pred stanovanjske hiše. Ljudje, ki tam stanujejo, menijo, da bi križišče morali osvetliti – (Foto: J. Teppey)

NOVO V BREŽICAH

LUTKOVNA SKUPINA iz Dobove bo konec meseca gostovala v Brežicah. Otrokom iz mesta in okolice bo zaigrala igrico v okviru letošnjega praznovanja novoletne jelke.

AVTOŠOLA ima zdaj tudi v brežiški občini bolje označene avtomobile, ki jih vozijo kandidati za vozniške izpite. Na strehi imajo vozila za učenje montiran razločen napis „AVTOŠOLA" in ta je zvečer osvetljen.

UČENCI OSNOVNIH ŠOL pripravljajo program za kulturni nastop na srečanju pionirskih odredov 23. decembra. Tedaj bo v Dobovi občinska pionirska konferenca, na kateri bodo najboljšim odredom podelili priznanja.

PRI AGRARII razmišljajo o možnostih za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela. V tem primeru bi kazalo osamosvojiti trgovino, kmetijstvo, vrtnarijo in kooperacijsko dejavnost.

KMEČKE POKOJNINE, ki jih bodo začeli izplačevati 1. januarja 1973, bodo odvzele precej skrbi občinski socialnovarstveni službi. Pokojnino bodo prejemali nad 75 let stari kmetje. Med njimi je marsikdo, ki bi ga sicer morala podpirati občina.

V PODJETJIH NIČ OBDARITEV. Delovne organizacije so te dni prejele priporočilo komiteja občinske konference ZK, občinske konference SZDL in sindikalnega sveta, naj denar, ki so ga namenile za novoletno obdaritev otrok zaposlenih, nakažejo v skupni sklad Zveze prijateljev mladine. S tem bi dosegli, da dedek Mraz ne bi delal razlik. Do zdaj se je namreč dogajalo, da so bili nekateri otroci po trikrat obdarovani, drugi komaj enkrat ali pa so nanje sploh pozabili.

V TRGOVINI AGRARIE s sadjem in zelenjavo smo v soboto zabeležili takele cene: cvetača 7 din, česen 13 in 20, brstični ohrovt 6,50, paradižnik 9, kisla repa 6, kislo zelje 4,80, špinača 9, zelje v glavah 1,30, grozdje 9, limone 7, ananas 10,50, hruške 9,50, jabolka 4,40 in 6, banane 7,40 din kilogram in jajca 0,70 ter 1,20 din kos.

BREŽIŠKE VESTI

LJUDI MANJKA

Kdo bo plezal?

Nezanesljive zveze

Ta nesrečni telefon! Malo se obrne vreme, pa je že vse narobe. Na pošto in na center za vzdrževanje TT linij v Brežicah tedaj kar dežujejo pritožbe.

Vodja centra Karel Cerjak ne pomni, da bi že kdaj imeli toliko dela kot zadnji mesec. Nešteto žic je bilo potrganih, drogovi so ležali na tleh tja od Sevnice in Mirenske doline do Šentjerneja, Bregane in Bistrice ob Sotli.

Ekipa je že od 19. novembra zunaj od jutra do večera, pa še ne more vsem ustreči. Premalo delavcev je za tako obsežno in hribovito ozemlje. Vseh skupaj jih je devet: vodja, pet monterjev, dva odstranjevalca napak in šofer.

Delo je naporno, ljudje so premočeni in prezebli, ker delajo v dežju in snegu, in ko še kdo zboli, je ekipa takoj oslabljena. „Saj bi še zaposlili koga, pa se ljudje ne pulijo za terensko službo," pravi tovariš Cerjak. Če bi dohodki spodbujali delavce za tovrstni poklic, bi jih laže dobili, tako pa si mnogi raje poiščejo mirnejše delo, da gredo ob dveh lahko domov. Vremenske ujme pa jih ne brigajo ne v petek in svetek.

Vse te težave bodo odpravljene šele, ko bodo telefonske linije speljane po kablih. V Brežicah je kabliran novi del mesta. Kabel je speljan še do železniške postaje, vendar nanj ne morejo priključiti ničesar več. Delno je to urejeno tudi v Sevnici, Krškem in Krmelju, večina naročnikov pa je povezana s svetom po žicah, ki jih vsak čas lahko poškoduje neurje in seveda sneg.

J. TEPPEY

Miloš in Svitan

Neizprosna resnica o nenadni tragični smrti Miloša Kovačiča in njegovega sina Svitana iz Brežic je hudo zadela vse, ki so ju poznali, najbolj pa njune najbližje. Prijatelji in sodelavci so s pokojnim Milošem izgubili plemenitega človeka, komunista in družbenega delavca, ki so ga cenili in spoštovali.

Miloš Kovačič se je rodil 1927 na Bizeljskem kot kmečki sin. Vojno je preživel s starši v izgnanstvu. Ko je 1950. leta odslužil vojaščino, se je zaposlil pri občinski skupščini v Brežicah. Zadnjih enajst let je bil načelnik oddelka za družbene službe in splošno upravo.

Delal je zavzeto in še posebej se je posvetil načrtom za razvoj šolstva,

MILOŠ KOVAČIČ

zdravstva in otroškega varstva v občini. Smrt ga je iztrgala okolju, ko je bil na svojem mestu najbolj potreben. Del sebe je „vgradil" v novo šolo v Brežicah, ogromno si je prizadeval, da bi otroci v Cerkljah dobili lepše prostore, da bi mladi rod na Bizeljskem čimprej dočakal preureditev šole, in da bi do spomladi postavili v Brežicah nov otroški vrtec. Imel je še toliko načrtov! Nenadoma smo ga zgubili, z njim vred pa njegovega trinajstletnega sina, ki je komaj začel živeti.

Tudi odvoz smeti se bo v Krškem podražil. Glede smetarske službe občani nimajo pripomb, odkar je stanovanjsko podjetje kupilo specialni avtomobil za higienični prevoz odpadkov – (Foto: Jožica Teppey)

S PODRAŽITVIJO SE BO ZBRALO 253.000 DIN VEČ

Tu dinar, tam dva in žep bo prazen

Dražja voda, odvoz smeti in druge komunalne storitve – Za investicije v vodovodno omrežje še ne bo denarja – Zbrati bo treba milijon dinarjev

Podražitve so tu. V hišo bodo prinašali večje račune za vodo, za kanalščino in smetarsko službo. Tisti, ki uporabljajo vodo iz črpalnega sistema krškega vodovoda, bodo plačevali več vodarine kot porabniki iz gravitacijskega vodovoda na Senovem.

Za delovne organizacije v Krškem je nova cena 2,40 din za kubični meter vode (prej 2,20 din), za gospodinjstva 1 din (stara cena 80 par).

Na Senovem bodo poslej plačevali vodo za gospodinjsko porabo po 0,80 (prej 0,50), delovne organizacije in drugi porabniki pa po 2 din (stara cena 1,50 din). Pavšalni mesečni prispevek za tiste, ki nimajo vgrajenih vodomerov, se je povečal od 2 na 3 din na osebo v Krškem, na Senovem pa od 1,5 na 2,5 din. Kmečka gospodarstva bodo plačevala podvojen pavšalni znesek, na glavo živine. Večji prispevek je predviden tudi za graditelje stanovanjskih hiš in drugih objektov povsod tam, kjer ni števcev.

Podražitev vodarine utemeljuje Komunalno stanovanjsko podjetje „Kostak" s kreditnimi obveznostmi in novimi investicijami. Na leto odplačuje skoraj 300 tisočakov. S podražitvijo komunalnih storitev se bo zbralo nekaj nad 253 tisoč dinarjev, od tega okoli 160 tisočakov od vodarine. V podjetju menijo, da bodo s tem komaj krili vzdrževalne stroške, zato pričakujejo za nove naložbe pomoč širše družbene skupnosti.

V načrtu imajo nov zbiralnik na Trški gori in dodatni rezervoar na Vidmu, da bi z njim uravnovesili pritisk in se izognili vedno pogostejšemu pomanjkanju vode v omrežju. Tudi na Roševem bregu nameravajo zgraditi zbiralnik s črpališčem, saj prebivalci zdaj zaradi nizkega pritiska v vodovodnem omrežju ne morejo uporabljati bojlerjev in pralnih strojev. Vse to bo veljalo blizu milijon dinarjev.

J. T.

Topli vrelci

Tudi prihodnje leto bodo na kostanjeviškem območju nadaljevali raziskovanje termalne vode v globinah. Do sedaj so napori že rodili sadove. V Kostanjevici so med vrtanjem naleteli na termalno vodo, ki meri 26,6 stopinj Celzija. Občinska skupščina Krško je sodelovala pri teh investicijah. Do sedaj so raziskave veljale 500 tisoč dinarjev.

O šivanju

Na Senovem bo delavska univerza Krško priredila 70-urni šiviljski tečaj. Pričel se bo 18. decembra. Tečaj je namenjen začetnicam in te bodo svoje znanje lahko dopolnile v nadaljevalnem tečaju. Oba tečaja bo vodila strokovna učiteljica zadrske tovarne šivalnih strojev „Bagat".

Obrtna zadruga

Šestnajst zasebnikov se v Krškem združuje v novoustanovljeno obrtno zadrugo. Člani se ukvarjajo z gradbeno in njej sorodno dejavnostjo. V okviru zadruge bo delal računovodski servis in ta bo sprejemal delo tudi za obrtnike, ki niso vključeni vanjo.

Nove organizacije ZK

Komisija za organizacijo in razvoj pri občinski konferenci Zveze komunistov v Krškem poskuša popraviti sestav članstva in vključiti v ZK več žensk ter neposrednih proizvajalcev. Trenutno se ogrevajo za ustanovitev štirih novih organizacij ZK v delovnih kolektivih: v brestaniškem Sigmatu, v krškem Labodu in v Lisci na Senovem.

Milijoni drugam

Člani krajevne organizacije ZB NOV iz Kostanjevice so se na občnem zboru v nedeljo, 10. decembra, spotaknili ob slabo založenost trgovine z gradbenim materialom. V občini so razdelili precej posojil borcem za graditev in obnovo stanovanj, večina denarja pa se je odlila drugam. Kostanjevičani so kupovali predvsem v Šentjerneju, Senovčani pa v Kozjem, ker jim Preskrba iz Krškega ni mogla ustreči. Nekdanji borci so še predlagali ustanovitev komisije, ki bo poskrbela, da bo v njihovem mestu odprla trgovski lokal še kakšna druga trgovska hiša.

OBETI 1973

Kmet investira

Živinoreja in nasadi

Enota za kooperacijo pri Agrokombinatu v Krškem je te dni skupaj s svetom kooperantov sestavila plan naložb v zasebno kmetijstvo za prihodnje leto. Vrednost investicij ocenijo na več kot 15 milijonov dinarjev.

V investicijski program je vključenih 429 kmečkih gospodarstev, ki bodo prispevala levji delež: nad 11 milijonov v denarju, materialu in delu. Sklad za kreditiranje zasebnega kmetijstva pri republiškem izvršnem svetu naj bi krški občini namenil 2,25 milijona, Dolenjska banka bo načrtu pomagala z 1,23 milijona dinarjev, manjši vsoti pa bosta prispevala še občinska skupščina Krško in kolektiv Ljubljanskih mlekarn.

Investicije so usmerjene predvsem v tiste kmetijske panoge, za katere so v krški občini najboljši naravni pogoji. Več kot 7 milijonov je namenjenih razvoju živinoreje. V vinorodnih predelih bodo nadaljevali obnovo vinogradov. S trto bodo zasadili 60 ha. Širili bodo sadovnjake in povečali nasade črnega ribeza in jagod.

Znatna sredstva predvideva investicijski program tudi za nakup mehanizacije in kmetijske opreme. Ker ugotavljajo strokovnjaki, da v občini skorajda ne primanjkuje več malih kmetijskih strojev, bodo prihodnje leto kupovali večjo mehanizacijo, ki si je posamezniki ne morejo privoščiti. Razumljivo je, da bi tako opremo morale kupovati strojne skupnosti. Zaenkrat jih v občini še ni, njihovo ustanovitev pa že pripravljajo v Velikem Mraševem, v Podlogu, v Dolenji vasi skupaj s Pesjem ter v Dobravi – Prekopi.

KRŠKE NOVICE

STROKOVNA SLUŽBA Agrokombinata bo tudi za letošnjo zimsko sezono pripravila več predavanj za kmete kooperante. Za pridelovalce mleka se bodo predavanja vrstila do konca januarja, mesec dni kasneje pa bodo strokovni posveti za vinogradnike, in pridelovalce jagodičja. Živinorejci bodo dobili strokovne napotke v marcu. Tako bo vsakdo poslušal predavanja o stvareh, ki zadevajo njegovo gospodarjenje.

POGOSTO DEŽEVJE je v krški občini znova sprožilo vprašanje o podvozih pod avtomobilsko cesto Ljubljana–Zagreb. Voda v njih slabo odteka in ob vsakem dežju so za nekaj časa neprehodni. Odborniki so zato zahtevali, naj te stvari dokončno reši skupščina.

PREDSEDSTVO občinske zveze prijateljev mladine je v četrtek na razširjeni seji razpravljalo o pripravah na osrednjo občinsko proslavo 30-letnice Zveze pionirjev Jugoslavije, o pripravah na občne zbore DPM in občinsko konferenco. Ob tej priložnosti so prisotni sprejeli okvirni program praznovanja novoletne jelke. Tudi letos bo dedek Mraz obiskal oddaljene kraje in šole.

ODBOR BRESTANIŠKE krajevne organizacije SZDL si je že planiral delo za prihodnje leto. Sodelovati bo moral pri reševanju nekaterih komunalnih vprašanj v stanovanjskem naselju Dore, pri ureditvi gasilskega doma in mosta čez potok Brestanico.

ZA OBMOČJA, na katerih nameravajo ustanoviti strojne skupnosti, pripravljajo kmetijski strokovnjaki zimsko izobraževanje. Tako bodo ustregli predvsem željam kmečke mladine, ki želi ostati na vasi in sodobno gospodariti na kmetiji.

V KRŠKEM JE vsak dan več prosilcev za stanovanje. Če bodo podjetja začela združevati sredstva pretežno za družbeno gradnjo, čakanje ne bo predolgo. Skupščina in družbenopolitične organizacije se zavzemajo za takšno vlaganje. Le tako lahko upajo na dodelitev stanovanja tudi delavci z majhnimi prejemki, tisti, ki sedaj niso mogli privarčevati deleža za dodelitev posojila za individualno gradnjo.

KRŠKI TEDNIK

PRED OBRAVNAVO NA OBČINSKI SKUPŠČINI

Kmetove težave tudi veterinarjene

Dipl. veterinar Boris Stariha: Šele prihodnje leto rešitev iz kadrovskih težav. Cene storitev enake že od leta 1964/65!

Veterinarji pravijo, da imajo cene svojih storitev že brado, le kaj se ta še ni dvignilo sem od leta 1964? Marsikdaj pa je še za takšno storitev težko najti denar pri hiši, ko ni niti za kruh in sol. Tako je zlasti pri malih kmetih; ekonomska cena storitve naj hitro znese pol cene bolnega pujska z npr. 40 ali 60 kg. Kot ni mladih kmečkih gospodarjev, na teren ni mladih veterinarjev. „V Sevnici so za oglase porabili skoraj ta eno plačo, poskušali so še z osebnimi razgovori, pa so komaj prišli še do enega veterinarja," pravi tovariš Stariha.

– Kakšne so bile kadrovske težave sevniške veterinarske postaje?

„Po letu 1970 smo izgubili enega osemenjevalca, zatem je šel v pokoj še veterinarski inšpektor. Dva veterinarja nisva bila kos vsemu delu. Redno delo klavnice v letošnjem letu terja stalno kontrolo, ki jo nisva opravljati veterinar, vsaj 3 dni podobnega dela je tudi v krmeljski klavnici. Končno smo le pridobili še enega veterinarja, z novim letom dobimo tudi veterinarskega tehnika. Prevzeli bomo osemenjevanje v občini, stekla bo proga Blanca– Pokek–Trnovec. Kmetijski sklad je za te namene že nabavil avto."

– Kakšno je stanje črede?

„Zmanjšuje se reja volov, kar je bila še pred leti značilnost kozjanskega dela občine. Občutno se po-

BORIS STARIHA: „V ponedeljek prevzamemo osemenjevanje živine v občini. Stekla bo proga do Trnovca, kar je bila dolgoletna želja občanov."

zna vpliv odkupa mleka, zato je vse več krav molznic. Kmet v preteklosti ni bil še bolj napreden, ker se ni čutil varnega, da bi več privezoval," meni dipl. veterinar Mihev.

– Druge težave veterinarske službe?

„V republiki bi moral veljati enoten cenik storitev, le-tega bi bilo treba dopolnjevati glede na posebne razmere kmetijskega okoliša. Veterinar ne more opravljati službe brez avtomobila. Sedanja cena kilometrine po samoupravnem sporazumu je nemogoča. Bilo je nekaj obljub za popravke, vendar se je medtem marsikaj podražilo, od bencina dalje. Za tako ceno z osebnimi vozili ne bodo več vozili."

– Stališče do kmečkih društev za vzajemno pomoč?

„Na območju občine delujeta dve: v Šentjanžu in Kamenci. Oba okoliša sta primerna za dejavnost društva, ker gre tod za večje število pravih kmetov. Težava pa bi bila drugod, na malih kmetijah, kakršnih je največ. V teh društvih je mnogo neplačanega amaterskega dela, ljudje poznajo drug drugega, težko pa bi bilo ob večjih nesrečah."

– Gibanje števila storitev?

„Lani je bilo 1470 storitev, cepili smo 4200 prašičev; letos je bilo 1150 storitev, cepili pa smo le 3000 prašičev. Predvsem zaradi kontrole v klavnicah je v zaostanku preventiva, posebno tuberkulinizacija živine. Razmere na terenu kažejo, da je še vedno okrog 1000 pripustov nepriznanih plemenjakov. Šele prihodnje leto bo zaradi novih moči start tam, kjer smo ostali pred 4 leti."

Poročilo o veterinarski službi na ponedeljkovi seji občinske skupščine je bilo prvo te vrste. Kot je dejal tovariš Stariha pred to razpravo, je bilo doslej dosti upravičene in neupravičene kritike, slednja je bila dostikrat izrečena v ihti, vsem je namreč težko ustreči.

A. ŽELEZNIK

JELOVEC: HOČEJO TRGOVINO

Prebivalci Jelovca, Lipovca, Okiža, Križa, Planine in Gaberja si že dolgo želijo, da bi na Jelovcu odprli trgovski lokal. V Boštanj, Krmelj ali celo Sevnico je namreč predolga pot za najnujnejša živila. Morda pa bi bil nekdanji gostinski lokal pri Murencu primeren za preureditev v trgovino?

B. D.

Prevolje: čakajo črpalko

Prebivalci zaselkov Prevolje in Križa pri Zavratcu so se veselili, da jim bo po ceveh novega vodovoda do dneva republike že pritekla voda. Kljub prizadevanjem namreč ne morejo dobiti ustrezne črpalke za prečrpavanje vode v vodni hram na Gomili iz zajetja, ki je 70 metrov niže. Če bodo dobavitelji držali besedo, bodo dobili črpalko morda v začetku novega leta.

K. Z.

VEDNO ISTI!

V tednu požarne varnosti so sevniški gasilci v sodelovanju s postajo milice pregledovali tovornjake in druga javna vozila, da bi videli, kako so vozila opremljena za boj proti ognju. V enem dnevu so pregledali 61 tovornjakov; 40 jih je imelo gasilne aparate v redu, kar pri 17 so bili pomanjkljivi, pri 4 voznikih pa so bili celo prazni. Pri domačih voznikih so opazili, da so pomanjkljivosti vedno pri istih. Poglavitna težava pri vsem tem je, da je pomanjkljiv zakon, ki ne predpisuje velikosti gasilnega aparata za različno težka vozila, ravno tako je rok za letne preglede predolga doba. Premajhen gasilni aparat in zavest voznika, da ima zaščito zoper nevarnost, bi bila v resnični nevarnosti kaj slaba tolažba!

OCENA OBEH REFERENDUMOV

Kako še uspešneje naprej?

Zahvala vsem občanom – Kjer so bili izidi glasovanja slabši, tam več pozornosti!

Kljub nadvse ugodnemu izidu referenduma za šolstvo in otroško varstvo ter glasovanju o združitvi skladov delavskega in kmečkega zavarovanja je uspehe obeh referendumov večina razpravljavcev na seji širokega političnega aktiva v Sevnici minuli četrtek ocenjevala v luči, kako v bodoče delati, da bi bilo še boljše!

Samoupravna zavest občanov in pripravljenost, da tudi s svojimi prispevki pomagajo pri reševanju tako perečega vprašanja, kot je šolstvo v občini, je velika, to je pokazala tako lepa udeležba na voliščih navkljub slabemu vremenu, še bolj pa seveda volilni izidi. Prihodnje leto pa so pred nami volitve. Kot je pokazal primer ob zadnjih referendumih, je uspeh lep povsod tam, kjer je tudi sicer bogata dejavnost krajevnih skupnosti, drugih krajevnih dejavnikov in ne nazadnje tudi prisotnost občinskih predstavnikov in organov. Redke izjeme, kjer je bil uspeh referenduma slabši, kažejo na pomanjkljivosti ravno pri tem delu. Tem vasem in zaselkom bo treba zato posvetiti več pozornosti.

Kako doseči, da bodo tudi zbori volivcev bolje obiskani? Na vsakem sestanku bi morali prebrati vsaj pregled sklepov, da bi občani lahko presodili, kaj se je naredilo in kaj ne, odborniki pa bi morali o ugotovitvah zbora sproti obveščati občinsko skupščino. Poslanci so doslej premalo hodili med ljudi tudi po manjših krajih. Kritično so ocenjevali tudi dejavnost mladih. Ob številnih akcijah so namreč premalo sodelovali. Temu vprašanju naj bi, kot so ugotavljali, posvečali tudi starejši več pozornosti in mlade pritegovali k družbenemu udejstvovanju v vseh organih, saj bo sicer kljub uspehom vse manj aktivistov. Politični aktiv je izrekel občanom priznanje za veliko zavest, vsem aktivistom, ki so žrtvovali mnogo ur za skupno stvar, pa bo občinska skupščina poslala še pismeno zahvalo.

Studenec: delavci želijo prevoz

V sevniško industrijo hodi iz Ponikev, Rovišč, Zavratca, Studenca in drugih zaselkov nad 40 delavcev. Že večkrat so na raznih sestankih izrazili željo, da bi delovne organizacije in drugi organi omogočili avtobusni prevoz za te delavce. Večina se jih namreč vozi s kolesi in mopedi, kar bo v bližnji zimi povzročilo vsekakor dosti obolenj in bolezenskih izostankov z dela. Z dobro voljo bi verjetno uspeli zaposliti delavce teh krajev v dopoldanski izmeni.

K. Z.

KRMELJ: ZA LEPŠO PODOBO KRAJA

Kot običajno je bilo tudi na zadnjem zboru volivcev v Kremlju dosti razprave o komunalni urejenosti mesta. Prihodnje leto bo namreč že 30. obletnica smrti 13 talcev, zato bodo ta dan v bodoče praznovali kot krajevni praznik, do takrat pa bi bilo treba še marsikaj urediti. Izredno pereči sta vprašanji obnove asfaltne prevleke cest v kraju, vodovod in s tem tudi kanalizacije. Prihodnje leto bo krajevna skupnost uredila odvoz smeti, še vedno pa niso nič zalegle zahteve za prestavitev osemenjevalne postaje, ki vsekakor ne sodi med stanovanjske bloke, kjer je sedaj. Krajevna skupnost tem nalogam materialno ne bo kos, čeprav ne manjka volje.

B. D.

TRŽIŠČE: OBNOVLJENI MOST

Pred referendumom je stekel brez posebnih slovesnosti promet preko obnovljenega mostu čez Mirno v Tržišču. Most ima 30 ton nosilnosti, vozišče pa je široko 6 metrov. Objekt predstavlja veliko pridobitev za vso dolino, predvsem pa za krmeljsko Metalno, ki bo po krajši poti lahko vozila tudi težje tovore. Most je prav gotovo najlepši ob vsem toku reke.

B. D.

SEVNIŠKI PABERKI

ZAKAJ NEZANIMANJE ZA VZGOJO SAMOUPRAVLJAVCEV? Občinska konferenca ZMS Sevnica je pretekli mesec razen svojim aktivom poslala vabila za udeležbo na seminarju za mlade iz delovnih kolektivov tudi vodstvom delovnih organizacij; le-te bi nosile tudi del stroškov. Za vodstvo seminarja so imeli namen naprositi ugledne strokovnjake in politične delavce, podobno, kot je bilo to že na oktobrskem seminarju. Žal so šele po roku dobili prijave iz le redkih delovnih organizacij: delovodstva Elektra (3 udeležence), trgovine Merx (4) in kmetijskega kombinata (2); do ponedeljka pa ni bilo še nobene prijave iz velikih kolektivov, kjer je na stotine mladih. Vsekakor odnos, ki je še po Titovem pismu vreden ostre graje!

ZANEMARJENA STAVBA – Kot da bi pozabili na stari zdravstveni dom! Okolica zgradbe na Dobravi je tako zapuščena, da je za to nekdaj lepo urejeno zgradbo prava sramota. Verjetno pa je tako tudi s stanjem same zgradbe. Odkar so dom zapustili zdravstveni delavci, je pač ostalo vse skupaj prepuščeno samo sebi, glede na bodoče namene te zgradbe pa bi bilo treba z njo odgovorneje ravnati.

KAKŠNO POKOPALIŠČE? Do vključno 22. decembra bo v mali sejni sobi občinske skupščine razgrnjen projekt za razširitev sevniškega pokopališča in tudi mrliške vežice. Stanovanjsko podjetje želi, da si občani načrte ogledajo in dajo pripombe, sedaj ko je še čas.

LONČARJEV DOL: PREVOZ DELAVK LISCE – Napočil je zimski čas, z odhajanjem na delo in z dela je tako za oddaljene še večja težava. Delavke Lisce želijo, da bi vozil delavski avtobus podobno kot šolski. Eden teh avtobusov se sedaj vrača celo prazen, ko bi lahko pobral nekatere delavke popoldanske izmene.

ULICE KOT VAŠKE POTI – V Sevnici je dosti raznih gradbišč, nadalje neurejena lesna skladišča ipd., odkoder vozila ob slabem vremenu nanašajo na ulice velike količine blata. Celo od oračev, ki obračajo stroje na vaških poteh, terjamo, da za seboj ceste posnažijo, zato bi kazalo v mestu prijeti tudi voznike tistih tovornjakov, ki nanašajo nesnago.

POROKE – V soboto sta se na sevniškem matičnem uradu poročila le dva para: Jože Pajtler iz Kremena in Brigita Požun iz Vranja ter Jože Zapušek iz Mrzle Planine in Marija Jazbinšek iz Podgorja.

SEVNIŠKI VESTNIK

OBČINSKA STANOVANJSKA ZAKONODAJA:

Novi odlok za gradnjo stanovanj

Po odloku 6 odst. od bruto OD za stanovanjsko gradnjo, samoupravni sporazum pa omogoča tudi 8 odst. Večina delovnih organizacij bo najverjetneje sprejela stopnjo, kot jo določa samoupravni sporazum

Ni kazalo, da se bo zapletlo pri stopnjah. Prvotni predlog je bil sicer za 6 odstotkov namesto sedanjih 4, na posebnem sestanku direktorjev in predsednikov delavskih svetov pa so predlagali višjo stopnjo – 8 odstotkov. O tem je bil nato minuli četrtek na razpravi občinske skupščine dosežen kompromis. Za prelaganje razprave ni bilo več časa, saj mora biti občinski sveženj s področja stanovanjskega gospodarstva v veljavi že z novim letom.

Tako izločeni denar za stanovanjsko gradnjo pa se bo delil: tisti, ki se bodo odločili za 6-odstotno stopnjo, bodo morali nameniti od tega kot prispevek v solidarnostni sklad 2 odstotka, po 2 odstotka za združevanje sredstev v obliki oročenja, preostala dva odstotka pa bi bila na voljo delovnim organizacijam za prosto razpolaganje. Po 8-odstotni stopnji pa bi gospodarskim organizacijam ostali 4 odstotki.

Koliko bo zgrajenih novih stanovanj v 5-letnem obdobju, kot ga zajema program stanovanjske gradnje, ni znano, ker morajo delovne organizacije izdelati svoje programe do spomladi. Na osnovi predvidene vsote, ki naj bi jo v petletnem obdobju zbrali, naj bi se v tem času nateklo za družbeno gradnjo nad 23 milijonov dinarjev, kar bi pomenilo (po gradbeni ceni 4000 din za površinski meter stanovanjske površine) 240 enosobnih stanovanj, 144 dvosobnih in 96 trisobnih.

Kot je bilo rečeno v razpravi, bo treba kar najresneje skrbeti za večjo stanovanjsko gradnjo, saj sicer gospodarstvo in družbene službe ne bodo dobile novih strokovnjakov, če ne bo na razpolago dovolj stanovanj. Delovne organizacije, npr. DANA z Mirne, so doslej uspešno reševale stanovanjska vprašanja s posojili delavcem za zasebno gradnjo; tako je od 50 delavcev, kolikor jih je doslej dobilo posojila, rešilo svoj stanovanjski problem 48 delavcev. Takih stanovanj bo zgrajenih dosti tudi v prihodnjem obdobju. Kot je to na videz ugodnejša rešitev stanovanjskega problema delavcev – za delovno organizacijo pomeni tudi rešitev vprašanja za večje število zaposlenih – pa pomeni to tudi izreden napor za delavce med gradnjo, kar nedvomno vpliva tudi na zmanjšanje storilnosti v tovarni.

Nova stanovanjska zakonodaja pomeni velik napredek. Iz solidarnostnega sklada bo mogoče podpirati gradnjo ali nakup družbenih stanovanj za revnejše občane, mlade družine, ki sicer ne morejo do stanovanj, pomeni pa tudi vir za pomoč pri stanarinah revnejšim občanom, ki ne bi zmogli večjih stanarin. S skupnim oročanjem bo mogoče reševati tudi stanovanjske težave manjših organizacij in ustanov, s skupnim dogovarjanjem pa je zagotovljen vpliv vseh, ki v te namene prispevajo tako, da v daljšem obdobju ne bo nihče prikrajšan.

A. ŽELEZNIK

»ZADEVA INKOT«

Podpora sklepom

Komite ZK Trebnje podpirajo tudi druga politična vodstva

Razmere v trebanjskem podjetju Inkot, kjer je direktor Pavle Jurglič s svojo samovoljo hudo kršil samoupravne pravice delavcev in s tem tudi statut ZKJ, zaradi česar ga je občinski komite ZK izključil iz vrst komunistov, so obravnavala tudi vodstva drugih družbenopolitičnih organizacij.

Tako je izvršni odbor občinske konference SZDL o tem razpravljal prejšnji teden in sklenil podpreti stališča in sklepe občinskega komiteja in občinske konference ZK Trebnje. To pomeni, da ne daje politične podpore Pavletu Jurgliču na mestu direktorja, saj je le-ta zakrivil dejanja, nevredna te funkcije v podjetju, in to prav v času, ko se vsa družba prizadeva uveljavljati samoupravne družbene odnose.

Enako kot izvršni odbor občinske konference SZDL Trebnje so izrekli podporo občinskemu komiteju in konferenci ZK tudi občinski sindikalni svet, predsedstvo ZZB NOV Trebnje in predsedstvo občinske konference ZMS.

MIRENSKI BORCI:

Delovno leto

V začetku meseca so se sestali mirenski borci na letni skupščini. Tudi nadalje bo to organizacijo vodil njen dosedanji predsednik Ludvik Golob. Od 198 borcev, kolikor jih šteje organizacija, jih je bilo v preteklem letu 33 odst. vsestransko delavnih. Tesno sodelujejo s krajevno skupnostjo zlasti glede splošno ljudskega odpora in civilne zaščite. Člani so dosti pomagali ekipi Zastava filma iz Beograda pri kar najbolj vernem prikazu dela v vojnih pogojih za snemanje dokumentarnega filma.

Borci vedo, kaj pomeni zdravnik za kraj, zato so tudi sprejeli javno grajo novomeškemu zdravstvenemu domu glede nezasedenosti mirenske zdravstvene postaje z zdravniki. Borci bi želeli tudi več mest za klimatsko zdravljenje članov v toplicah. Za celo občino je na razpolago pri komunalnem zavodu za zdravstveno zavarovanje le 10 mest, česar se lahko poslužujejo kmetje borci, ostali pa v delovnih kolektivih. Ravno tako so menili, da komunalni zavod prepočasi rešuje vloge za priznanje posebne delovne dobe za udeležence NOB. Sekcija internirancev na Mirni je prosila občinski odbor ZB za večjo denarno pomoč v prihodnjem letu. Člani bi radi obiskali nekatere kraje, kjer so trpeli, vendar vseh izdatkov ne zmorejo sami.

VOLILNI PROGRAM:

Nad pričakovanji!

Mnenje poslanca Marjana Jenka: »Dajejo vsi odborniki dovolj podpore predsedstvu?«

Poslanec republiškega zbora Marjan Jenko se vestno udeležuje sej občinskih skupščin in zasedanj ostalih forumov. Občinska skupščina je na zadnji seji ocenjevala tudi svoje delo v luči pisma predsednika Tita, čeprav

bo treba še počakati na politično oceno, ki jo bodo dale družbeno-politične organizacije. Ocenjevali pa so tudi izvajanje volilnega programa. Poslanec Marjan Jenko je o tem na seji dejal:

„Volilni program se zadnji dve leti dobro uresničuje, celo nad vsemi našimi pričakovanji. Vsa občinska skupnost je v izredno razgibanem razvoju. Posebno razveseljiv je gospodarski razvoj. V tem pa se skriva tudi nevarnost: ravno ta razvoj namreč povzroča še večje pomanjkanje strokovnih kadrov, kar bi lahko, če temu vprašanju ne bi posvetili več pozornosti, ogrozilo ves nadaljnji razvoj."

V razpravi pa se je dotaknil tudi dela odbornikov:

„Ali spremlja aktivnost članov predsedstva občinske skupščine tudi dovolj velika aktivnost vseh nas odbornikov? Dajemo dovolj podpore številnim pobudam in delu organov? Vedno ni dovolj aktivne razprave, marsikdo je o določenem vprašanju raje tiho, kritizirati pa prične na drugem mestu. To odgovornost bi morali razčistiti v razpravi o oceni dela občinske skupščine. Poleg drugih zahtev do uslužbencev uprave, bi se morali zavzemati za stalno in redno usposabljanje delavcev v službah uprave. Tudi v občini bo treba zaostriti odnos inšpekcijskih služb do vseh nalog, za katere so pristojne, zgolj kritika razmer ne zadostuje. Podobno je z odgovornostjo organov pregona."

Pobuda občinske skupščine za oceno celotnega dela in njenih organov in služb je v tem času vsekakor upravičena. Sprejete ugotovitve bodo omogočale boljše delo, slika pa bo še popolnejša po politični oceni, v katero se morajo vključiti vsi dejavniki v krajevnih skupnostih in drugih sredinah, kjer odborniki živijo in delajo.

A. Ž.

IZ KRAJA V KRAJ

MIRNA: NAGRADE ZA PROSLAVO 3. VDV – Ob počastitvi dneva republike je predsednik krajevne skupnosti Mirna Ivan Janežič podelil knjigi Gubčeva brigada Bojanu Klenovšku in Boštjanu Dežmanu za napisane naloge „Po poteh tretjega bataljona VDV", ki ima na Mirni domicil. Posebni nagradi je podelil še pionirski organizaciji osnovne šole Mirna in Stanetu Pečku za kulturno delo ob proslavljanju podelitve domicila 3. bataljona VDV na Mirni leta 1971 in kulturni program na proslavi letošnjega krajevnega praznika na Mirni.

ZAGORICA PRI MIRNI: HOČEJO VODOVOD – Občani tega kraja in Selskih gor so že pričeli graditi vodovod. Zajezili so studenec, ki izvira nad dolino. Iz njega bodo dobili poceni in dobro pitno vodo.

TREBELNO: IZTERJATI PRISPEVKE ZA VODOVOD – Trebeljani še vedno nimajo vode iz vodovoda, čeprav teče voda že v šoli. Kot je dejal odbornik iz teh krajev na zadnji seji občinske skupščine, manjka še okrog 30 tisočakov za glavni vod. Kot je bilo pojasnjeno na to vprašanje, stališče Trebeljanov za vedno novo družbeno pomoč preseneča, saj npr. občani Sela gradijo podoben vodovod z neprimerno manj pomoči. Baje leži na Trebelnem pri občanih še za okrog 60 tisočakov v podpisanih pogodbah za pristop k vodovodu, ki so izterljive.

DOL. PRIMŠTAL: NAJPREJ VODOVODNI ODBOR – Osnovne zamisli vodovoda za te kraje, predvsem to, odkod voda, so narejene. Vodo bi lahko imela tudi tretja vas – Rodine. Najenostavnejše napajanje vodovoda bi lahko izpeljali iz stiškega vodovoda. Najbolje bi bilo, če bi iz vseh treh krajev čimprej izbrali člane vodovodnega odbora, ki bi skrbel za izvedbo akcije.

HUDIJE: TEŽAVE Z ROMI – Čeprav je letos uspelo nekaj družin Romov razseliti, jih je v okolici Račjega sela, posebno Hudij, še vedno dosti. Neprijetnosti so s konji in osli, ki jih imajo te družine. Postaji milice v Trebnjem je naložena kontrola nad temi družinami.

MOKRONOG: TEŽAVE S KRUHOM – Na trebeljanskem in v Mokronogu porabijo vsak dan le okrog 400 kg kruha, to pa se zdi novomeški pekariji tako malo, da se jim ga, kot pravijo, dnevno ne izplača voziti. Da se večje količine zaradi redkejših prevozov ne bi posušile, bi si lahko trgovci pomagali s plastičnimi vrečkami, kruhu pa so dodane tudi primesi, da se ne kvari. Morda bi na to tržišče posegli zasebni peki?

TREBANJSKE NOVICE

Kočevski krvodajalci so letos nazadnje oddajali kri 5. in 6. decembra. Kot vsako leto, tako so tudi tokrat načrt odvzemov krvi v kočevski občini presegli. Tokrat smo posneli krvodajalce pri malici, ko so že darovali kri (Foto: J. Primc)

Dovolj je ugotavljanj »treba je«

Več rezervnih vojaških starešin v ZK – Komunist ne sme biti delaven le na sestankih, se pravi z jezikom, ugotovili na sestanku ZRVS

Na razširjeni seji upravnega odbora Zveze rezervnih vojaških starešin (ZRVS) občine Kočevje, ki je bila pred kratkim, so zelo zavzeto razpravljali o pismu predsednika Tita, dogovorili so se o proslavitvi dneva JLA, izvolili komisijo za informativno dejavnost in komisijo za strokovne izpite.

Ugotovili so, da je bilo v občini že mnogo razprav, ki pa so le nekoliko preveč načelno ugotavljale, kaj je treba storiti; zdaj pa je že čas, da se zadolži vsakega posameznika, kaj in do kdaj je treba narediti. Nekateri so tudi opozorili, da je bila ZRVS doslej preveč strokovna in premalo politična organizacija.

Analiza je pokazala, da je premalo rezervnih vojaških starešin članov ZK. Zato bodo zadolžili krajevne organizacije ZRVS, da bodo predlagali za sprejem v ZK vse rezervne vojaške starešine, ki zaslužijo, da so člani ZK. Za sprejem v ZK bodo predlagali tudi mladince, katere bodo predvideli za sprejem v vojaške oziroma oficirske šole. Pogovorili pa se bodo tudi z vsemi starešinami, ki so iz kakršnegakoli vzroka izstopili iz ZK.

Opozorili so tudi, kakšen mora biti lik komunista. Tako ni dovolj, da je komunist delaven samo na sestanku osnovne organizacije (se pravi „z jezikom"), ampak mora biti prizadeven in zgleden povsod. Še vedno so v vrstah ZK tudi taki, ki ne pomagajo k reševanju posameznih zadev, ampak delajo celo zmedo med ljudmi.

Sklenili so, da bodo naredili za uspešnejše delo tudi akcijski program, razen tega pa še program strokovnega izobraževanja in program družbeno-političnega izobraževanja. Razen tega so sklenili predlagati delovnim organizacijam, naj ne pretiravajo pri novoletnih darilih poslovnim sodelavcem.

REKLI SO

ALOJZ PETEK, javni tožilec za območje občin Kočevje in Ribnica: Odkar je v Dolenjskem listu pisalo, da bo tožilstvo predlagalo, da je treba za osem občanov preveriti, odkod jim premoženje, se je oglasilo že šestnajst občanov, češ da so oni vse pošteno zaslužili.

LADO GAŠPARAC, tajnik AMD in Likovnega salona: Če že podeljujemo razne nagrade za različne zadeve, potem uvedimo v občini še nagrado „zlati polž" za hitro reševanje raznih problemov ...

RAČUNALNIK JE POZDRAVIL GOSTE:

»Želim vam produktiven dan!«

Priprave za organizacijo računalnega centra

Prikaz daljinske obdelave podatkov s terminalom so organizirali za predstavnike kočevskih delovnih organizacij 7. decembra Združeno KGP Kočevje v sodelovanju z iniciativnim odborom za ustanovitev računskega centra v Kočevju in predstavniki Republiškega računskega centra. Ta odbor vodi inženir Branko Abramovič.

Predstavniki delovnih organizacij so se strinjali, da bi za potrebe kočevskega gospodarstva organizirali računski center in pooblastili iniciativni odbor, naj pripravi vse potrebno v zvezi z ustanovitvijo. Zanimali so se tudi za prednost takega centra in seveda, koliko bi organizacija računskega centra veljala.

Člani iniciativnega odbora bodo do konca januarja zbrali vse potrebne podatke in pokrenili vse, kar je potrebno za organizacijo tega centra. Ugotovitve bodo posredovali vsem delovnim organizacijam, ki se bodo morale nato v mesecu dni odločiti, če bodo stopile v ‚zadrugo', ki bo organizirala računski center.

J. P.

Proslava dneva JLA

V Kočevju bo proslava dneva JLA 21. decembra zvečer, so sklenili na zadnjem sestanku občinskega odbora ZRVS. Za organizacijo proslave je zadolžena mestna organizacija ZRVS. Predvidoma bo na njej nastopila tudi delavska godba, ena izmed šol in pripadniki vojaške enote iz Ribnice. Po proslavi bo v hotelu tovariško srečanje starešin in zabava. V počastitev dneva JLA se bodo pomerile ekipe ZRVS iz Kočevja in enote iz Ribnice v streljanju, šahu in kegljanju.

DROBNE IZ KOČEVJA

LAČNI OTROK – Mednarodni sklad „Lačni otrok" iz Zagreba je razposlal nekaterim občanom v Kočevju prošnjo za pomoč lačnim otrokom po svetu. Na hrbtni strani pretresljive slike prestradanega otroka je kratek opis namena tega sklada. Glavni tajnik dipl. ing. Vladimir Palček pravi med drugim: „Vedno bolj se soočamo z žalostno ugotovitvijo, da večina ljudi trpi zaradi podhranjenosti, mnogi pa za lakoto tudi umirajo. Ta kruta usoda najhuje zadeva nedolžne otroke. Dejstvo, da otroci umirajo od lakote, je huda obtožba našega časa in vsakega posameznika. Človeštvo namreč ni lačno zato, ker bi nas bilo preveč, ampak zato, ker dobrine niso pravilno razdeljene."

PREŠERNOVE KNJIGE in koledar za leto 1973 so naročniki prejeli. Pri pregledu spiska zaupnikov smo bili zelo presenečeni. Veliko govorimo zadnje čase v Kočevju o kulturi, toda na področju občine Kočevje so samo štirje poverjeniki Prešernove družbe: dva v mestu in po eden v Fari in Livoldu. Temu primerno je tudi število naročnikov. Vsekakor je to bedna slika pripravljenosti razširjanja poljudnega narodnega čtiva, razumljivega preprostemu ljudstvu. Pri sestavljanju programov za razvoj kulture bi morali upoštevati tudi to!

TEČAJ Avtomoto društva Kočevje za kandidate, ki so se prijavili za opravljanje vozniških izpitov, je bil pred kratkim končan. Zadnji teoretični izpit za letos je bil 12. decembra. Kdaj se bodo začeli izpiti za leto 1973, bo odvisno od vremena in od načrta izpitov. O tem lahko dobijo tisti, ki jih to zanima, podatke v pisarni Avtomoto kluba v domu telesne kulture v Kočevju, soba št. 20/I.

UBOGI DEDEK MRAZ – Bliža se čas, ko bo treba obdariti otroke. Miklavž s tem ni imel težav, čeprav so se cene in sneg odtalili, saj tukaj pomaga vedno neusahljiv žep staršev, starih mam, tetk, botrov in še cela vrsta „žlahte", ki polni nastavljene sklede in krožnike. Težje bo pa dedku Mrazu, ki v glavnem računa na žep družbe in to v hudi bitki za likvidnost. Upajmo, da bo dedek Mraz vsaj toliko iznajdljiv, kakor Miklavž. Še bo že moral znajti, če si želi obvarovati svoj ugled, za katerega moramo priznati, da peša iz leta v leto.

NOVI ŠESTMESEČNI TEČAJ za pridobitev višje kvalifikacije za poklicne šoferje se je pričel 8. decembra. Združenje šoferjev in avtomehanikov SRS, podružnica Kočevje, bo poskrbela za dobro znanje kandidatov, kakor je storila že pri prejšnjih tečajih. Podrobna pojasnila o tečaju in programu še dobijo v pisarni podružnice v domu telesne kulture v Kočevju v sobi št. 19/I. Kandidati se lahko še prijavijo za tečaj.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V novembru na območju matičnega urada Kočevje ni bilo rojstev. Poročilo se je 5 parov. Umrli so: Marija Tekavec, gospodinja iz Pricerkve 9, 71 let; Alojz Petrovič, parketar iz Kočevja, Kidričeva IV, 38 let; Ivan Verhovšek, avtoelektričar iz Kočevja Podgorska V/blok, 49 let in Antonija Cetinski, upokojenka iz Livolda 60, 74 let.

OBRAT V OSILNICI

Občinska skupščina Kočevje je izdala gradbeno dovoljenje za ureditev proizvodnega obrata v Osilnici. Novi obrat bo obrat TEKSTILANE Kočevje in bo izdeloval za njene potrebe plastično embalažo. V njem bo zaposleno v začetku 12 ljudi. Stroji za obrat so že kupljeni. Delo v obratu se bo začelo takoj po dokončani dograditvi, se pravi predvidoma spomladi. Prostore ureja Stanovanjsko podjetje Združenega KGP, investitor pa je krajevna skupnost, ki je v ta namen najela okoli 250.000 din posojila.

Trčena kolesarnica

Kolesarnico, „hišico" s streho in breh sten, izdelano iz železa, ki stoji za stavbo občinske skupščine Kočevje, je nekdo tako močno trčil, da bi se popolnoma podrla, če ne bi stal poleg kostanj, na katerega se je uboga onemogla poškodovanka naslonila. To se je zgodilo že več kot pred dvema mesecema, vendar še vedno ni jasno, kdo naj bi financiral „ozdravljenje" kolesarnice: ali socialno zavarovanje ali občina ali kdo drug. „Pri občinskih zadevah se pač rado zatakne, jaz naj pa trpim in vzdržujem revo!" toži kostanj.

KOČEVSKE NOVICE

Komunisti sprejemajo program dela

Glavne naloge: sprejem novih delavcev v ZK, ustanavljanje novih osnovn[ih] organizacij in aktivov ZK, boljša kadrovska politika

Na nedavni razširjeni seji občinskega komiteja ZK v Ribnici so razpravljali o programu dela Zveze komunistov v prihodnjem obdobju. Program, ki ga bo potrdila prihodnja občinska konferenca ZK, je zelo konkreten in obsega vrsto nalog. „Naša politika mora biti usmerjena k delavcu, h kmetu. Le tako bomo dobili bitko," je v obrazložitvi med drugim dejal sekretar občinskega komiteja ZK Danilo Mohar.

Naloge, ki izhajajo iz programa, so med drugim: v vsaki temeljni organizaciji združenega dela (TOZD) naj bo tudi organizacija Zveze komunistov. S tem bo omogočen večji priliv delavcev v ZK in uspešnejše delovanje komunistov v delovnih organizacijah. V vseh družbenih organizacijah in interesnih skupnostih naj bi ustanovili aktive ZK. Predvidena je ustanovitev aktiva delavcev-komunistov v občini.

Zveza komunistov bo posvetila posebno pozornost kadrovski politiki v občini. Uresničevala jo bo v sodelovanju s kadrovskimi komisijami pri občinski skupščini, komiteju in SZDL. Predlagali so, naj bi pri občinski skupščini ustanovili strokovno kadrovsko službo. Pri krajevnih skupnostih bodo ustanovili posebne svete, ki jih bodo sestavljali predstavniki družbeno-političnega življenja krajevne skupnosti. Zveza komunistov bo posvečala posebno skrb študirajoči mladini in štipendiranju. Sestaviti bo treba pregled, koliko mladih iz občine [...] dira.

Obveščenost delavcev v delov[nih] organizacijah ni zadovoljiva. [...] informiranost prebivalstva za[...] posebno obravnavo. Dosti več [...] doslej bo treba storiti tudi za o[...] menjevanje delavcev, saj je v ob[čini] 840 delavcev, ki nimajo popo[lne] osemletke. Tu čaka podjetja ve[...] odgovornega dela. V šolstvu bo t[re]ba izvojevati boj za marksistič[no] vzgojo.

Naštela smo le nekaj nalog iz p[ro]grama dela ribniških komunistov. [...] njihovo uresničitev si bodo mo[rali] poleg komunistov prizadevati [...] vsi ostali družbeno-politični in [go]spodarski dejavniki v občini.

40 LET PGD BUKOVICA

Za praznik nov gasilski dom

Gasilci in občani z območja Bukovice, Sajevca in Dan so vedno uspešn[o] delali za razvoj gasilstva in splošni napredek njihovega območja – Velik[o] prostovoljnega dela in prispevkov

23. oktobra 1932 so zavedni in napredni prebivalci vasi Bukovica, Sajevec in Dane ustanovili prostovoljno gasilsko društvo, ki je dobilo prvo ime po tedanji občini Dane. Že leta 1934 so nabavili novo motorno brizgalno in potrebno gasilsko orodje ter opremo. Leta 1936 pa so kupili drugo motorno brizgalno, najbolj sodobno za tedanji čas, in voz za prevažanje članov in gasilske opreme. Tako so bili gasilci sposobni takoj posredovati, če bi bilo potrebno. Društvo se je izpopolnjevalo z orodjem in opremo, pa tudi vzgoji kadrov so posvečali vse do leta 1941 posebno pozornost.

Med drugo svetovno vojno je društvo tako kot vsa ostala prenehalo delati. Že 1942 so odšli nekateri člani v internacijo, večina pa v partizane. Prvi štirje talci, ki so bili ustreljeni v ribniških kasarnah 1942, so bili vsi člani tega gasilskega društva.

Po končani drugi svetovni vojni se je društvo preimenovalo v Prostovoljno gasilsko društvo Bukovica. Priključila sta se mu še Zadolje in del naselja Ribnice. Pri obnovi društva so veliko pomagale tudi članice, ki so se zavedale, kaj pomeni do[...] organizirano gasilsko društvo, s[aj je] bilo med drugo svetovno vojno [...] varovanega dosti ljudskega pre[mo]ženja, če bi bile znale ženske de[lati] z gasilskim orodjem. Okupator [je] požgal vasi Bukovice in Dane [in] uničil vse gasilsko orodje in opre[mo].

V povojnem obdobju si je druš[tvo] nabavilo 3 nove motorne brizgal[ne z] vsem potrebnim orodjem [in] opremo. V zadnjih desetih let[ih] so zgradili v Sajevcu, Danah in [Bu]kovici gasilsko orodišče in sobo [za] sestanke vseh množičnih organ[iza]cij, v Sajevcu in Zadolju pa [še] vodni bazen.

Osrednji gasilski dom v Bukov[ici], ki je v ponos vsem gasilcem in d[ru]gim prebivalcem vseh štirih vas[i], bil izročen v upravljanje gasilsk[emu] društvu Bukovica ob proslavi 40-[let]nice obstoja društva. Zato se upr[av]ni in nadzorni odbor v imenu v[seh] članov društva vsem, ki so ka[kor]koli pomagali pri gradnji doma, [naj]disi denarno ali materialno, na[jto]leje zahvaljujeta. To velja tudi [za] člana, ki je za obrabo mešalnik[a] 4 dni zaračunal društvu 50.000 [sta]rih dinarjev.

ANTON ŠOBAR

STANOVANJA IN NELIKVIDNOST

Na zadnji seji predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov v Ribnici so obširno razpravljali o nalogah sindikatov po pismu tovariša Tita in izvršnega biroja ZKJ. Predsedstvo je podprlo prizadevanje občinskega komiteja ZK za uresničevanje sklepov CK ZKS, pisma tovariša Tita in sklepov zadnje konference ZK Ribnica. Na seji so razpravljali tudi o drugih vprašanjih, s katerimi se ubadajo sindikati, tako o stanovanjskih zadevah, nelikvidnosti v nekaterih delovnih organizacijah in drugem. Sklenili so, da bodo letni občni zbori sindikalnih organizacij od sredine decembra do konca januarja.

Dan JLA

Praznik dneva Jugoslovanske ljudske armade bodo v Ribnici lepo proslavili. Pred praznikom bodo v osnovnih šolah pisali otroci naloge s tematiko o JLA. Tri najboljše bodo nagrajene. V ribniški garniziji se bo deset ekip pomerilo v raznih športnih veščinah. V osnovnih šolah v občini bodo predavanja o življenju v JLA, spremljana s filmi. Šolarji bodo tudi lahko obiskali pripadnike JLA v vojašnici. 21. decembra bo v Ribnici svečana akademija, posvečena 22. decembru, rojstnem dnevu naše armade. 22. decembra bo tudi tovariški večer.

Rekli so:

NACE JEREB, odborn[ik] občinske skupščine Ribnica: Pi[s]mo predsednika Tita me ni pr[e]senetilo, pač pa me je prese[ne]tilo, da so nekateri nad pism[om] kar ostrmeli. Zakaj nismo p[re]sluhnili sklepom in govoro[m] Tita že prej?

DR. BOŽIDAR VOLJČ, od[]bornik občinske skupščine Ri[b]nica: Moti me, da poudarjam[o] bolj materialno kot socialno ra[z]likovanje. Na podeželju primanj[]kuje 300 zdravnikov splošne prakse, naša družba, ki jih je [šo]lala, pa dopušča, da gredo [na] delo v tujino in tako na pri[mer] mi v Loškem potoku nimamo zdravnika. To ni le zadeva zdr[av]stvene službe, ampak politič[ni] problem!

IVAN LAVRIČ, odbornik o[b]činske skupščine: Sodra[žica] občinska skupščina je skrbela [za] enakomeren razvoj vse občine. Tako so se razlike med pode[] željem in občinskim središčem zmanjševale, kar je prav.

Novo streho radioamaterjem

Uspešno delo kluba v Ribnici kljub težavam

„Občina Ribnica je v zadnjih letih zagotovila denar za sodobno opremo Radiokluba, je pa še vedno zelo neurejeno financiranje kluba, ki tudi nima primernih prostorov," je poudaril predsednik Radiokluba Ribnica Edo Grobler na nedavnem srečanju članov kluba s predstavniki občinske skupščine, družbeno-političnih organizacij in republiške Zveze klubov radioamaterjev.

Radioklub Ribnica je razen rednega dela izvedel še več tečajev z vojaškimi obvezniki in tečaj za šolsko mladino, ki se ga je udeležilo 15 mladincev iz Ribnice in Sodražice. Zdaj potekajo priprave za nov tečaj, za katerega se je prijavilo 50 šolarjev.

Na srečanju je predstavnik občinske skupščine poudaril, da so prostori za klub že določeni, klub pa jih bo dobil, ko se bo iz njih izselila neka družina. Ti prostori so v zgradbi, kjer dela tudi nižja glasbena šola.

Upamo, da bodo ribniški radioamaterji vzdržali še nekaj časa v starih prostorih in da bodo tudi predstavniki občinske skupščine obljubo izpolnili.

Zdaj že bolje

ANICA ČAMPA, poslovodkinja Delikatese KZ Ribnica: Zgodilo se je že, da nismo imeli niti dekagrama mesa (na primer 5. novembra). To je škandal oziroma kriminal! Ljudje me na ulici in povsod sprašujejo, kdaj bo meso, kot da jaz vem, kdaj in kje ga bomo dobili? Vsak dan se moram kregati za meso. To je sramota!

JOŽE BENČINA, direktor KZ Ribnica: Vso živino, ki jo odkupimo, oddamo v kočevsko klavnico, ta pa nam redno pošilja meso. Pri dodeljevanju mesa imamo enake pravice, se pravi, da mesa povsod manjka ali povsod je. Doslej smo odkupili le malo živine. Zdaj se je ponudba izboljšala. Zaradi visokih odkupnih cen ima največ izgube klavnica. Če bi imeli mi klavnico, bi torej imeli še večjo izgubo. V Kočevju ni oskrba z mesom nič boljša, čeprav imajo klavnico.

Pobrateni KS

Pogovor o prijateljstvu med krajevno skupnostjo Sodražica in Poljane (Ljubljana) sta 9. decembra podpisala predsednika obeh krajevnih skupnosti Ivan Vesel iz Sodražice in Bruno Thaler iz Poljan. Podpisu listine, ki je bil opravljen v prostorih krajevne skupnosti Poljane v Ljubljani, Zadnikova 3, so prisostvovali predstavniki obeh občinskih skupščin in mestnega sveta Ljubljana.

RIBNISKI ZOBOTREBCI

LOVSKI KRST – Pravijo, da je bil zadnji lovski krst zelo zanimiv. Vsak „krščenec" jih je dobil pet na tisto plat, kjer se neha križ, da ga je tisto območje še drugi dan ščemelo. Vsak je nato moral plačati za več litrov mokrote, ki je imela to slabo posledico, da so si jagri malo v lase skočili.

PLUŽENJE SNEGA – Nekateri predlagajo, naj bi izdelali predračun za plačevanje kilometra ceste in nato z licitacijo oddajali posamezne odseke občinskih cest v pluženje. To so predlagali tudi zato, ker s sedanjim pluženjem niso zadovoljni in ker ostajajo nekatere vasi zaradi snega tudi po mesec dni brez zveze s svetom.

SLAB PRIKLJUČEK – Odbornik Stane Petek predlaga, naj bi v Goriči vasi popravili priključek. Zdaj je priključek speljan navkreber na cesto. Zaradi tega pozimi avtomobili, ki ustavijo, ne morejo speljati na cesto. Zato naj bi priklju[ček] nasipali, da bi bil v isti višini z gl[av]no cesto.

LIPOVŠKI MOST je urejen. Z[daj] bi morali urediti še pot do njeg[a] [...] Zamostecu potrebujejo [še] 70 m cevi za kanalizacijo.

OPROŠČENI CESTNINE [–] Občinska skupščina je oprostila pla[]čevanja cestne pristojbine spec[ialne] gasilske avtomobile, specialne av[to]mobile KOMUNALE in special[no] motorno vozilo veterinarske higi[en]ske službe. Nadalje so oprostili ce[st]nine tudi kmetijske traktorje in nji[]hove priključke, če jih uporabljajo kmetje izključno v kmetijske na[]mene in z njimi ne opravljajo us[lug].

MANJ OBRTNIKOV – [Le]ta 1969 je bilo v ribniški občini 1[...] obrtnikov, letos pa jih je 20 man[j] [...] 16 se jih je upokojilo, dva sta umrla, dva pa sta prenehala delati. Šte[vilo] zasebnih gostiln se je v tem obdob[ju] znižalo od 37 na 29.

REŠETO

ez belih vran

ska Zveza prijateljev mla- Črnomlju je na pobudo sin- in Socialistične zveze pre- akcijo za enotno obdaritev rok od 2. leta starosti do 5. razreda. Novi predsednik an Žunič, pravnik iz Belta, sodelavci zares zavzel za spehi pa so vidni.

vke v skupni občinski sklad letno obdaritev otrok so že temeljna kulturna skup- djetje BEGRAD, obrat GG, skupščina, občinski sin- vet in občinska konferenca tovarna BELT, tovarna in podružnica Ljubljanske V drugih kolektivih so po- tako obljubili, edino za- v Dolenjki se nočejo odreči dedku Mrazu.

itev otrok bo potekala ob h, ki jih pripravljajo po- predšolske in posebej za šol- ke. Učenci višjih razredov ke pa daril ne bodo dobili, bodo imeli čajanke.

olenjski list« buna bralcev

Čigavo stališče zastopajo?

Naloga odbornika ni samo v tem, da se poteguje za komunalni napredek svojega kraja, pomanjkljivosti v delu pa se kažejo še drugje

Na četrtkovi seji občinske skupščine Črnomelj je bilo dokaj živahno, saj so sami sebe kritizirali, šele potem prešli na dnevni red. Odpoklic poslanca Vujčiča je bil izglasovan, obravnavali pa so še resolucijo o kadrovski politiki, novo stanovanjsko zakonodajo ter poročilo davčne uprave.

V oceni dela občinske skupščine, ki jo je podal predsednik inž. Martin Janžekovič, niso skušali napak prikrivati, ampak so jih priznali in se zmenili za delo po novih tirnicah v bodoče. V preteklem obdobju je bilo celotno delovanje občinske skupščine usmerjeno predvsem v gospodarstvo in odpiranje novih delovnih mest, manj pozornosti pa so posvečali političnim nalogam.

Navzlic večkratnim obravnavam kadrovske politike na tem področju ni napredka, opažajo pa, da tudi odborniki v delu popuščajo. Udeležbe na sejah niso več zgledne kot nekoč, zgodilo pa se je celo, da je bila ena izmed letošnjih sej nesklepčna. Odborniki se v občinski dvorani oglašajo predvsem s tako ali drugačno zahtevo svojega kraja, glasujejo pa za odloke, ne da bi se o tem s komerkoli posvetovali. Glasujejo in odločajo torej več ali manj v svojem imenu, ne izražajo pa stališč tistih, ki so jih izvolili. Gre za očiten kratek stik med odborniki in volilci, pretrgano nitko pa bo treba čimprej nadomestiti.

Praksa kaže, da je delo posameznega odbornika zadovoljivo, kjer ta na terenu sodeluje v organizacijah in društvih, ni ga pa čutiti, če se drži sam zase. So pa tudi primeri, ko odbornika ne vabijo na sestanke organizacij, sam pa se noče siliti, in tako sodelovanja ni.

Politično delovanje bo med odborniki nujno oživiti, saj so se take vrzeli pokazale tudi pri glasovanju za odpoklic poslanca Vujčiča. Med 54 glasovalci jih je bilo 49 za odpoklic, 4 so bili proti, 1 pa je izpolnil neveljavno glasovnico. Ali so jih volilci pooblastili za tako glasovanje? Gotovo ne!

21. oktobra v Črnomlju je že nekaj časa zaprta za ves promet, pešci pa se še prebijajo po njej, čeprav je cesta prekopana in po njej stroji. Gre za eno večjih komunalnih del: modernizacijo ...altiranje ceste tja do Ručetne vasi, kasneje pa še do Črmošnjic (Foto: R. Bačer)

Pred vsakim nakupom tekstilnega blaga, konfekcije, ...reprog, pletenin ali perila si brezobvezno oglejte naše ...aloge!
Tudi v tem mesecu prodajamo na 5-mesečno brez- ...obrestno obročno odplačilo.

„Veletekstil" ČRNOMELJ

ČRNOMALJSKI DROBIR

...Z. GIDO ROZMAN je dal od- ...a mesto dolgoletnega direk- ...Rudnika Kanižarice in odhaja ...vo službeno mesto v Ljublja- ...ektor Rudnika pa je te dni ...inž. Tomo Plečko.

...T KAŽEJO prvi izračuni, se ...hodnje leto v občinskem skla- ...družbeno pomoč stanovanj- ...gospodarstvu zbralo okrog 6 ...ov dinarjev, če bo obveljala ...gana 6-odstotna prispevna ...

...LUŽBENI DOGOVOR o šti- ...anju je podpisalo 12 delovnih ...acij, 5 pa jih tega ni storilo, ...so bile večkrat pozvane. Za- ...strokovnimi kadri je več ali ...povsod porazna, zato tak od- ...do štipendiranja doživlja kri-

...AVNA UPRAVA je do konca ...letos izdala že 655 opo- ...Pri 100 dolžnikih je to za- ...102 sta poravnala samo del ...ntih, 36 dolžnikom pa so iz- ...odločbe o prepovedi izplače- ...vanja dela osebnih dohodkov. Davčna uprava se je tudi vknjižila na nepremičnine pri 25 neizterljivih dolžnikih.

PROGRAM JAVNIH DEL za prihodnje leto je v široki javni obravnavi med občani. Zaradi občutnih podražitev pri raznih gradnjah bo treba marsikje želje zmanjšati.

LETOS JE NA Glasbeni šoli v Črnomlju 70 učencev, od leta 1964 dalje, ko je bila šola ustanovljena, pa se je na tej šoli izobraževalo že 257 mladih ljudi pri individualnem pouku klavirja, harmonike, kitare, klarineta in flavte.

V OKVIRU ČRNOMALJSKEGA Partizana hodi k redni vadbi okrog 200 otrok, deluje rokometna sekcija, atletska sekcija s 40 tekmovalci in mladinska košarkarska vrsta. Vse ekipe tekmujejo, najbolj uspešni pa so atleti, ki so na letošnjem prvenstvu Slovenije in Jugoslavije dobili kar 6 odličij za uspeh od 1. do 3. mesta.

Črnomaljski poročevalec

PODSTREŠNA SOBA ŠT. 13

Zavod za kulturno-prosvetno dejavnost v Črnomlju gotovo nima ustreznih prostorov, saj ima samo eno pisarno in še to na podstrešju občinske stavbe v gradu. Zavod ima kup načrtov za razširitev dejavnosti, pripravljajo verifikacijo zavoda, vendar v sedanjih delovnih pogojih ne bo mogoče izpeljati zastavljenih nalog.

Večje štipendije

Delavski svet semiške ISKRE je sklenil svojim štipendistom povišati štipendije. Najmanjše so znašale zdaj 370 din, po novem bodo 600 din, največja nova Iskrina štipendija pa znaša 1.000 dinarjev.

Nerodnost

Ko so na nedavni občinski konferenci Zveze komunistov v Črnomlju med drugim obravnavali tudi predloge kadrovske komisije na izpraznjena mesta v komiteju in organih konference, so hkrati objavili še predlog za druge važnejše kadrovske spremembe v občini.

Dosedanji tajnik občinske skupščine Martin Tomc je dal odpoved zaradi slabega zdravja in se namerava upokojiti, kadrovska komisija pa je na njegovo zahtevno delovno mesto kot najprimernejšega predlagala Lojzeta Šterka, dosedanjega predsednika Socialistične zveze.

V tej organizaciji so prav tako sestavili predlog za novo vodstvo: predsednik naj bi bil Janez Dragoš, podpredsednica Ivanka Moljk, profesionalni sekretar pa pravnik Anton Marentič. Predlogi so na konferenci padli kot strela iz jasnega, ker se s kandidati nihče ni posvetoval, če so funkcije pripravljeni sprejeti. Tak način kadrovanja je bil kritiziran, čeprav so prizadeti poudarili, da se ne nameravajo izmikati nalogam, ki jih od njih zahteva Zveza komunistov.

Tokrat je šlo za nerodnost, ki pa je pri večini nepoučenih v dvorani zapustila čuden vtis. V resnici so hoteli pred konferenco le priporočiti take kadrovske rešitve, ker so nujne zlasti v občinski upravi, medtem ko mora postopek seveda teči po predpisanih razpisih.

Visokošolci na obisku

Pred kratkim so četrtošolce Črnomaljske gimnazije obiskali visokošolci, ki so prejšnja leta hodili v to šolo. Navzoči so bili tudi predstavniki nekaterih podjetij in družbeno-političnih organizacij ter občinske skupščine. Kot so ugotovili, je trenutno več štipendij na razpolago, kot je prosilcev. Na gimnaziji so predvsem dekleta, ta pa se navadno ne odločajo za študij elektro stroke, metalurgije ali gradbeništva, kar domače gospodarstvo najbolj potrebuje.

NOVO IME: VRTAČA

Po osnutku zazidalnega načrta za Semič je za kulturnim domom določen nov kompleks zemljišč za zasebno stanovanjsko gradnjo. Ta del kraja bo nosil ime Vrtača, predvideno pa je, da bodo tu zrasle hiše malce nenavadnega tipa. Najbrž ne bo dolgo, ko bo na tej zemlji nastalo gradbišče.

Fantje in možje iz Belokranjskega teritorialnega odreda so v letošnjem letu sodelovali na več partizanskih proslavah, nazadnje pa smo jih videli konec novembra na Suhorju (na sliki). Tu so uprizorili napad na vas ob 30-letnici uničenja fašistične postojanke. (Foto: R. Bačer)

NADALJEVANJE OBČINSKE SEJE:

Vujčičev odpoklic izglasovan

Odloki, novosti za graditelje hiš in pa huda kritika cest so bile značilnosti četrtkovega zasedanja metliških odbornikov

Precej dolgotrajen postopek za odpoklic poslanca gospodarskega zbora SRS Petra Vujčiča, bivšega direktorja BETI, ki je pobegnil v tujino, je za metliške odbornike končan. Na seji 7. decembra je na tajnih volitvah svoje mnenje izrazilo 56 odbornikov in delegatov, od teh je 54 glasovalo za odpoklic, 2 sta bila proti.

Zatem so nadaljevali z običajnim delovnim dnevnim redom, ki so ga do polovice pretresli 22. novembra, tokrat pa dokončali. Potrdili so zaključni račun davkov in prispevkov za preteklo leto, kakor zaključni račun proračuna za leto 1971, zatem pa obravnavali nekatere komunalne in urbanistične zadeve s področja stanovanjske gradnje.

Odločili so se spremeniti zazidalni načrt ob Cesti bratstva in enotnosti, kjer so na zemljišču za NOVOTEKS predvideli gradnjo vrstnih hiš, toda zanjo v kolektivu ni interesentov. Zdaj so dovolili zidati tudi enostanovanjske zasebne hiše. Razen tega so obravnavali komunalno ureditev stavbnih zemljišč, kjer se bo v prihodnje razvijala zasebna stanovanjska gradnja. Gre zlasti za kompleks ob Vinogradniški cesti nad mestom, ki bo najprej dobil potrebno komunalno opremo za 28 hiš. Ker je parcel že začelo primanjkovati, gradbenih dovoljenj pa občina ne sme izdajati, če zemljišče komunalno ni urejeno, so morali rešiti te težave.

Razprava se je razživela najbolj pod točko razno, ko so se besede več odbornikov izlile v eno samo hudo kritiko slabih cest, bodisi tistih, ki so že dalj časa občinske, kot tistih, ki so do nedavnega nosile ime „republiške".

Kot so odbornikom pristojni pojasnili, je stanje tako: iz občinskega cestnega sklada so 600.000 din nakazali Komunalnemu podjetju, ki je prevzelo vzdrževanje cest. Podjetje je imelo 9 cestarjev, za katerih osebne dohodke je šlo veliko denarja. Zdaj so delovno silo zmanjšali na 4 ljudi, še vedno pa je premalo sredstev za nabavo gramoza in drugega materiala za krpanje cest. Nujno bi bilo popravila opravljati s stroji, a spet ni denarja za nakup. Med objektivne težave pri vzdrževanju cest spada tudi zadeva kamnolom v Grmu. Še vedno ga izkorišča Cestno podjetje, čeprav nima več pravice, zato so odborniki zahtevali, naj pristojni uredijo, da bo komunala v tem kamnolomu prišla vsaj do gramoza. Vprašanje pa je tudi, če bo to podjetje obdržalo skrb za ceste, ker je interesent še Metlikatrans.

Svet za urbanizem in komunalne zadeve pri občinski skupščini v Metliki je bil zmeraj dosleden, ko je obravnaval gradnjo na področju mesta: kjer zemljišče ni bilo predvideno za stanovanjsko izgradnjo, niso pustili zidati in konec. Župniku pa so pred kratkim pogledali skozi prste. Prosil je, da bi poleg grško katoliške cerkve v mestu lahko zgradil večji objekt za župnišče in stanovanje, svet za urbanizem pa je gradnjo župnišča sicer zavrnil, dovolil pa, da župnik tam gradi stanovanjski del hiše.

Zakaj so tokrat dovolili zidati zunaj urbanistično določenega prostora? Odločitev je šla mimo zakonskih prepisov, je pa tudi politično nesprejemljiva. V svetu za urbanizem so komunisti, ki so v tem primeru šli tudi mimo stališča občinskega političnega aktiva, ki je menil, naj župnika obravnavajo tako kot vsakega drugega občana. Dovoli naj se mu zidati, če želi hišo, vendar tam, kjer je odločeno po urbanističnem načrtu.

B.

Zakaj izjema?

Mame so za pravičnost

Nekaterim po petkrat, kmečkim nobenkrat – tako je doslej nosil dedek Mraz, ki pa tudi doživlja javno kritiko – Letos bo drugače?

Letošnji dedek Mraz naj bi bil bolj pravičen, zato sta sindikat in Socialistična zveza predlagala delovnim organizacijam v metliški občini, naj prispevajo za enotno obdaritev vseh otrok, svoje dedke Mraze pa opustijo. Tako bi dobili enake, toda malo večje pakete kot doslej vsi predšolski in šolski otroci na območju občine, podjetja pa naj bi v sklad prispevala po 20 din od zaposlenega. Kako na to zamisel gledajo prizadeti in neprizadeti starši, so povedale:

MIMICA MOLEK; upravnica doma počitka v Metliki: – Popolnoma se strinjam s predlogom sindikata, naj bi v podjetjih obdaritve za otroke svojih zaposlenih črtali in namesto tega prispevali v skupen sklad. Pri različnem obdarovanju smo včasih nehote ustvarjali velike razlike, ki pa zlasti pri otrocih niso primerne.

MARIJA GREGORIČ, referentka za zadeve borcev iz Metlike: – Z obema rokama podpiram zamisel o enotnem obdarovanju otrok, saj je to tudi prispevek k odpravi socialnih razlik. Ponekod so bili otroci pod novoletno jelko obdarjeni z mamine in očetove strani, doma in v šoli, otroci kmečkih staršev pa so dobili le skromno vrečico v šoli.

NADA ŽABČIČ, uslužbenka tovarne BETI: – Enotno obdarovanje otrok je pravično in je tudi v duhu Titovega pisma, o katerem povsod toliko govorimo. Prevelike razlike v darilih pod novoletno jelko tudi niso vzgojne. Moja dva sta dobila pakete pri meni v BETI, pri možu v KOMETU, preko Društva prijateljev mladine, v šoli in še doma. Preveč sladkarij sta imela, medtem ko po vaseh bonbon še nekaj velja.

VIDA ZEPUHAR, delavka iz obrata IMV Suhor: – Predlog je pravičen, čeprav bom jaz, oziroma moja dva otroka na slabšem. Doma sem s Sel pri Jugorju in vidim, kako je kmečkim otrokom, katerih starši niso zaposleni, hudo. Marsikje so jokali, če ne javno, pa na skrivaj.

R. B.

BO ZALEGLO?

Pomanjkanje stanovanj za delavce z majhnimi osebnimi dohodki so začeli obravnavati tudi v Metliki. Občinska skupščina je poslala priporočilo vsem delovnim organizacijam, naj v bodoče večji del razpoložljivih sredstev za stanovanjsko gradnjo namenjajo za delavska stanovanja.

AKTIV USTANOVLJEN

7. decembra so metliški občinski odborniki-komunisti ustanovili svoj aktiv. Med 50 odborniki je kar 22 članov Zveze komunistov, ki bodo morali poslej še bolj izražati svoj vpliv. Pred pomembnimi odločitvami v skupščini se bo aktiv sestal, sprejel stališče in ga tudi zagovarjal, ko bo prišlo do dviganja rok. Aktiv vodi 5-članski sekretariat.

SPREHOD PO METLIKI

Z GOSTOVANJEM MESTNEGA gledališča so ljudje zelo zadovoljni. Dvorana je bila polna do zadnjega kotička, ko so zaigrali „Damo iz Maxima". Kaže, da dobre prireditve le privabljajo ljudi. Januarja bomo imeli v gosteh oktet Gallus, na kar že zdaj opozarjamo.

TOVARNA BETI je izdala nov katalog svojih izdelkov. Na 41 barvnih straneh so prikazani modeli iz pomladno-poletne kolekcije za leto 1973. Katalog je lep in okusno izdelan.

O KEGLJAŠKEM KLUBU se bolj malo sliši, vendar so člani zelo delavni. Dvakrat na teden trenirajo pri Badovincu, udeležujejo pa se tudi tekmovanj. Kegljači delujejo pod pokroviteljstvom podjetja Metlikatrans.

ČAS BI BIL, da bi v sedanjem politično zelo razgibanem času zaživel tudi aktiv mladih komunistov.

TEMELJNA KULTURNA skupnost je zanemarila denarno pomoč kino dvorani. Kljub obljubam niso dobili niti dinarja. Prihodnje leto tako ne bo moglo naprej, zlasti ne, če zahtevamo, naj bodo kino predstave kvalitetnejše.

16. DECEMBRA se bodo sestali predsedniki krajevnih skupnosti, predsedniki krajevnih organizacij SZDL in Rdečega križa ter člani komisije za ostarele občane, da bi se pomenili, kako organizirati sosesko pomoč na terenu. Najprej pa bodo preverili spiske, koliko ljudi je take pomoči potrebnih. Po vseh krajevnih skupnostih naj bi zaživele tudi socialne komisije.

PRIHODNJI TEDEN SE BO SESTAL aktiv komunistov občinske uprave. Dela ne bo manjkalo, če bodo hoteli uresničiti le tiste naloge, ki so nujne.

metliški tednik

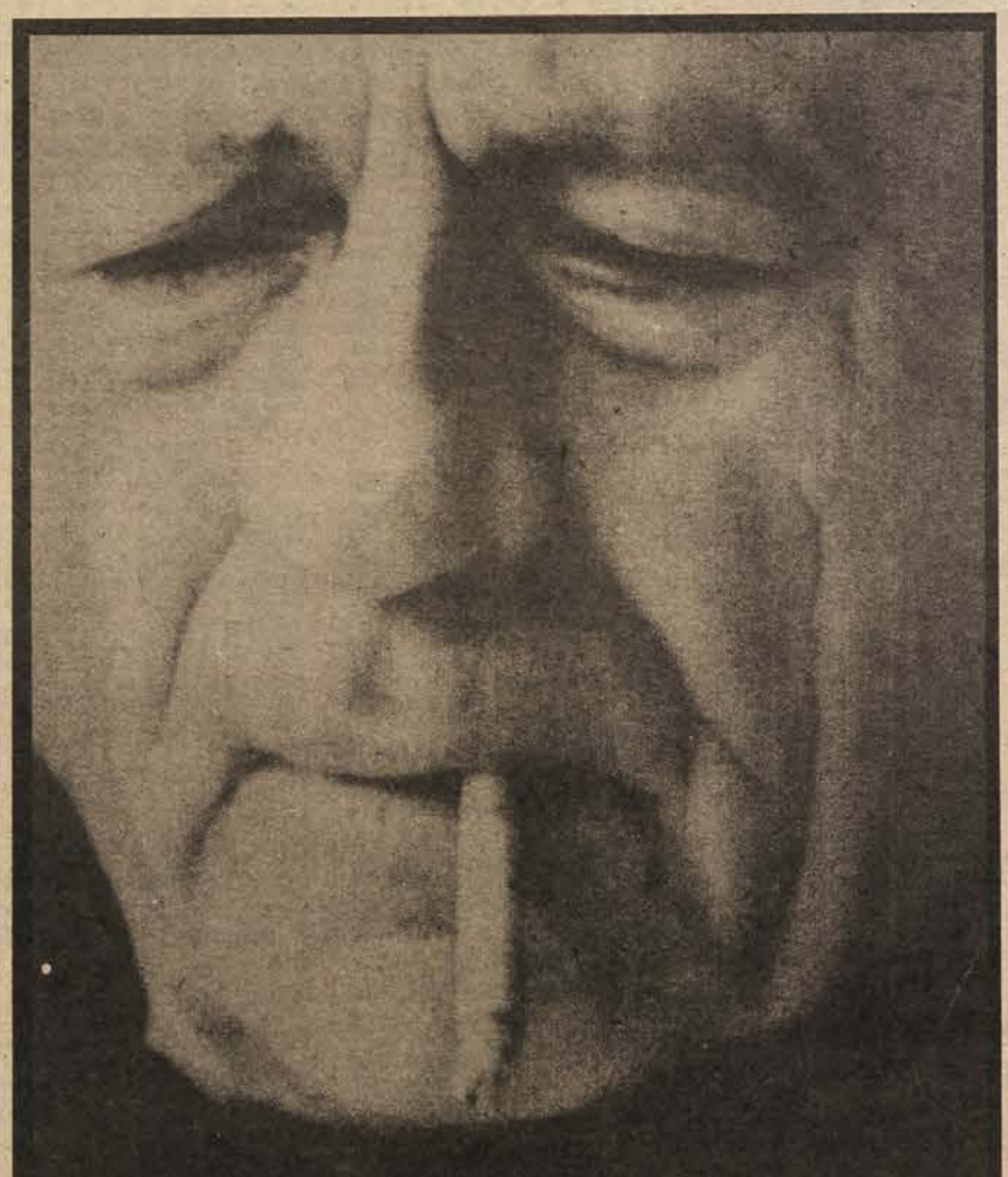

V reklami: mišičast junak, v resnici: mrtvec

Živeti moramo skupaj s kadilci, ki se ne zavedajo, da jih smrt stiska za vrat 18-krat močneje, kadar gre za bolezni dihal in kroničnega bronhitisa! Kdaj bomo pri nas dočakali akcijo?

Televizijska reklama je za mnoge plasti naših prebivalcev, o tem gotovo ne gre dvomiti, danes eden izmed odločilnih vplivov – naj gre za morebitne nakupe, za način obnašanja ali celo življenja in kajpak tudi za uporabo vsega tistega, kar televizija propagira. Resničen nesmisel je, da mora občan krepko plačati televizijsko naročnino, pa ne more izbirati, kakšen program bo gledal, ker mu vsemogočne televizija vsili program po svojem okusu. In v tem okusu je ogromno reklam in med njimi so – kakšen vrhunec bebavosti! – tudi take, ki neposredno propagirajo bolezen in smrt!

Ni težko uganiti, da gre za najrazličnejšo reklamo za pitje alkoholnih pijač, in kar je bržkone še hujše – za kajenje cigaret. V reklamah za kent ali marlboro se mišičasti junaki kopljejo na morju, vozijo z jadrnicami, osvajajo lepa dekleta l- . . . in kadijo.

Reader's Digest pa poroča: „Nosečnica, ki pokadi dnevno po deset cigaret, ima dosti več možnosti, da bo izgubila svojega otroka – bodisi že prej, preden se rodi, bodisi prve štiri mesece po rojstvu, kot tista mati, ki ne kadi. Če otrok preživi, ima znatno več možnosti, da bo med šolanjem zaostajal za vrstniki in da se bo teže socialno prilagajal, če je mati med nosečnostjo kadila."

SMRT: ZA 1700 ODSTOTKOV

Smrtnost zaradi pljučnega raka je pri ženskah narastla v zadnjih 40 letih za 400 odstotkov in za 1.700 odstotkov pri moških.

Cigarete so največji povzročitelj čedalje bolj naraščajočih smrtnih primerov zaradi kroničnega bronhitisa in vnetja dihal v ZDA, poročajo strokovnjaki: leta 1949 je na 100.000 prebivalcev zabeleženih 2,1 smrtnega primera, leta 1967 že 12,9. Kadilec, ki pokadi dva zavojčka cigaret na dan, je 18-krat bliže smrti kot nekadilec. O vzročni zvezi med kajenjem in pljučnim rakom ni nobenega dvoma več – pri nas pa še naprej mirno gledamo, kako tobačne tovarne delajo reklamo za svoje izdelke, kot da bi prodajale mleko, kruh ali druge prepotrebne življenjske potrebščine!

NAŠA SMRT – CIGARETNA SMRT

Zadnja leta se torej čedalje bolj kopičijo dokazi, da smrt preži v cigaretah. In kaj lahko pri nas ponudimo za protiutež tem dokazom? Mar to, da se je nakup cigaret po letu 1964 po svetu močno zmanjšal? Nepomembno: pri nas vse pogosteje segamo po cigaretah! Pred desetletjem so Slovenci pokadili manj kot dva milijona cigaret, leta 1969 pa že 18 milijonov v vrednosti 218 milijonov dinarjev. Takrat je imela na primer tako vrednost celoletna proizvodnja Industrije motornih vozil v Novem mestu, tovarne, ki zaposluje največ Dolenjcev!

Povprečje sicer skriva resnično stanje, a je vseeno grozljivo: Slovenec, starejši od 19 let, pokadi na leto 2.850 cigaret!

Odkar so v Veliki Britaniji prepovedali propagando cigaret na televiziji, je po virih svetovne zdravstvene organizacije v tej državi milijon kadilcev manj. Pri nas je očitno bolj pomemben denar, ki ga televizija dobi od reklam, kot zdravje ljudi.

V republiški skupščini so spomladi poslanci – kajpak ne vsi – zahtevali, naj bi prepovedali kajenje v javnih prostorih, prometnih sredstvih in športnih dvoranah, za kar se zavzema tudi svetovna zdravstvena organizacija, ter da naj bi zahtevali od tobačnih proizvajalcev, da bi na ovitkih cigaretnih škatel morali zapisati količino nikotina in katranskih snovi, ki se sproščajo pri kajenju. Hkrati bi morali zapisati, da je kajenje zdravju škodljivo.

KAJ JE HOTEL POSLANEC HASL

V svojih zahtevah je bil najbolj odločen poslanec prosvetno-kulturnega zbora slovenske skupščine Miran Hasl. Zavzel se je, da bi morali pri nas dobiti analizo o razširjenosti kajenja med šolsko in nešolsko mladino in tudi za to, da bi morali prepovedati kajenje učencem osnovnih šol. Hkrati je zahteval, da bi morali prepovedati reklame po televiziji in v kinematografskih reklamah, da bi morala biti na ovitkih cigaret opozorila, da je kajenje zdravju škodljivo, prav tako pa se je zavzel tudi za uvedbo tedna boja proti zastrupljanju z nikotinom. Kadilcem in nekadilcem v prid je priporočil: 50 minut dela in 10 minut odmora na sestankih in sejah – in obvezna prepoved kajenja. In končno: poslanec Hasl je zahteval poseben načrt sistematičnih vzgojnih ukrepov, ki naj bi mladim ljudem pokazal vso škodljivost kajenja za zdravje. S predvajanjem posebnih filmov, ki bi pokazali vse strahote rakastih obolenj, ki nastopajo kot posledice nikotina, bi prav tako lahko uspešno začeli boj proti kajenju.

Poslanec Hasl je vprašal, kdaj bomo te probleme začeli urejati z zakoni – če že ne v Jugoslaviji, pa vsaj v Sloveniji.

KAKO JE V SLOVENIJI?

Iz odgovora poslancu Haslu izvemo: zakonskih pobud za omejitev kajenja in za borbo proti nikotinu doslej še ni bilo. Pedagogi in zdravniki v Sloveniji pa podpirajo predlog za zakon, da bi prepovedali reklamo za cigarete. Prav tako – piše v odgovoru – so predlogi, naj bi znižali premije za življenjsko zavarovanje nekadilcev in tistih, ki ne pijejo alkohola. Na zavojčke cigaret naj bi napisali opozorilo, da je kajenje zdravju škodljivo in zraven to, koliko nikotina in katranskih snovi vsebuje cigareta ter kako uspešen je filter, če gre za cigarete s filtri, se zavzema odgovor poslancu. In končno: kajenje na javnih prostorih je po mnenju odgovora brezobziren odnos do nekadilcev v istih prostorih in je to – vsaj nesocialno, če že ne morilsko, kot bi lahko pristavili nekadilci.

V Sloveniji je torej javno mnenje zdaj začelo valovati, kajpak pa je še daleč od valov, ki so razburkali Srbijo, kjer je 1.400 občanov spodbudilo skupščino v zakonodajno akcijo: prepoved reklame za cigarete in alkohol. Če bo zvezna skupščina kdaj sprejela tak zakon, kajpak ne bomo prvi v Evropi – prepoved reklame cigaret je že precej časa v veljavi v številnih evropskih državah in celo v ZDA. Pri nas bomo torej, če sploh bomo, med zadnjimi

RAZBURJENJA NI . . .

Povzemamo po beograjski Politiki: direktor sarajevske tobačne tovarne Dragan Blažović je izjavil, da napovedana prepoved med proizvajalci in prodajalci tobaka v Bosni in Hercegovini ni povzročila razburjenja. Še več, Blažević pravi, da bi opozorilo na cigaretnih škatlicah, češ da je nikotin strup, pomenilo podcenjevanje kupcev, češ da to danes ve že vsak otrok. Predlaga pa kodeks kadilcev, torej njihov dogovor, kje bodo kadili in kje ne.

In svet se bo vrtel lepo naprej: z vsem se strinjamo, na televiziji se še naprej pojavljajo reklame tovarn: „Naša cigareta je najboljša!", ljudje se še naprej zastrupljajo. Pljučni rak, kronični bronhitis in bolezni srčnih žil si manejo roke.

Kadilci pa so hkrati samomorilci in morilci: na različnih sestankih, v javnih prostorih, prometnih sredstvih in drugod nas kadilci morijo s svojo brezobzirnostjo. Ko se znajdemo s kadilci v istem prostoru, smo prav tako izpostavljeni nevarnostim kot kadilci. Skupina uglednih ameriških znanstvenikov, ki je to nevarnost preučevala, sodi, da zrak, ki je poln cigaretnega dima, draži oči in sluznico in da lahko povzroči alergične reakcije. Še bolj pa je nevarno, ker lahko ogljikov monoksid prodre v nekadilčev krvni obtok tako močno, da poškoduje srce in pljuča.

VEČINA NAS UGONABLJA

Danes ni mogoče mimo dejstva, da je kadilcev več kot nekadilcev. Zato ni presenetljivo, da uspehi boja proti nikotinu nasploh kaj prida spodbudni. Kadilci organizirano uničujejo zdravje vseh ljudi – svoje in nekadilcev. Matere kadilke uničujejo zdravje svojih otrok, nosečnice kadilke uničujejo življenje še nerojenih otrok . . .

Prisiljeni smo živeti skupaj s kadilci, čeprav nam to ni všeč. Napisi: „Prepovedano kajenje!" so danes le v posmeh drobni, a hkrati tako veliki želji – ne zastrupljajte nas!

Na Dolenjskem poznam eno samo sejo, kjer je kajenje prepovedano. To je občinska skupščina v Trebnjem, kjer si cer na sejah imajo pepelnike, a ne smejo kaditi. Posnemati bi jih veljalo še marsikje! Toda dokler bomo samo govorili, a nič ukrenili, bodo še naprej v televizijskih reklamah mišičasti junaki osvajali lepa dekleta, uživali radosti morja in sonca – in kadili kent, marlboro ali navadno dravo. V reklamah bodo sijali od zdravja – v resnici pa so kadilci, naj se tega zavedajo ali ne, ljudje, ki jih smrt stiska za vrat 18-krat močneje kot druge ljudi, kadar gre beseda o pljučnem raku, kroničnem bronhitisu ali boleznih srčnih žil.

J. SPLICHAL

Daj sem, že spet si kadil, takoj te zavoham!

mi vsi VARČUJEMO

PRI..... DBH NOVO MESTO

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu

in poslovnih enotah v KRŠKEM, METLIKI, NOVEM MESTU in TREBNJEM

- kjer zbirajo hranilne vloge in jih obrestujejo od 7,5 do 10-odst.
- vodijo žiro račune in devizne račune občanov
- opravljajo devizno-valutne posle in odkup ter prodaja deviz
- dajejo kredite za stanovanjsko gradnjo, pospeševanje kmetijstva, obrti in turizma na podlagi namenskega varčevanja
- odobravajo kratkoročne in dolgoročne kredite
- opravljajo vse druge bančne posle

Zaupajte DBH svoje denarne zadeve, saj je to vaša banka.

metalka

LJUBLJANA

PRODAJALNA METLIKA
Cesta bratstva in enotnosti 78

NUDI PRI GOTOVINSKEM NAKUPU VSEGA BLAGA (izvzemši blago črne metalurgije) V VREDNOSTI NAD 100,– DIN

5 %

POPUST DO 31. DEC. 1972

OBIŠČITE NAŠO PRODAJALNO V METLIKI

metalka

AB *Agraria* BREŽICE

Ste v zadregi za darilo?

Šopek nageljčkov ali vrtnic je primerno darilo za vsako priložnost. Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v najbližji cvetličarni nageljčke ali vrtnice iz vrtnarije Čatež!

Veletrgovina »MERCATOR«, Ljubljana
poslovna enota »STANDARD«, Novo mesto

ponovno razgiaša prosto delovno mesto

POSLOVODJA PRODAJALNE DVOR

Pogoji za sprejem: visokokvalificirani trgovski delavec mešane stroke ali kvalificirani trgovski delavec s 5-letno prakso v poklicu.

Nastop dela takoj ali po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite splošni službi PE »STANDARD«, Novo mesto, Glavni trg 3, do vključno 25. decembra 1972.

»LABOD« – tovarna perila
Novo mesto

OBJAVLJA PROSTI DELOVNI MESTI

2 OPERATERJEV
v računovodstvu
za delo na NCR stroju

Pogoji: ekonomska srednja šola, obvladanje strojepisja in praksa pri delu na saldakontih.

Ponudbe pošljite na naslov: »LABOD«, tovarna perila, Novo mesto, do 20. decembra 1972.

● MESARJI-SEKAČI!

Veletrgovsko, gostinsko, turistično in proizvodno podjetje

»MERX« – CELJE OBJAVLJA

VEČJE ŠTEVILO PROSTIH DELOVNIH MEST

MESARJEV-SEKAČEV

na območju Celja in Trbovelj

Razglasni rok 15 dni.
Nastop službe takoj.
Plača po pravilniku o OD.

● KOMBAJNI NAPRODAJ!

AGROKOMBINAT KRŠKO

razpisuje po sklepu DS

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. 7 žitnih kombajnov 780

2. kmetijsko zemljišče – pašnik, k. o. St. vas

Javna dražba za kombajne bo v **soboto, 16. decembra 1972, ob 8. uri na posestvu Brestanica.**
Dražba zemljišča bo v **ponedeljek, 18. decembra 1972, ob 8. uri na upravi kombinata.**
Podrobne informacije so na razpolago med rednim delovnim časom na upravi podjetja v Krškem.

SVET DELOVNE SKUPNOSTI OSNOVNE ŠOLE »ADAM BOHORIČ« — BRESTANICA

razpisuje prosto delovno mesto

KUHARICE — SNAŽILKE

(4 ure delo v kuhinji, 4 ure čiščenje šolskih prostorov)

Nastop službe 1. januarja 1973.
Prošnje za sprejem na delo pošljite najpozneje do 20. decembra 1972.

---

ljubljanska banka

pravi naslov
za denarne zadeve

CESTNO PODJETJE
NOVO MESTO, Ljubljanska 8

Delavski svet

razpisuje prosto delovno mesto

– VODJE TESARSKO-BETONARSKEGA OBRATA na Drnovem

POGOJI:
Gradbeni tehnik — 5 let izkušenj v gradbeništvu ali gradbeni delovodja — 8 let izkušenj v gradbeništvu
Kandidati morajo imeti tudi primerne moralno-politične kvalifikacije.

DODATNA ZNANJA:
Izpit za voznika motornih vozil B kategorije.

Nastop službe takoj po izbiri kandidata. Poizkusno delo 3 mesece. Osebni dohodek po pravilniku o delitvi OD. Stanovanja ni. Rok za prijavo je 10 dni po objavi razpisa.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o strokovnosti, delovnih izkušnjah in o nekaznovanosti dostavite kadrovski službi Cestnega podjetja, Novo mesto, Ljubljanska 8.

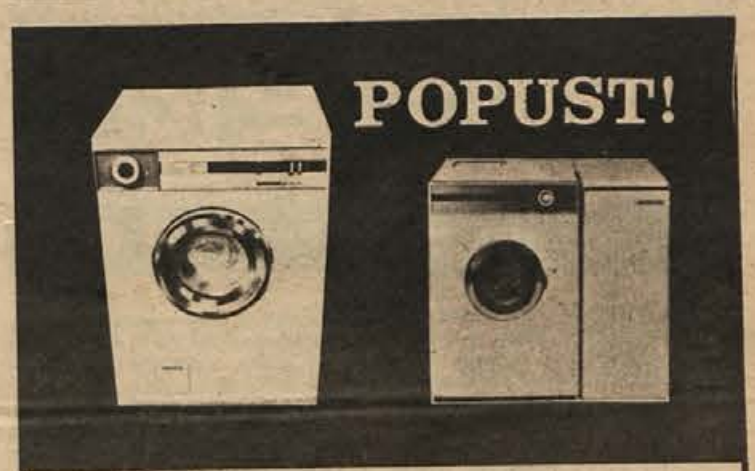

CENEJŠI pralni stroji!

V vseh prodajalnah

NOVOTEHNE

v Novem mestu, Krškem, Metliki in Trebnjem

nudimo pri nakupu pralnih strojev

GORENJE

poseben novoletni popust:

– 300 din popusta pri nakupu z gotovino
– 200 din popusta pri nakupu na kredit

Ugoden nakup vam priporočamo z željo, da ostanete še naprej naš kupec.

● HKRATI VAM ŽELIMO
● SREČNO NOVO LETO 1973!

JELOVICA

STANOVANJSKE HIŠE
VRTCE
ŠOLE
PISARNIŠKE OBJEKTE
GRADBIŠČNE BARAKE
PO NAROČILU

PROIZVAJA IN MONTIRA JELOVICA ŠKOFJA LOKA

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 15. decembra – Kristina
Sobota, 16. decembra – Albina
Nedelja, 17. decembra – Lazar
Ponedeljek, 18. decembra – Radko
Torek, 19. decembra – Urban
Sreda, 20. decembra – Julij

KINO

ČRNOMELJ: 15. 12. nemški barvni film „Beli volkovi"; 17. 12. ameriški barvni film „Catch 22"; 20. 12. sovjetski barvni film „Osvoboditev Evrope".

KOSTANJEVICA: 17. 12. ameriški barvni film „Zaljubljene žene".

METLIKA: Od 15. do 17. 12. ameriški barvni film „Pojem pesem, Dominik".

MIRNA: 16. in 17. 12. „Nepremagljivi".

MOKRONOG: 16. in 17. 12. francoski barvni film „Lepotica dneva".

NOVO MESTO: od 15. do 18. 12. ameriški barvni film „Konjeniki". Od 19. do 21. 12. domači film „Lov na jelene". – POTUJOČI KINO NOVO MESTO: Od 15. do 19. 12. ameriški barvni film „Moj prijatelj Ben".

RIBNICA: 16. in 17. 12. ameriški barvni film „Nekateri so za vroče".

SEVNICA: 16. in 17. 12. ameriški film „Incident pri Fantom Hilu". 20. 12. jugoslovanski film „Kdor poje, ne misli slabo".

ŠENTJERNEJ: 16. in 17. 12. „Vrnitev revolveraša".

TREBNJE: 16. in 17. 12. ameriški barvni kavbojski film „Žareč revolver"; 20. 12. italijanski ljubezenski barvni film „Nezvesta zaročenka".

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

GOSPODINJSKA pomočnico – mlajšo sprejme takoj tričlanska družina. Hrana, stanovanje, ostalo po dogovoru. Možnost šolanja. Nevenka Rupnik, Topniška 70/9. nadstropje.

DRUŽINA z dvema otrokoma išče pomoč v gospodinjstvu. Tomaž Lipnik, Kristanova 32, Novo mesto.

IŠČEM žensko, lahko je upokojenka, za varstvo otroka. Nudim hrano in stanovanje. Drugo po dogovoru. Ivan Kostanjšek, Brežice, Šentlenart 117 a.

SLUŽBO DOBI pošten fant, vojaščine prost, za spremljevalca kamiona. Naslov v upravi lista (2498/72).

GORENJSKA KMETIJA išče dekle za popoldansko delo. Preskrbim službo v tovarni. Cof, Dorfarje 24, 64209 Žabnica.

GOSPODINJSKO pomočnico sprejme dvočlanska družina v stalno zaposlitev. Dobri pogoji. Levstek, Ljubljana Dolenjska c. 37.

SLUŽBO IŠČE

ŽELIM SE ZAPOSLITI pri družini za varstvo otrok in opravljanje gospodinjskih del. Drugo po dogovoru. Naslov v upravi lista (2517/72).

STANOVANJA

PRODAM enosobno stanovanje v Novem mestu. Alojz Pust, Partizanska 1 a, Novo mesto.

ODDAM opremljeno sobo dvema fantoma. Naslov v upravi lista (2501/72).

SOBO oddam v Novem mestu samski osebi. Matekovič, Ilke Vaštetove 14 (telefon 22-050, od 16. do 17. ure).

ZARADI dograditve nove hiše prodam dvosobno stanovanje na Zagrebški cesti 7, Novo mesto. Ogled vsak dan po 16. uri, razen nedelje.

PODJETJE iz Novega mesta išče sobo v Novem mestu za samskega moškega. Soba je lahko opremljena. Naslov v upravi lista.

Motorna vozila

UGODNO PRODAM osebni avto fiat 600 D v voznem stanju. Luzar, V Brezov log 36, Novo mesto.

PRODAM OPEL REKORD, letnik 1953. Cena po dogovoru. Ogled vsak dan od 15. ure dalje. Primeren za rezervne dele. Ul. Ilke Vaštetove 17, Novo mesto.

PRODAM fiat 750. Hočevar, Puščava 6, Mokronog.

PRODAM traktor Ferguson 35 v dobrem stanju, motorno slamoreznico in kobilo, staro 6 let. Anton Vovko, Mačkovec 4, Otočec ob Krki.

OSEBNI AVTO opel rekord, letnik 1964, v dobrem stanju, prodam. Anton Kump, Bršlin 1, Novo mesto.

PRODAM DOBRO ohranjeno zastavo 750, letnik 1966. Naslov v upravi lista (2490/72).

UGODNO PRODAM Austin IMV 1300, letnik 1970, ali zamenjam za fiat 750 z doplačilom. Stane Pustavrh, Krško, CKŽ, 139, telefon 71-367.

PRODAM

PRODAM 4 nove originalne amortizerje za prinz NSU 1200. Cena 800 din. Vprašajte na telefon 21-960.

PRODAM televizor. Cena ugodna. Ogled in dogovor možen vsak dan od 15. ure dalje. Mestne njive 2/1, Novo mesto.

UGODNO prodam dobro ohranjen električni štedilnik in peč na olje EMO 5. Ogled vsak dan od 15. ure dalje. Jurečič, Mestne njive 7/II, Novo mesto.

PRODAM večjo količino suhih smrekovih desk, dimenzije 2-2, 1/2 in 3 cm, ter hrastove stebričke za vinograd 13 x 14 x 260 cm. Hrastar, Bršlin 17, Novo mesto.

POCENI prodam divan in štedilnik Gorenje na trdo gorivo. Kozjan, Adamičeva 14, Novo mesto.

PRODAM marca vseljivo garažo na Mestnih njivah (zidana, tlakovana). Naslov v upravi lista.

UGODNO PRODAM dobro ohranjeno kombinirano omaro, raztegljiv kavč, mizico in tri fotelje. Naslov v upravi lista (2483/72).

PRODAM DVA pitana prašiča, težka približno 110 kg. Naslov v upravi lista (2484/72).

PRODAM kozolec enojnik s štirimi okni. Jože Šinkovec Dol. Mokro polje 10, Šentjernej.

PRODAM novo tritonsko harmoniko. Drago Tratnik, Irča vas 42, 68000 Novo mesto.

PRODAM motorno slamoreznico s puhalnikom znamke Herka in avtomobilski kompresor. Jože Rupar, Goriška vas 7, Škocjan.

PRODAM šivalni stroj Singer, primeren za šivilje in krojače. Cena po dogovoru. Janez Hočevar, Vinji vrh 18, Bela cerkev.

PRODAM malo rabljeno peč na olje Kontakt 7500. Jakovljevič, Nad mlini 4, Novo mesto.

FRIZERJI! – Poceni prodam malo rabljene sušilne havbe Orli in dva ročna frizerska ogledala. Naslov: Stanko Galjot, p. p. 96, 64001 Kranj.

PRODAM peč na olje EMO 8 – rabljeno. Alojz Metelko, Ljubljanska 14, Novo mesto.

PRODAM nove smuči Klak 190 cm, komplet. z vezmi Marker. Naslov v upravi lista (2477/72).

UGODNO prodam magnetofon, tip Rekorder PD. Pod gozdom 6, Črnomelj.

UGODNO PRODAM ali zamenjam za prašiča malo rabljeno motorno žago Solo (zadnji model) v brezhibnem stanju z rezervno verigo, peč na olje EMO 8 in enovprežne sani. Godnjavec, Gor. Gradišče 2, Dol. Toplice.

KUPIM

ENODRUŽINSKO hišo z vrtom ali nekoliko zemlje na prometnem kraju. Cena do 15 milijonov S-din. Plačam takoj v dinarjih ali devizah. Ponudbe na upravo lista pod „Srečno".

KUPIM mecesnove plohe. Gričar, Hrastovica, Mokronog.

POSEST

PRODAM vinograd z lepim kostanjevim gozdom na Malem vrhu. Avtomobilska pot in možnost graditve dveh vikendov. Minka Četin, Šela 1, Dobova.

PRODAM hišo, zgrajeno do tretje faze, v Mačkovcu – Novo mesto. Naslov v upravi lista (2519/72).

PRODAM novo hišo ob Krki v bližini Novega mesta, primerno za gostišče. Ponudbe pod „Vselitev".

RAZNO

ODDAM V NAJEM majhno posestvo blizu železniške in avtobusne postaje, 10 minut od ceste in pošte Tržišče na Dolenjskem. Vse druge informacije dobite pri Albinu Pelku, Škovec, pošta Tržišče.

PROSIM osebo, ki je vzela mojo pozabljeno denarnico v trgovini „Pri vodnjaku" v Novem mestu, naj mi vrne vsaj osebno izkaznico. Naslov ima.

POROČNI PRSTANI! – Tudi pri nakitu se moda spreminja: iz starega vam naredi nov prstan Otmar Zidarič, zlatar v Ljubljani, Gosposka 5. – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ZAHVALE

Ob prezgodnji smrti mojega moža, očeta, brata in strica

FRANCA NOVAKA
posestnika
iz Šahovca 18
pri Dobrniču

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom, ki so ga spremili na zadnji poti. Hvala tudi ZZB NOV Dobrnič, predsedniku krajevne skupnosti Feliksu Pekolju za poslovilne besede pri odprtem grobu ter gospodu dekanu za opravljeni obred.

Žalujoči: žena z otroki, bratje in sestre

Po hudi in mučni bolezni nas je v 69. letu starosti za vedno zapustila naša ljubljena mama, sestra, teta in stara mama

MARIJA GORENC
roj. Debeljak,
Grč vrh – Mirna peč

Iz srca se zahvaljujemo vsem sosedom za vso pomoč, za podarjene vence tovarni zdravil Krka, Novo mesto, ŽTP Ljubljana, bolnici Ljubljana, Ob ZTK Novo mesto in vsem, ki so nam izrekli sožalje. Posebna zahvala gospodu župniku za opravljeni obred in govor in vsem, ki so pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: otroci Micka, Slavka, Franci, Ivanka, Lojze, Nadi in Ani z družinami, brata Janez in Alojz ter ožji sorodniki

---

Ob izgubi naše drage in nepozabne mame ter stare mame

MARIJE KRALJ
iz Zajčjega vrha

se iskreno zahvaljujemo vaščanom, prijateljem in sorodnikom za vso pomoč in vsem, ki so pokojnico spremili na zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje. Posebna zahvala gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem iskrena hvala!

Žalujoči: sin Jože z družino

V globoki žalosti ob prezgodnji smrti moje ljube sestre

ANICE LIBERŠAR
iz Krškega

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: sestra Fanika z možem Štefanom, Danica Thomas ter vsa družina Komljanovič in Wipfler iz Zahodne Nemčije

---

Ob tako strašni izgubi naše ljubeže ne in mamice

ANICE LIBERŠAR
iz Krškega

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani, nam izrekli sožalje, podarili pokojnici vence in cvetje, jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti in njen prerani grob zasuli s tolikim cvetjem. Posebno se zahvaljujemo tovarni celuloze in papirja „Djuro Salaj" ter godbi na pihala in sostanovalcem Jazbečevim, g. Mahne, tov. Bidoviču in tov. Nacetu Zagorcu za poslovilne besede pri odprtem grobu. Vsem prisrčna hvala.

Krško, 6. decembra 1972

Žalujoči: mož Ivan, hčerka Ivica, sin Mirko, sestra Fanika z družino ter drugo sorodstvo

---

Ob nenadni prebridki izgubi naše zlate mame, žene, tete, sestre

FANI KEŠE, roj. Štih
iz Govejega dola

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti, ji darovali vence, cvetje in nam izrazili svoje sožalje. Srčna hvala sosedom in vaščanom za nesebično pomoč, zahvala tudi DU Tržišče za spremstvo s praporom, g. župniku za obrede in govorniku za ganljive besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: mož Tone, otroci Tonika, Franci, Vikica, Marina, tašča Marija in drugo sorodstvo

---

Ob prerani izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in brata

FRANCA ZAGORCA
iz Petan

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom in znancem, ki so nam izrekli sožalje in nam pomagali v tako težkih zadnjih urah njegovega življenja. Zahvaljujemo se tudi zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka za lajšanje bolečin. Hvala GG Novo mesto za venec in spremstvo, vsem, ki so darovali vence, ter gospodu župniku za spremstvo in obred na zadnji poti.

Žalujoči: žena Terezija, sin Franci in hčerka Marica z družino

---

Cenjenemu g. dr. Vladimirju Živkoviču se najtopleje zahvaljujeva za dolgo in uspešno zdravljenje ter mu želiva mnogo zdravja v letu 1973. Hvaležna Konrad in Alojzija Gorupič.

Namesto venca na grob pokojne Alojzije Dular iz Cegelnice podarja Zvezi slepih Novo mesto 100,00 din Iva Dular, Muzejska 9, Novo mesto.

PREKLICI

Martin Nose, Jugorje 7, Brusnice, preklicujem in obžalujem, kar sem neresničnega trdil o Martinu Luzarju, Jugorje 13, dne 24. novembra 1972 v gostilni Romana Hudoklina v Gabrju, ker za take svoje trditve nimam nobene osnove. Imenovanemu se opravičujem in mu obljubljam, da ga bom v bodoče pustil pri miru in ga ne bom več žalil in obrekoval niti fizično napadel. Zahvaljujem se mu tudi, da je odstopil od kazenskega pregona.

OBVESTILA

Gostišče Marija Cugelj, Odrga pri Trebnjem, sprejema rezervacije za novoletno silvestrovanje. Vljudno vabljeni!

Obveščam, da sem s prvim decembrom odprla nov kozmetični salon. Odprto vsak dan, razen srede, od 10. do 19. ure, v soboto od 8. do 14. ure. Metka Adam, Valantičevo 16, Novo mesto, telefon 21-238.

Obveščam cenjene stranke, da ne bom več sprejemal pranja avtomobilov. V tej sezoni pa sprejemam še naročila za premaz spodnjih površin proti rji. Po novem letu bom delavnico preusmeril v drugo obrt. Alojz Zajc, Na žago 1, Novo mesto.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Jožefa Smrke z Gomile – Stanko, Marija Baš iz Slovenske vasi – Majo, Marija Kastelic z Dolnje Težke vode – Dušana, Jožica Longar iz Žužemberka – Roberta, Danica Vrbinc iz Gotne vasi – Andrejo, Marija Stariha iz Brstovca – Silvo, Angela Bučar iz Grabrovca – Darinko, Fanika Nosan z Rateža – Renato, Slavka Kolenc iz Ljubljane – Simono, Vida Drušković s Potoka – Boštjana, Nevenka Rajer z Vrha – Andrejko, Silva Perhavec iz Vinice – Bogdana, Slavka Pečjak iz Plešivca – Jožico, Ljudmila Jevnik iz Dolnje Stare vasi – dečka, in Ana Palčar iz Šmihela – deklico. – Čestitamo!

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 14. DECEMBRA: 16.00 do 16.15 Napoved programa, poročila, šport in turistični napotki – 16.15 do 16.30 Nove plošče RTB – 16.30 do 16.40 Aktualnost tedna – 16.40 do 16.50 Mala šola avtomobilizma – 16.50 do 17.00 Obvestila in reklame – 17.00 do 18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 16. DECEMBRA: 16.00 do 16.30 Pol ure za pop glasbo – 16.30 do 16.50 Sobotno kramljanje – 16.50 do 17.00 Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil, reklam ter melodija za vas – 17.00 do 17.10 Javna tribuna o gradnji prve jugoslovanske jedrske elektrarne v Krškem – 17.10 do 17.30 Za naše najmlajše – 17.30 do 18.00 Narodnozabavne na valu 192 m.

NEDELJA, 17. DECEMBRA: 10.30 Domače zanimivosti – Naloge komunistov prosvetnih delavcev v sedanjem trenutku (zapis s sestanka aktiva komunistov prosvetnih delavcev) – Za naše kmetovalce: inž. Jože Grubić – Krmljenje domačih živali v zimskem času – Pričenjamo javno razpravo o slovenski državni himni (slišali boste po dve izvedbi vseh treh predlogov) Obvestila, reklame in filmski pregled – 12.00 do 14.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 19. DECEMBRA: 16.00 do 16.15 Napoved programa in melodije z ansamblom Borisa Franka – 16.15 do 17.15 Poročila – Novo v knjižnici – Jugoton vam predstavlja – Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista, obvestila in reklame ter pregled filmov – 17.15 do 17.30 Tedenski športni komentar – 17.30 do 18.00 Mladinska oddaja.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Alojz Novak, Anton Conta, Jože Sivec, Slavko Gričar in Alojz Medvešek, člani IMV Novo mesto; Karel Žnidaršič, Boris Grubar, Vojko Kadunc, Marija Kovačič, Albina Homan, Jože Hrastar, Slavko Bašelj, Slavko Franko, Jože Krhin, Alojz Prah, Pepca Frankovič, Fani Gošte, Pepca Bevc, Jožefa Blatnik, Anton Bizjak, Rudi Bele, Jože Lenčič, Ljubica Luzar, Valter Zofič, Stanislava Božič, Jože Vide, Justi Pavlič, Marija Kušljan, Danijel Vrhovšek, Anton Lenčič, Janez Dolar, Albina Bevk, Jože Hudoklin, Jože Bratkovič, Alojz Pavlič, Marija Tomažin, Jožefa Grubar, Ivan Turk, Silvo Potočar, Marjan Riosa, Franc Vide, Ana Komes, Franc Potočar, Majda Grubar, Tonka Zupančič, Olga Torbica, Marija Jurgalič, Malči Bakšič, Metka Luzar, Marija Jordan, Marija Zorko, Janez Rabzelj, Janez Blatnik, Janez Bratkovič, Antonija Antončič, Jože Jordan, Slavica Rabzelj in Jože Črtalič, člani Iskre, Šentjernej; Franc Šinkovec, član Cestnega podjetja, Novo mesto; Anton Dobrovoljc, duhovnik iz Šentjerneja; Franc Verbič, upokojenec iz Šmarja, Franc Vide, kolar iz Grobelj; Franc Kovačič, delavec iz Šmarja; Franc Škrubej, član Tobaka, Novo mesto; Janez Božič, kmet iz Orehovice; Anton Hecl, avtomehanik iz Šentjerneja; Alfred Trelc, član veterinarske postaje, Šentjernej; Frančiška Lindič, gospodinja iz Drame; Alojz Hosta, kmet iz Sela; Jožefa Jakše in Jožefa Vodopivec, gospodinji iz Hrastja, Marija Jurgalič, gospodinja iz Grobelj; Nada Golovšek, gospodinja iz Šentjerneja; Marija Dolar, gospodinja iz Dolnje Brezovice; Miha Banič, delavec iz Mihovega; Leopold Švalj, delavec iz Šentjerneja; Anton Divjak, kmet iz Mihovice; Franc Bradula, delavec iz Cerovega loga; Ema Simončič in Angela Lipej, gospodinji iz Cerovega loga; Ana Rangus, gospodinja iz Sela; Ana Volčjak, gospodinja iz Dolnjega Vrhpolja; Pavla Hosta, gospodinja iz Dolnje Stare vasi; Jožefa Bakšič, gospodinja iz Čistega brega; Katarina Kotar, gospodinja z Drče; Janez Rangus, član Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Ana Jordan, gospodinja z Draškovca; Stanka Pungerčar, delavka iz Gruče; Frančiška Zagorc in Marija Žulič, gospodinji iz Vratna; Martin Antončič, kmet iz Praproč; Alojzija Rukše in Terezija Rus, gospodinji iz Dolnjega Maharovca; Nada Prašnikar, članica Dolenjke, Novo mesto; Marija Cvelbar in Albina Pirnar, gospodinji iz Ledeče vasi.

ZAHVALA

Ob smrti našega ljubega očeta

JANEZA KLEMENČIČA

iz Sel pri Jugorju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, ter darovalcem vencev in cvetja. Posebno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, njegovim in našim prijateljem, obema govornikoma in lovcem ter zdravnikom in drugemu osebju bolnice Novo mesto, ki so mu v najtežjih trenutkih požrtvovalno nudili skrb in nego.

Žalujoči: sinovi in hčerka z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše žene, mame, stare mame in prababice

ANE RAKOŠE

osebne upokojenke iz Kostanjevice

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami v težkih dneh bolečin. Še posebej se zahvaljujemo organizacijam ZB Kostanjevica, ZB Gabrje, ZB Brusnice in obč. združenju ZB Krško, gasilskemu društvu Kostanjevica, pevskemu oktetu iz Kostanjevice, godbi na pihala iz Krškega ter društvu upokojencev iz Kostanjevice. Zahvaljujemo se tudi govornikom Faniki in Mihi Burjevima, tov. Frankovi in tov. Cvenklju za ganljive besede ob odprtem grobu, osebju doma počitka v Impoljci, še posebej zdravniku za izkazovanje pozornosti in pomoč ob smrti rajnice in dr. Furlanu iz Kostanjevice za zdravniško pomoč v zadnjih letih. Hvala vsem sosedom, družinam Božič, Rajk in Luzar iz Gabrja, skratka vsem, ki ste darovali vence in cvetje, nam izrazili sožalje ter pokojnico v tako lepem številu spremili na zadnji poti

Žalujoči: mož Jože z bratom in ženo, sin Pepi z družino, vnuk Jožko z družino in drugo sorodstvo z znanci in prijatelji

---

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jeke, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Stajdohar in Ivan Živič.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Marjan Legan, Janez Pezelj, Jože Primc, Jože Splichal, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. — Tehnični urednik: Marjan Moškon.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 2 dinarja — Letna naročnina 79 dinarjev (za 1972: 64 din), polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej — Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (ali ustrezna druga valuta v tej vrednosti) — Devizni račun: 521-620-1-32002-10-8-9.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. — Vsak mali oglas do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse ostale oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972. — Za oglase odgovarja Mirko Vesel.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 521-8-9 — Naslov uredništva in uprave: 68001 NOVO MESTO, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon: (068) 21-227 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK: 15. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja – 9.35 Glasbena pravljica Collodi – I. Petrič: Ostrž – 10.20 Pri vas doma – 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine – 12.30 Kmetijski nasveti – vet. Marko Amon: Razmišljanja o gospodarnosti prehranjanja hlevov za govejo živino – 14.40 Z domačimi ansambli – 14.30 Priporočajo vam . . . – 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.30 Napotki za turiste – 16.00 „Vrtiljak" – 17.10 Operni koncert – 18.15 „Signali" – propagandna oddaja – 19.00 Lahko noč, otroci! – 20.00 Madžarski zbori bodo peli dela Zoltana Kodaija – 20.30 „Tops-pops 13" – 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih – 22.15 Besede in zvoki iz naših domačih.

SOBOTA, 16. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja – 9.35 Godala v mraku – 10.20 Pri vas doma – 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine – 12.30 Kmetijski nasveti – inž. Jože Spanring: Novi republiški predpisi o semenu in sadikah – 12.40 Po domače – 13.30 Priporočajo vam . . . 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji – 16.00 „Vrtiljak" – 17.10 Z ansamblom Fausto Papetti – 19.00 Lahko noč, otroci! – 22.20 Oddaja za naše upokojence.

NEDELJA, 17. DECEMBRA: 8.05 Radijska igra za otroke: Ivan Rabič-Madžuranič: Marinček petelinček in prijatelji njegovi – 9.05 Koncert iz naših krajev – 10.05 Še spomnite, tovariši . . . Narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije ob koncu – 10.25 Pesmi borbe in dela – 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine – 13.50 Z domačimi ansambli – 14.30 Humoreska tega tedna: Me Ayme: Dervil – 17.05 Radijska igra – Barry Bermange: „Poniževanje" – 19.00 Lahko noč, otroci! – 20.00 „V nedeljo zvečer" – 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 18. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja – 9.40 Cicibanov svet – 10.20 Pri vas doma – 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine – 12.30 Kmetijski nasveti – vet. Marjana Kogovšek-Belak: Pravilni tehnološki postopek in skladiščenje surovega masla – 12.40 S tujimi pihalnimi godbami – 14.10 Slovenski amaterski zbori pojo – 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.30 Glasbeni intermezzo – 16.00 „Vrtiljak" – 18.15 Z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe – 19.00 Lahko noč, otroci! – 20.00 „77 in opera" – 67. oddaja – 22.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 19. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja – 10.20 Pri vas doma – 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine – 12.30 Kmetijski nasveti – inž. Lojze Habjan: Možnosti za pitanje mlade govedi v letu 1973 – 12.40 Z domačimi ansambli in pevci – 13.30 Priporočajo vam . . . 14.40 „Na poti s kitaro" – 15.30 Glasbeni intermezzo – 16.00 „Vrtiljak" – 18.15 V torek na svidenje! – 19.00 Lahko noč, otroci! – 20.00 Prodajalna melodij (stereo) – 22.15 Popevke se vrstijo.

SREDA, 20. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja – 9.05 Nenavadni pogovori – (ponovitev) – 10.20 Pri vas doma – 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine – 12.30 Kmetijski nasveti – inž. Marjan Pulko: Razvoj gradnje gozdnih cest v družbenih in zasebnih gozdovih – 12.40 Od vasi do vasi – 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.40 Odskočna deska – 16.00 „Vrtiljak" – 17.10 Glasbena galerija – 19.00 Lahko noč, otroci! – 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana v Mariboru – 22.15 S festivalov jazza.

ČETRTEK, 21. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja – 9.05 Radijska stopnja za višjo stopnjo (ponovitev) – 10.20 Pri vas doma – 11.00 Poročila – Turistični napotki za naše goste iz tujine – 12.30 Kmetijski nasveti – inž. Franc Habe: Zanimivosti o razvoju govedoreje v drugih deželah – 12.40 Igrajo pihalne godbe – 13.30 Priporočajo vam . . . 14.30 Sestanek instrumentov – 15.30 Glasbeni intermezzo – 16.40 Naš podlistek – A. Remizov: Požar – 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana – 19.00 Lahko noč, otroci! – 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov – 22.15 Iz srbske sodobne simfonične literature.

NAGRADNA IGRA

ste že vprašali tisto, ki ga ima?

že nad milijon gospodinj pere s pralnimi stroji GORENJE

milijonkrat preizkušeni
milijonkrat uporabljeni

vsi so superavtomatski, s programi za najzahtevnejša pranja, eno ali dvo nivojski -pri vsem tem pa enostavni

si želite še kaj več?
in če...
potem kredit za pralni stroj GORENJE
dobite ga v vsaki trgovini

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 17. DECEMBRA

9.00 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec (Bgd) – 9.45 Po domače z ansamblom Milana Križana (Lj) – 10.12 Kmetijska oddaja (Bgd) – 10.55 Mozaik (Lj) – 11.00 Otroška matineja: Prigode psa Civila, Vsi vlaki sveta (Lj) – 11.50 Poročila (Lj) – 11.55 Vsi vemo vse – kviz (Lj) – 12.55 TV kažipot (do 13.15) (Lj) – Nedeljsko popoldne: Mestece Peyton, Za konec tedna, Šport (Lj) – 18.00 Poročila (Lj) – 18.05 Kralj potepuhov – barvni film (Lj) – 19.40 Reportaža (Lj) – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.30 Mojstri – humoristična oddaja (Bgd) – 21.15 Stih in pesem (Zg) – 21.30 Športni pregled – 22.00 Poročila (Lj)

PONEDELJEK, 18. DECEMBRA
VEČER FINSKE TV

9.05 Odprta univerza (Bgd) – 9.35 TV v šoli (Zg) – 10.30 Angleščina (Zg) – 10.45 Nemščina (Zg) – 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) – 14.45 TV v šoli – ponovitev (Zg) – 15.40 Angleščina – ponovitev (Zg) – 15.55 Nemščina – ponovitev (Zg) – 16.10 Francoščina (Bgd) – 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) – 17.35 TV obzornik (Lj) – Oddaje finske TV: 17.50 Globoko zmrznjeni učitelj – otroška oddaja (Lj) – 18.30 Laponska poje (Lj) – 18.55 Mozaik (Lj) – 19.00 Mladi za mlade (Sar) – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.30 Razgovor s predstavnikom finske TV (Lj) – 20.35 Vojni samotar – TV drama (Lj) – 21.40 Vroče železo – dokumentarna oddaja (Lj) – 22.15 Anno Domini – zabavno glasbena oddaja (Lj) – 22.40 Odpoved finskega večera (Lj) – 22.45 Poročila (Lj)

TOREK, 19. DECEMBRA

9.35 TV v šoli (Zg) – 10.40 Ruščina (Zg) – 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) – 14.45 TV v šoli – ponovitev (Zg) – 15.35 Ruščina - ponovitev (Zg) – 15.55 TV vrtec (Zg) – 16.10 Angleščina (Bgd) – 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) – 17.50 Tiktak: Alenčica, sestra Gregčeva – barvna oddaja (Lj) – 18.05 Risanka (Lj) – 18.10 Obzornik (Lj) – 18.25 Naši zbori: Collegium musicum, barvna oddaja (Bgd, Lj) – 19.00 Mozaik (Lj) – 19.05 Tehnika upravljanja (Lj) – 19.30 Regionalna arhitektura: Delavska in fužinska hiša (Lj) – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.35 Ali so še angelčki? – barvni film (Lj) – 22.20 Likovni nokturno: Vladimir Makuc – barvna oddaja (Lj) – 22.35 Poročila.

SREDA, 20. DECEMBRA

8.20 TV v šoli (Zg) – 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) – 17.50 Prigode psa Civila (Lj) – 18.15 Obzornik (Lj) – 18.30 Po domače z Dobrimi znanci (Lj) – 19.00 Mozaik (Lj) – 19.05 Od filma do filma (Lj) – 19.20 S kamero po svetu: Kilimandžaro-Kenija (Lj) – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.35 Stendhal: Rdeče in črno: III. del (Lj) – 21.20 Po sledeh napredka (Lj) – 22.10 Poročila (Lj)

ČETRTEK, 21. DECEMBRA

9.35 TV v šoli (Zg) – 10.30 Angleščina (Zg) – 10.45 Nemščina (Zg) – 11.00 Francoščina (Bgd) – 14.45 TV v šoli – ponovitev (Zg) – 15.40 Angleščina – ponovitev (Zg) – 15.55 Nemščina – ponovitev (Zg) – 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) – 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) – 17.15 Vsi vemo vse – Pionirski kviz (Lj) – 18.15 Obzornik (Lj) – 18.30 Druščina Jehu – serijski film (Lj) – 18.55 Mozaik (Lj) – 19.00 Sedem morij (Lj) – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.35 Četrtkovi razgledi (Lj) – 21.25 V. Petrovič: Popje z ožganega grma – III. del (Lj) – 22.15 W. A. Mozart: Cosi fan tutte – I. del (Lj) – 23.35 Poročila (Lj)

PETEK, 22. DECEMBRA

9.30 TV v šoli (Zg) – 11.00 Angleščina (Bgd) – 14.40 TV v šoli (Zg) – 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bgd) – 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bgd) – 17.50 Polka je ukazana – barvna oddaja (Lj) – 18.10 Risanka (Lj) – 18.20 Obzornik (Lj) – 18.35 Drsanje – oddaja iz cikla Rekreacija (Lj) – 18.45 Ekonomsko izrazoslovje: Poslovne banke (Lj) – 18.50 Duo Horak (Lj) – 19.05 Mozaik (Lj) – 19.10 Profesor Baltazar – barvna risanka (Lj) – 19.20 Iskra in zunanja trgovina – reportaža (Lj) 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 Reportaža (Lj) – 20.30 3-2-1 (Lj) – 20.40 Ob dnevu JLA (Lj) – 21.40 Most – jugoslovanski film (Lj) – 23.10 Poročila (Lj)

SOBOTA, 23. DECEMBRA

9.35 TV v šoli (Zg) – 11.00 Marksizem (Sar) – 16.30 Košarka Crvena zvezda : Olimpija – prenos, v odmoru propagandna oddaja (Lj) – 18.00 Obzornik (Lj) – 18.15 Gospod Piper (Lj) – 19.10 Mozaik (Lj) – 19.15 Humoristična oddaja (Bgd) – 19.45 Filmska burleska (Lj) – 19.50 Cikcak (Lj) – 20.00 TV dnevnik (Lj) – 20.25 3-2-1 (Lj) – 20.30 Akordi Kosova – prenos (Bgd) – 22.00 Arsene Lupin – francoska barvna serija (Lj) – 22.50 TV kažipot (Lj) – 23.10 Poročila (Lj)

oglašujte v DL!

Predvsem Krka, o kateri so že stara šolska berila iz Franciožefovskih časov učila, da je „rakov in rib bogata". Raki so že skoraj pred 100 leti izumrli, ribe jim bodo pa morda še v tem stoletju sledile, razen kakšnega ogromnega sulca, da se bomo lahko bahali z njim. Tudi vse neposredno okolje Krke se nagło spreminja. Časa in vsestranskega napredka trdi ukaz je menda, da mora lepota izumreti. Kam bi s to romantično sentimentalnostjo, pravijo modri!

Kaj ne bi kazalo v starem mlinu tudi vsemu temu tedanjemu bogastvu in lepoti naše umirajoče kraljice Krke in vsem, kar je z njo v zvezi, posvetiti ta kotiček?"

Tako, za pomnjenje! In da bomo morebiti čez desetletja tarnali, kako je škoda, ker ni smo storili tega, kar bi lahko!

A taka razmišljanja moramo pustiti tistim, ki lahko odvežejo mošnjo z novci . . .

Avtomlin

Naj mi bo oproščeno, ker sem skoval tako spakedranko, ki jo slovenski jezik ne pozna. Bržkone pa jo bo treba uvesti med naše izraze, če bodo mlini propadali tako kot zdaj.

Najnižji novomeški mlin, kjer je bila včasih tudi žaga, kajpak ne dela več.

Ko sem se pokazal pri Alojzu Zajcu, je dajal injekcijo prebodeni avtomobilski gumi, podmazal je dva avtomobilska sklopa, potem pa je imel nekaj minut časa za pomenek.

V nekdanjem mlinu ima namreč Zajc zdaj pralnico avtomobilov in „flikanje" avtomobilske obutve. Kjer so nekoč kamni mleli žito, perejo danes vodni curki umazane avtomobile. Kako se čas spreminja!

Zajc je bil nekoč mlinar, bil je pomočnik pri Zorku blizu Šmarjetskih Toplic. Leta 1958 je prišel v Novo mesto. Takrat mlin ni več delal. Pet let je še žagal, in ko so zasebne žage zaprli, je šel za leto dni v službo v tovarno zdravil. Medtem je mlin ali žago, kakor hočete, preuredil v pralnico za avtomobile in zdaj že sedem ali osem let pere avtomobile.

„Za datume ne vem. Vem, kdaj je nedelja, kdaj smo prvega . . . Za mlin je po svoje škoda, ampak so taki časi. Sin je strojni ključavničar, pred seboj ima še vojake in pomočniško dobo. Pogovarja se, da bi čez leta odprl šloserijo. Najbrž bo bolje tako. Pralnica da revmatizem."

Tako govori mlinar, ki danes pere avtomobile!

Tudi mlin v Mačkovcu ne dela več. Mlinar se je preselil, v mlinu stanujejo drugi ljudje. Stavba je ogromna, skoraj gotovo največja od izvira sem. Na strehi se šopiri velika televizijska antena. Na vsej poti je bila prva, ki sva jo opazila!

Tako so vsi novomeški mlini nekaj posebnega, in vsi so si enaki v tem, da ne meljejo več . . .

Na verigah

„Malenski" Janez Rifelj v Lešnici 4. Mlinar s popoldansko obrtjo.

Takole pripoveduje: „Okrog 1770 so prišli Riflji z Blatnega klanca, iz Gorenjske. Pravijo, da je bil mlin postavljen okrog leta 1700. Mislim, da je bil last stiškega samostana ali pa še bolj verjetno Starega gradu. Bajnof je imel Mačkovec, otoški grof je imel Otočec in Lešnica naj bi potemtakem bila od Starega gradu.

Zdaj je v tem mlinu že naš četrti rod. Pred mano so bili France, Janez in Jože. Za mano ne bo nikogar. Sin je v službi v „Krki", pravi, da mlinar ne bo. Ena hči je omožena, druga se v Novem mestu uči v trgovini. Mlinarjev pa manjka, to vam povem! Dosti dela bi imeli. Sam sem pa bolj kmet . . ."

Tudi mlin v Lešnici sodi med posebneže. Ne potrebuje zapornic, da spusti vodo med kolesja. Voda teče neprestano po kanalu, kolesa pa so na verigah. Uteži jih držijo v zraku, in kadar je potrebno, spusti mlinar poljubno kolo v vodo.

En kamen je brez kolesa, ker je les segnil. Pred mlinom stoji zdaj železno kolo, ki ga bo Rifelj postavil namesto segnitega lesenega.

Če ga bo postavil, ker dela le popoldan. In ker za njim ne bo nikogar, ki bi mlel.

Morda pa ga bo vseeno postavil, ker je mlin v Lešnici daleč po Krki edini mlin, ki še dela.

Če ne štejemo mlina na Otočcu. Ne tistega, kjer je bila tudi žaga: tisti ne dela več.

Dela tisti, turistični!

Mlin za turiste

To je mlin za turiste. Najprej je bil tak, kakršni so mlini po Krki. Postavili so ga ob vodi. Prej ni bil nikoli mlin, prej je bil grad. Ampak mlinarji tega turističnega mlina so znali tako izborno spuščati in dvigati zapornice in vrteti turistična kolesa, da so nosili svojo moko (beri: svoje dopuste in denar) ljudje – turisti bolj pogosto, kot je mlin mogel mleti.

Zato so se mlinarji odločili in so začeli graditi mline tudi više v breg, ob cesti, po kateri vozijo avtomobili. V nekdanje mline so vozili samo konji . . .

Zdaj mlini meljejo turiste. Tisti, ki nosijo v ta mlin, prinašajo denarje, še bolj pogosto pa devize. Več ko je deviz, raje imajo mlinarji svoj mlin.

Zgodba je podobna tisti o mlinarju, ki je v njegovem mlinu hudič mlel. Če so le tisti, ki so nosili žito, prinesli tudi polič vina.

V tem mlinu na Otočcu pa mlinarji ponujajo polič vina tistim, ki pridejo vanj.

Zaradi tega bi lahko rekli, ima morebiti tudi tu hudič svoje prste vmes?

In morda tudi zato, ker se ta mlin širi in širi – in ni izključeno, da se bo razširil tudi na nekdanji novomeški Seidlov mlin! – medtem ko se drugi mlini, v katerih meljejo moko, manjšajo in starajo, gubajo in kvarijo, kolesa pa se ustavljajo.

Morebiti je v tem pisanju kanček žalosti za starimi mlini. Morebiti bi imel pisec raje od modernih mlinov na Krki stara kolesa, ki bi se počasi vrtela v bistri, žuboreči vodi.

Ampak danes so moderni mlini. Tako je in nič se ne da pomagati!

Zato sem se pri samostanu na Strugah skoraj pokrižal. „Ne, ker bi bil veren, pač pa, ker sem želel, da bi se mlinska kolesa še vrtela. Če je bilo to narobe, naj mi sestre de Notre Dame, ki prebivajo tam, zares oproste.

Namesto konca

Trudni so zdaj mlini ob Krki, utrujeni od časa in napredka: njihove lesene lopate so se obrabile, nimajo več moči, da bi mlele čas, mline in moko. Žalostno bodo čez čas obrnili otroci kdaj pa kdaj cvileče kolo, mah že obrašča les, vodne zapornice so vse bolj redko odprte.

Portret tega tedna

Ko še vsa vas spi...

„Kdo mi je grablje naredil? Fištrov Tone, tisti, ki vsako jutro prvi vstane v vasi. Vidiš, Pepa, mi je dejal zadnjič, spati ne morem, pa se dvignem, kaj malega pojem in popijem kozarec ali dva jabolčnika, pa orodje v roko. Ko drugi vstanete, imam par grabelj že gotovih . . .“ Fištrov Tone v Orehovcu, tik na zadnjih obronkih Opatove gore. Tako mi ga je pred meseci opisala znanka. „Saj ga menda poznate, za odbornika je v Krškem . . .“

Fištrov Tone. Pa ne menda odbornik Anton Penca iz Orehovca nad Kostanjevico? Tisti, ki je razdrl že mnogo okroglih in oglatih na sejah krške občinske skupščine, še več pa izven vseh sej in uradnih srečanj? Tisti, ki mu dobro tečeta jezik in pero, če je treba? Da, prav tisti! Nasmeh naju je v petek popoldne hitro zbližal, ko sem vstopil v malo kolarsko delavnico, desno od veže v njegovi domačiji na Orehovcu.

„Pa nič ne pišite o meni, jaz nisem za take stvari . . .“ se je otepal, ko sem ga povabil na razgovor. Moral sem začeti drugače. Sredi prostora je stal lep hrastov čebriček. Koliko da stane, sem vprašal, pa me je hitro izplačal:

„Saj ga ne boste kupili! No, trideset starih jurjev bo. Da ni veliko, pravite? Za tistega, ki nima denarja, je to drago, saj veste . . .“

Pa sva bila sredi živahne razprave, ki bi hitro napolnila celo časopisno stran in še kaj več. Anton Penca obdeluje les kot samouk. Samo zemlja bi dala družini premalo. Škaf, čeber, brento, kosišče, grablje in še marsikaj spretno ureže, sestavi, zgladi in poveže, da so ljudje veseli domačega rešitelja.

„Očeta je ubila bukev v Opatovi gori, ko mi je bilo 13 let. Ene čižme sem imel takrat pa cajgaste hlače, za k maši in za v šolo. Mati je sama vzdrževala grunt, čeprav je bila takrat, okoli 1933, huda gospodarska kriza. Življenje me je šolalo. Smreke, ki sem jih kot 16-letnik sadil pri takratni šumski, so zdaj že zrele. Veste, pa me jezi: še za tiste v domači hosti moram plačati, če jih hočem posekati, biološko amortizacijo. Sam sem jih sadil, obžel in okopaval, drugi pa naj bi zdaj želi sadove? Ne, gozdni zakon mi ni všeč . . .“

Anton Penca se je razvnel. V spominih sva stopila v leta obnove, obveznih oddaj in razrezov. „Nobenega ne potrebujem v našo vas, sam bom zbral, kar smo dolžni oddati, sem dejal takrat in vedno smo oddali vse po predpisih, brez aktivista iz mesta . . .“

Prižge že drugo dravo in zadovoljno puha pod pajčevinasti strop. „Pred desetimi leti sem v šali na sejah povedal to, kar se danes dogaja, o čemer je pisal in govoril Tito: da je treba kmetu pomagati. Pred 10 ali 15 leti še motike nisem mogel kupiti. Kmetijstvo je bilo ad akta. Zdaj je glede tega marsikaj zamujeno. Vsi so že šli . . . V Orehovcu je 7 pobov, starih tja do 45 let, a nobena se noče več poročiti na kmetijo. Mar naj gredo pobje k pleterskim? Govoril sem o tem tudi z doktorjem Brilejem, tako kot z vaščanom, po domače in preprosto. Rekla sva: iz mest in vodstev bi morali organizatorji med ljudi, tako da jih nihče ne bi pričakoval. Potem bi videli, kako narod diha . . .“

Fištrov Tone rad bere. Pravzaprav prebere vse, kar dobi, tudi uradno pošto, saj spretno pomeša tujko, če je potrebna, med kleno domačo govorico. Lep spomin mi bo ostal na obisk pri njem, zlasti še, ko je za konec povedal: „V 4 dnevih je 44 vaščanov Orehovca izkopalo 3 km jarka za novi vodovod. Tri dni pred košnjo! Ali veste, kaj to pomeni?“

Anton Penca ima na skrbi tudi vodovodni odbor. Ljudje mu zaupajo. Komu bi sicer? Rad se pošali, a v njegovem smehu in besedah je toliko grenkih resnic.

TONE GOŠNIK

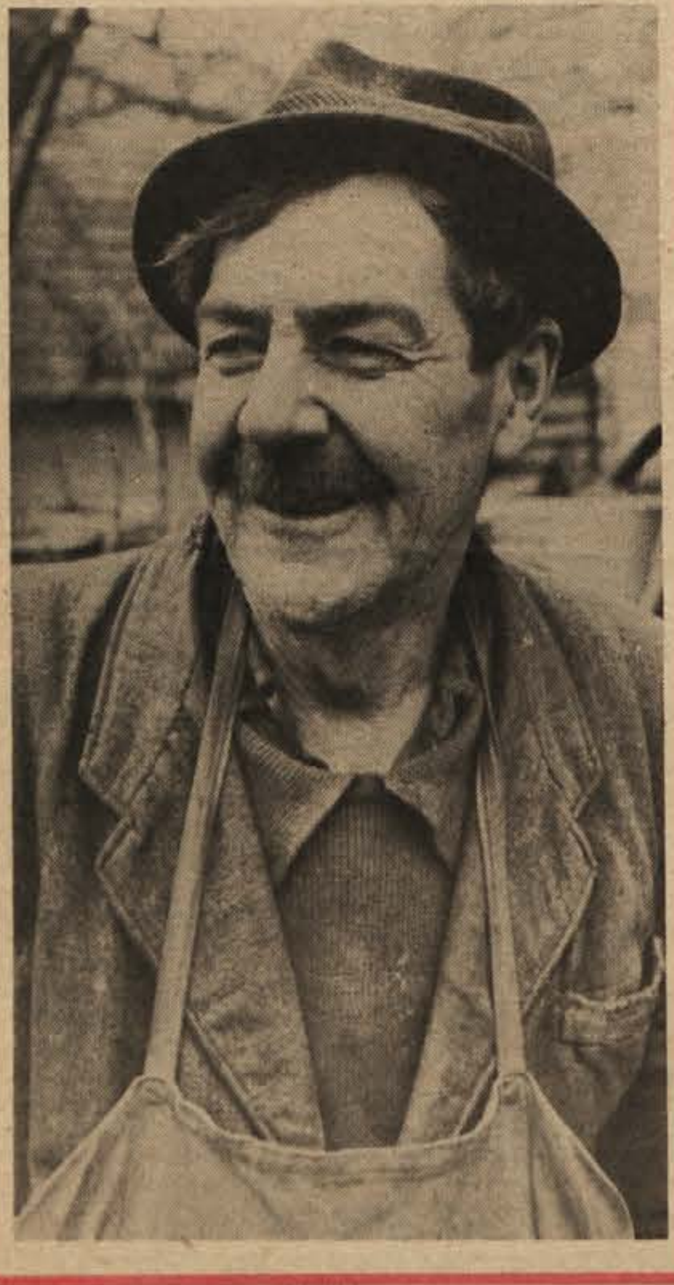

V počastitev 29. obletnice ustanovitve brigade „Matija Gubec“ so v garniziji Milana Majcna v Novem mestu v torek dopoldne odkrili spomenik Matiji Gubcu. Kip je garniziji v času, ko je tu služil vojaški rok, naredil vojak Pavel Hudek. Na sliki: Kipar in komandant novomeške garnizije Joso Božić, ki se pogovarja z gostom, generalom Jadrijevičem. (Foto: J. Pezelj)

PRIHODNJE LETO DOMAČA OKNA IZ AKRILNEGA STEKLA

IMV: 100.000 lastnih oken

Tri naloge za domačo proizvodnjo oken iz akrilnega stekla – Novi izdelek omogoča bolj tekočo in cenejšo proizvodnjo prikolic v tovarnav v Novem mestu, Brežicah in Deinzu – Zmanjšan uvoz

Industrija motornih vozil bo v novomeški tovarni za proizvodnjo prikolic začela izdelovati tudi kompletna okna iz akrilnega stekla za prikolice. Ta velik delovni uspeh je eden izmed temeljev za dosego poslovnega uspeha v prihodnjem letu, kot ga je zastavil centralni delavski svet tovarne na seji 2. oktobra letos.

Pri širjenju lastne proizvodnje podsklopov za proizvodnjo prikolic je IMV pred leti začel tudi z osvajanjem tehnologije za izdelavo kompletnih oken. Naloga ni bila lahka: namesto navadnega je bilo treba uporabiti akrilno steklo, ki je bolj znano po udomačenem izrazu pleksi steklo, okna imajo posebne kovinske okvire namesto lesenih, pri izdelavi oken je treba uporabiti posebno tehnologijo toplotnega oblikovanja. Izvedba tega načrta je bila predvidena v treh stopnjah: izdelava okenskih okvirjev, izdelava oken – oblikovanje in lepljenje in proizvodnja akrilnega stekla.

Prva dva programa sta že bila uspešno uresničena in vpeljana v redno proizvodnjo. Bila sta pogoj za prehod na lastno proizvodnjo kompletnih oken.

IMV uveljavlja tudi že lastna okna v posebno zahtevnih izvedbah. Okna in stekla morajo namreč biti v vsaki zahodni državi posebej homologirana, kar pa ni majhna zahteva. Prihodnje leto bo Industrija motornih vozil proizvedla 100.000 takih oken za lastne potrebe, za izvoz in delno za prodajo na domače tržišče.

Namesto novoletnih čestitk poslovnim prijateljem je sklenil svet delovne skupnosti Dolenjskega lista prispevati 1000 dinarjev za gradnjo otroških vrtcev v novomeški občini.

Za vrtce!

Občinski sindikalni svet, občinska konferenca ZK in občinska konferenca SZDL Ribnica so poslale vsem delovnim organizacijam priporočilo, naj sredstva, namenjena za dedka Mraza in novoletna darila namenijo v sklad za otroške varstvene ustanove v Ribnici. Omenjene politične organizacije so kot prve v ta sklad darovale vsaka po 500 dinarjev. K. O.

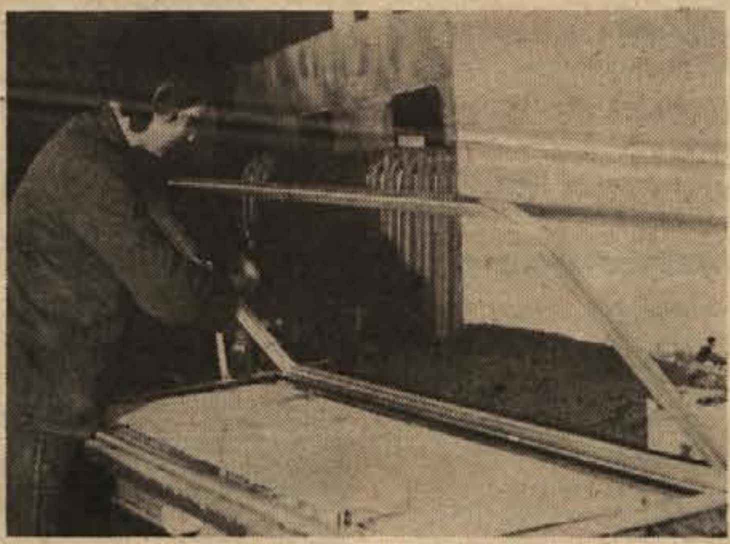

Dodelava kovinskega okenskega okvira v oddelku proizvodnje prikolic IMV v Novem mestu (Foto: M. Vesel)

V NEDELJO ODPRTO
SAMOPOSTREŽBA pri mostu
MARKET v Bršlinu
DOLENJKA

Po čem silvestrovanje?

Pozanimali smo se, koliko bodo veljale rezervacije za silvestrovanje v nekaterih najbolj znanih gostiščih na Kočevskem. V cenah je razen novoletnega menuja (večerje), vključena še cena za glasbo, ponekod pa še za nekatere druge zabave.

Največ bo veljalo silvestrovanje v motelu na Jasnici in sicer 210 din za osebo. V hotelu Pugled bo cena nekoliko nižja – 170 din za osebo. V kavarni „Zvezda“ v Kočevju, „Restavraciji“ v Kočevju in v gozdarskem domu ZKGP v Glažuti bo veljala vstopnina le 100 din za osebo. V preurejeni restavraciji NAME bo rezervacija 150 din za osebo.

V večini obratov do našega obiska še niso imeli razprodanih vseh sedežev oziroma vstopnic. V nekaterih gostiščih bodo imeli ples tudi za novo leto, se pravi 1. januarja zvečer.

V ribniški gostilni „Pri Ribničanu“ (bivša „Restavracija“) velja silvestrovanje 120 din za osebo. Igrali bodo „Ribniški fantje“.

Obisk vojni šoli

V okviru medzletnih akcij bo skupina 40 Novomeščanov odšla v soboto, 16. decembra, v Zagreb, kjer bo obiskala Vojno tehnično šolo. Z mladinci iz medzletnega področja se bodo pomerili v športnih panogah, poslušali bodo nekaj recitalov in zabavni program.

Zgodba o Ani

Z Ano Jančevo sva gulila klopi v petem, šestem, sedmem in osmem razredu. V šolo je hodila iz vasi, sedem kilometrov oddaljene od našega mesta. Doma je imela zgarano mamo in tuberkuloznega očeta, ki ga je pobralo pred leti. Njena mama je ostala sama in po moževi smrti je še bolj zlezla v kup. Z Ano sta garali na s kamenjem posejani zemlji, iz katere sta hoteli iztisniti več, kot je bila pripravljena dati. Tako je bilo nekaj let. Nato sem kdaj pa kdaj, posebno ob nedeljah, srečeval zgrbljeno ženico, Anino mamo. Bila je redkobesedna, a kadar je spregovorila, je tekla beseda le o Anici, njeni Anici. Edina hčerkica, bogastvo njeno in sreča, je odšla v Nemčijo, se tam poročila z nekim bogatim tovarnarjem, dobila otroke, zdaj ima že lepo hišo, velik avto in sploh lepo živi. Njej, materi, piše, ji pošilja denar in hrepeni po vasi s cerkvijo vrh hriba, po travniku za revno bajto . . .

In spominjam se Ane Jančeve, preproste deklice s črnimi kitkami in z rožasto pokrpano oblekco. V šolski nalogi je z ljubeznijo pisala o hišicah, s slamo kritih, o Sivki, ki muka v hlevu, o otroških igrah; zbijali so kozo, se igrali tate in žendarje, se skrivali ter lovili po pašnikih. Tako Ano Jančevo sem nosil v spominu vsa leta, ko je nisem videl.

Med zadnjimi prazniki je bilo. Ko sem na pošti oddajal telegram, me je nekdo potrepljal po rami. Sprva smejočega se obraza nisem poznal, a ko je spregovoril, sem prepoznal glas. Ana Jančeva! Brez črnih kitk, v blond izdaji. Nad umetnimi trepalnicami modra, pod njimi črna, ustnice krvavo rdeče kot paradajz sredi sezone. Telo je imela prekrito z belimi hlačami in z rdečo bluzo. Na prsih so ji bingljale plastične češnje. Bila je še najbolj podobna novoletnemu drevešČku, le svečice so manjkale. Po globokem pogovoru o veliki vročini, ki nas tare, o mestnih čenčah, o rojstvih in smrti sem jo nagovoril, če bo dolgo ostala doma.

„Nein, mislim: ne!“ se je popravila in drdrala.

„Vse je tako umazano, tu pri VAS. Schmutzig, pravimo MI v Nemčiji. Smrdi. Pa tako majhno je vse. V VAŠIH avtomobilih se počutim kot v konzervi. Pa ceste – to so jame. Ja, ja. Der letzte Urlaub mi je to pri VAS. Raje se bom s svojim mustangom odpeljala v Italijo ali Španijo. Alles ist besser kot pri VAS. Und meine Mutter, stara je že, tečna. Pa povsod čakanje, pa kakšen dolgčas. Bei uns in Nemčija je veselo . . .“

Novoletni drevešček brez svečk je še naprej čvekal, meni pa je bilo dovolj. Še zdaj se trudim, da te pozabim, sošolka Ana Jančeva, hčerka kmečkih staršev in žena bogatega fabrikanta.

TONI GAŠPERIČ